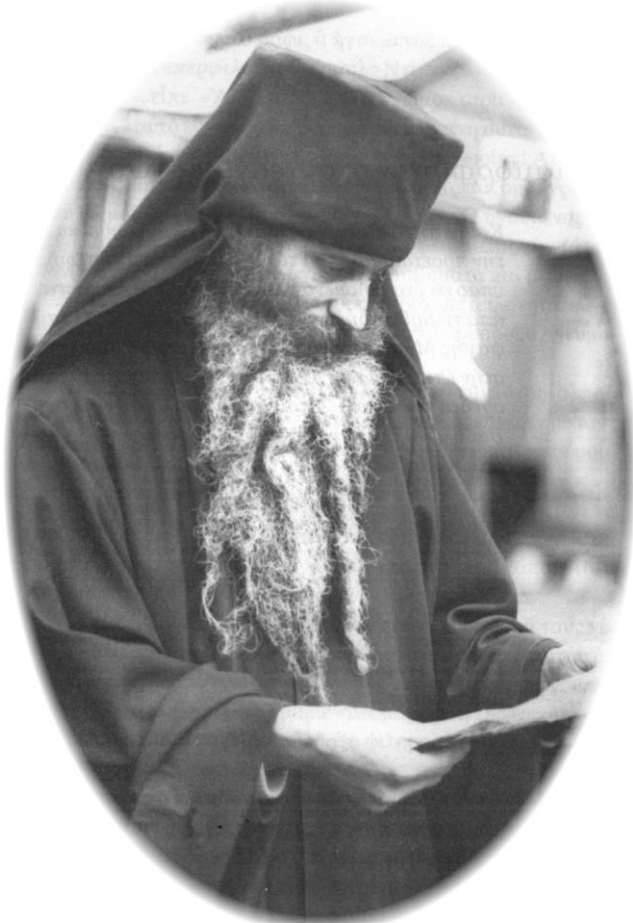

Ορθόδοξες επισημάνσεις του π. Σεραφεΐμ Ρόουζ

Ορθόδοξες επισημάνσεις του π. Σεραφεΐμ Ρόουζ (+1982), μια επιλογή κειμένων και σχόλια υπό **Λεοντίου Μοναχού Διονυσιάτου** από το βιβλίο: «π. Σεραφεΐμ Ρόουζ, η ζωή και τα έργα του, τόμος Γ΄», Μυριόβιβλος, Α έκδοση.

Ο π. Σεραφεΐμ στη Μονή τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ.

Είναι πράγματι πιο αργά από ότι σκεφτόμαστε: **η Αποκάλυψη είναι τώρα!**

...Οι έσχατοι χρόνοι είναι ήδη εδώ. Βλέπουμε καθαρά την προετοιμασία της εποχής του Αντιχρίστου.

(π. Σεραφεΐμ Ρόουζ)

+ + +

Ο π. Σεραφεΐμ είχε πάντα υπόψη του την προφητεία του διορατικού γέροντα Ιγνατίου του Χαρμπίν της Μαντζουρίας, ο οποίος το 1930 είχε πει: «**Ότι άρχισε στη Ρωσία θα τελειώσει στην Αμερική**».

+ + +

Ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος, και επίσης ο επίσκοπός μας Νεκτάριος, μας έχουν προειδοποιήσει να **προετοιμαστούμε για την εποχή των κατακομβών που έρχεται...**

01 Πάλι αντλώντας από τους αγίους Πατέρες, ο π. Σεραφεΐμ συμβούλευε τα πνευματικά παιδιά του **να μην εμπιστεύονται ή να παρασύρονται από τη φαντασία τους, ειδικά στην προσευχή**. Ο π. Αλέξιος Γιάνγκ θυμάται πως, όταν ήταν ακόμα ρωμαιοκαθολικός προετοιμαζόμενος να γίνει Ορθόδοξος, πήρε ένα σημαντικό μάθημα από τον π. Σεραφεΐμ: «Ρώτησα τον π. Σεραφεΐμ για την περισυλλογή, την οποία η σύζυγός μου κι εγώ, ακόμα κάτω από την επιρροή του ρωμαιοκαθολικού υποβάθρου μας, είχαμε ως μέρος της τακτικής συνηθισμένης πρωινής μας προσευχής. Ακόμα δεν είχαμε συνειδητοποιήσει ότι η Ορθόδοξη αντίληψη περί περισυλλογής είναι αρκετά διαφορετική από τη δυτική χριστιανική άποψη. Στη συνομιλία, ο π. Σεραφεΐμ εξήγησε πως η χρήση της φαντασίας στα δυτικά πνευματικά συστήματα της περισυλλογής (δηλαδή, λέγοντας το ροζάριο, φέρναμε στη φαντασία μας τις στάσεις του σταυρού ή κάναμε τις πνευματικές ασκήσεις του Ιγνατίου Λογιόλα κ.λ.π.) δεν ήταν συμβατά με την Ορθόδοξη πνευματικότητα και ήταν απαγορευμένα επειδή η φαντασία εισήλθε μόνο μετά την πτώση του Αδάμ και της Εύας. Είναι μια από τις χαμηλότερες λειτουργίες της ψυχής και το αγαπημένο παιχνίδι του διαβόλου, ο οποίος μπορεί και χρησιμοποιεί την ανθρώπινη φαντασία προκειμένου να εξαπατήσει και να παραπλανήσει ακόμα και αξίους ανθρώπους». (σελ. 137)

02 Ίσως αυτό είναι το μεγάλο πνευματικό γεγονός της εποχής μας - ότι **όλοι οι δάσκαλοι είναι με ψεγάδια, δεν υπάρχει κανένας μεγάλος γέροντας που να έχει μείνει**, αλλά μόνο

www.imdleio.gr

«μερικής απασχόλησης» πνευματικοί οδηγοί που ξοδεύουν μέρος του χρόνου τους για να καταστρέφουν τις καλές τους εργασίες. Πρέπει να είμαστε ευγνώμονες για την καλή καθοδήγηση που μπορούμε να έχουμε, αλλά να είμαστε και φρόνιμοι και προσεκτικοί...

Οι σταθερές συμβουλές του επισκόπου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ στους Χριστιανούς των εσχάτων χρόνων είναι: δεν έχουν μείνει γέροντες, ελέγξτε όλη τη διδασκαλία σε σχέση με το Ευαγγέλιο (φυσικά, όχι από την άποψη «της μαθηματικής ακρίβειας», για να δείτε που ο δάσκαλος κάνει λάθος, αλλά με την καρδιά και τη συνείδηση)...

Εμείς οι ίδιοι προσπαθούμε να κρατήσουμε την ειρήνη με τον καθένα, αλλά δεν κρύβουμε τις απόψεις μας όταν βλέπουμε κάποιον να προσπαθεί να επιβάλει τις στενές προσωπικές απόψεις του στην Εκκλησία ... Τελικά, τα πρόσωπα έρχονται και φεύγουν, αλλά είναι ο Θεός Αυτός που κυβερνά την Εκκλησία Του... **μή σταματάς την πνευματική ζωή μόνο και μόνο επειδή δεν έχεις άμεσα κανένα πνευματικό οδηγό! Οι Πατέρες μιλούν σε μας, ακόμα, μέσω των κειμένων τους** (έχεις διαβάσει τον Αόρατο Πόλεμο πρόσφατα), και η ίδια η ζωή είναι δάσκαλος εάν προσπαθήσουμε να ζήσουμε ταπεινά και νηφάλια, και τότε-τότε μπορείς να πάρεις μια καλή συμβουλή από κάποιον. Αποθησαύριζε οτιδήποτε καλό (είναι καλό να κρατάς ένα ημερολόγιο γι' αυτό) και μήν πενθείς για εκείνο το οποίο δεν έχεις! (σελ. 140-141)

03 Καθώς προετοιμάζεσαι για το Βάπτισμα, θα σου έδινά κάποιες συμβουλές:

1. Μην επιτρέψεις στον εαυτό σου να κολλήσει στην εξωτερική πλευρά της Ορθοδοξίας. Δηλαδή οι θαυμάσιες ακολουθίες της Εκκλησίας, η εξωτερική πειθαρχία (νηστείες, μετάνοιες κ.λ.π.), που είναι όντως σωστά σύμφωνα με τους κανόνες κ.λ.π. Όλα αυτά τα πράγματα είναι καλά και χρήσιμα, αλλά εάν κάποιος δώσει υπερβολική έμφαση σε κάποιο από αυτά θα μπει σε προβλήματα και δοκιμασίες. Έρχεσαι στην Ορθοδοξία για να λάβεις Χριστό, και αυτό δεν πρέπει ποτέ να το ξεχάσεις.

2. Μην έχεις κάποια υπερκριτική στάση. Αυτό δεν σημαίνει να παραιτηθείς από τη διάνοια και τη διάκρισή σου, αλλά μάλλον να τις θέσεις στην υπακοή μίας πιστής καρδιάς («καρδιάς» που σημαίνει όχι μόνο «συναίσθημα», αλλά κάτι πολύ βαθύτερο: το όργανο που γνωρίζει τον Θεό). **Μερικοί νεοφώτιστοι, αλοίμονο, νομίζουν πως είναι πολύ «έξυπνοι», και χρησιμοποιούν την Ορθοδοξία ως μέσο για να αισθάνονται ανώτεροι απέναντι στους μη-Ορθόδοξους**, και μερικές φορές ακόμη και απέναντι στους Ορθόδοξους άλλων δικαιοδοσιών. Η Ορθόδοξη θεολογία, φυσικά, είναι πολύ βαθύτερη και έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία και νόημα από τις λανθασμένες θεολογίες της σύγχρονης Δύσης - αλλά η βασική στάση μας απέναντι σε αυτό πρέπει να είναι αυτή της ταπείνωσης και όχι της υπερηφάνειας. Νεοφώτιστοι που υπερηφανεύονται οι ίδιοι «ότι γνωρίζουν καλύτερα» από τους ρωμαιοκαθολικούς και τους προτεστάντες καταλήγουν συχνά στο να «γνωρίζουν καλύτερα» από τον εφημέριο της ενορίας τους, τον επίσκοπό τους, και τελικά από τους Πατέρες και ολόκληρη την Εκκλησία!

3. Θυμήσου ότι η επιβίωση και η σταθερότητα της ύπαρξής σου ως Ορθόδοξος Χριστιανός θα εξαρτηθεί κατά πολύ από την επαφή σου με τη ζώσα παράδοση της Ορθοδοξίας. Αυτό είναι κάτι που δεν θα το μάθεις στα βιβλία και δεν μπορείς να το προσδιορίσεις για τον εαυτό σου. Εάν η στάση σου είναι ταπεινή και χωρίς «υπέρ-επικριτική» διάθεση, εάν τοποθετήσεις πρώτα τον Χριστό στην καρδιά σου και προσπαθήσεις να ζήσεις μια κανονική ζωή σύμφωνα με τον Ορθόδοξο τρόπο και άσκηση, θα αποκτήσεις αυτή την επαφή. Αλοίμονο, οι περισσότερες Ορθόδοξες δικαιοδοσίες σήμερα έχουν απωλέσει αυτή την επαφή, περιορίζοντάς την στην απλή κοσμικότητα.

Αλλά υπάρχει επίσης ένας πειρασμός στη «σωστή πλευρά» που προέρχεται από την ίδια «υπέρ-επικριτική» στάση που μόλις ανέφερα. Η προσκολλημένη στις παραδόσεις Εκκλησία (των Παλαιοημερολογιτών) στην Ελλάδα βρίσκεται σήμερα σε χάος εξαιτίας αυτού: η μια παράταξη αντιπαλεύει και αναθεματίζει την άλλη με βάση την «ακρίβεια των κανόνων» και

χάνουν από τα μάτια τους ολόκληρη την παράδοση μέσα από τον τονισμό των «υπέρ-ορθών» σημείων... Ο ίδιος έχεις αρκετή εμπειρία στη ζωή για να αποφύγεις αυτούς τους πειρασμούς, οι οποίοι είναι πραγματικά οι πειρασμοί των νέων και των απείρων, αλλά είναι καλό να τους έχεις κατά νου. (σελ. 142, 143)

04 Καθώς αναπολεί ο π. Γερμανός: «Ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος ήταν ένας αληθινός Χριστιανός ποιμένας. Δεν έλεγε μόνο «κάνε αυτό, μην κάνεις εκείνο», αλλά ολοκλήρωνε την άποψή του, αναφερόμενος σε ολόκληρη την Ορθόδοξη φιλοσοφία της ζωής με την οποία οι άνθρωποι θα μπορούσαν να καταλάβουν γιατί πρέπει να κάνουν αυτό και όχι κάτι άλλο».

Αν και ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος και ο π. Σεραφείμ ήταν ήρεμοι και κλεινότουσαν στον εαυτό τους, τα συγγράμματα και των δύο περιείχαν μία δυναμική έκθεση και κατηγορία της αποστασίας της εποχής μας. Σχετικά με τον δάσκαλό του, ο π. Σεραφείμ έγραψε: «Η άποψη του αρχιεπισκόπου Αβερκίου σχετικά με τον σύγχρονο κόσμο ήταν φρόνιμη, ακριβής και τελείως εμπνευσμένη από την Αγία Γραφή και τους αγίους Πατέρες της Εκκλησίας: **Δίδασκει πως ζούμε στην εποχή της αποστασίας, της έκπτωσής μας από την αληθινή Χριστιανοσύνη, όπου το «μυστήριο της ανομίας» έχει εισέλθει στο τελευταίο στάδιο της προετοιμασίας για τον «άνθρωπο της αμαρτίας», τον Αντίχριστο.**

Όπως και ο π. Σεραφείμ, ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος είχε κάνει μία εκτεταμένη μελέτη της φιλοσοφικής ρίζας της αποστασίας. Ο π. Σεραφείμ σημείωνε: «Ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος ιχνηλάτησε την ανάπτυξη αυτή της αποστασίας, ιδιαίτερα από την εποχή του σχίσματος της Εκκλησίας της Ρώμης (1054), μέσα από την περίοδο του Ουμανισμού, της Αναγέννησης και της Μεταρρύθμισης, της Γαλλικής Επανάστασης, του υλισμού του 19ου αιώνα και του Κομμουνισμού, με αποκορύφωμα τη Ρωσική Επανάσταση του 1917, η οποία απομάκρυνε το τελευταίο μεγάλο εμπόδιο στην εργασία του «μυστηρίου της ανομίας» και στον ερχομό του Αντιχρίστου. Όπως έχουμε δει, ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος ήταν στην ίδια πνευματική γραμμή με τον Ρώσο προφήτη του 19ου αιώνα, τον **άγιο Θεοφάνη τον έγκλειστο**, του οποίου τις προφητείες - σαν κι αυτές του συγχρόνου του **αγίου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ** - είδε να εκπληρώνονται γύρω του. Ο άγιος Θεοφάνης είχε προφητεύσει την πτώση του Ορθόδοξου Τσάρου και τα τρομερά επακόλουθά της, τα οποία είπε πρέπει να έρθουν σαν τιμωρία για την απιστία, ελευθεροφροσύνη, ανηθικότητα, και βλασφημία μεταξύ των συμπατριωτών του. **«Όταν η βασιλική εξουσία πέσει»,** είχε πει ο άγιος Θεοφάνης, **«και ο κόσμος παντού ιδρύει δημοκρατίες, τότε θα υπάρξει χώρος για τον Αντίχριστο να δράσει. Δεν θα είναι δύσκολο για τον Σατανά να προετοιμάσει φωνές για την άρνηση του Χριστού, όπως έδειξε η πείρα από τη Γαλλική Επανάσταση. Δεν θα υπάρχει κανείς για να προβάλει μια αποφασιστική αντίδραση, ένα επιτακτικό βέτο, και έτσι όταν τέτοια καθεστώτα, κατάλληλα για τις επιδιώξεις του Αντιχρίστου θα έχουν ιδρυθεί παντού, τότε ο Αντίχριστος θα εμφανιστεί.**

Ακριβώς αυτό ήταν που ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος είδε να συμβαίνει στον σύγχρονο κόσμο. «Ο θεμελιώδης στόχος των υπηρετών του επερχόμενου Αντιχρίστου», έγραφε, «είναι να καταστρέψουν τον παλαιό κόσμο με τα προγενέστερα «πιστεύω» και «προκαταλήψεις» του, προκειμένου να ιδρύσουν στη θέση του ένα νέο κόσμο, κατάλληλο για να δεχθεί το «νέο αφεντικό» που προσεγγίζει, που θα πάρει τη θέση του Χριστού για τον κόσμο και θα τους δώσει τη γη την οποία ο Χριστός δεν τους έδωσε.

Κατά τα λόγια του αγίου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ, «Ο Αντίχριστος θα είναι το λογικό, δίκαιο και φυσικό αποτέλεσμα της γενικής ηθικής και πνευματικής κατάπτωσης της ανθρωπότητας». (σελ. 27-29)

05 Όπως ο αγαπημένος του άγιος Ιωάννης της Κρονστάνδης, ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος βρήκε πως το πιο δύσκολο πράγμα να υπομείνεις ως Ορθόδοξος ποιμένας ήταν να υπομείνεις

τον φαινομενικό θρίαμβο του κακού στον κόσμο. **Είδε χριστιανούς από όλες τις ομολογίες «να ακολουθούν την εποχή», ασυναίσθητα να συνεργάζονται με τους υπηρέτες του ερχόμενου Αντιχρίστου** με το να κηρύττουν ανθρωπιστικές, χιλιαστικές ιδέες της «προόδου του κόσμου» και τη γήινη μακαριότητα, ιδέες οι οποίες εμφανίζονται να έχουν κίνητρο τη «χριστιανική αγάπη», αλλά οι οποίες είναι στην πραγματικότητα πολύ μακριά από τον αληθινό Χριστιανισμό.

Ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος πληγωνόταν στην καρδιά όταν έβλεπε Ορθόδοξους (πνευματικούς) ηγέτες να προσπαθούν να διατηρούν επαφή με αυτές τις τάσεις της αποστασίας για χάρη της «οικουμενικής» προόδου, συνεισφέροντας έτσι στον «νέο Χριστιανισμό» του Αντιχρίστου - ένα «Χριστιανισμό χωρίς τον Σταυρό».

Από την εποχή που ήταν στο Τζόρντανβιλ, ο π. Γερμανός θυμάται πως κάποτε, καθώς εργαζόταν στο γραφείο του Σεμιναρίου, άκουσε τον αρχιεπίσκοπο Αβέρκιο να πηγαινοέρχεται για αρκετή ώρα στον διάδρομο. «Ολοφάνερα η σεβασμιότητά του βασανίζεται από κάτι», παρατήρησε ο π. Βλαδίμηρος, ο οποίος δούλευε στο γραφείο εκείνη την ώρα. Ο π. Γερμανός (τότε αδελφός Γκλέμπ), πήγε έξω για να ελέγξει. Καθώς πλησίαζε τον αρχιεπίσκοπο, τον βρήκε σε βαθιά περίσκεψη. «Ω αδελφέ Γκλέμπ», είπε ο αρχιεπίσκοπος, κοιτάζοντας ψηλά με βλέμμα ανήσυχο, «σκεφτόμουν... ο όρος Ορθοδοξία δεν είναι πια κάτι βαρυσήμαντο σήμερα. Το «Αν-Ορθόδοξο» είναι κάτι που συγκαλύπτεται πίσω από την εξωτερική μάσκα της Ορθοδοξίας. Υπάρχει ανάγκη να επινοήσουμε μία νέα φράση για αυτό που εμείς αποκαλούμε Ορθοδοξία, ακριβώς όπως κάποτε υπήρχε η ανάγκη να επινοήσουμε τον όρο «Ορθοδοξία», και αυτό δεν είναι τόσο εύκολο». (σελ. 29)

06 Ο π. Σεραφείμ μελέτησε τις παραπλανητικές εμπειρίες σε ένα κεφάλαιο σχετικά με την «Αληθινή χριστιανική εμπειρία του παραδείσου». Εξετάζοντας την πατερική ερμηνεία της **«κατάστασης του παραδείσου και της κόλασης»**, έγραψε: «Ο παράδεισος είναι βεβαίως ένας τόπος, και είναι βεβαίως επάνω από οποιοδήποτε σημείο στη γη, και η κόλαση είναι βεβαίως κάτω, στα έγκατα της γης αλλά αυτές οι τοποθεσίες και οι κάτοικοί τους δεν μπορούν να φανερωθούν στους ανθρώπους έως ότου ανοίξουν τα πνευματικά μάτια τους, καθώς έχουμε δει νωρίτερα όσον αφορά την εναέρια σφαίρα. Περαιτέρω, αυτές οι θέσεις δεν είναι μέσα στις “συντεταγμένες” του δικού μας χρονοσυστήματος: ένα επιβατηγό αεροσκάφος δεν περνά “αόρατα” μέσα από τον παράδεισο, ούτε ένας γήινος δορυφόρος μέσα από τον τρίτο ουρανό, ούτε μπορούμε τις ψυχές που περιμένουν στην κόλαση την τελική Κρίση να τις φτάσουμε με διάτρηση της γης. Δεν είναι εκεί, αλλά σε ένα διαφορετικό είδος διαστήματος το οποίο αρχίζει ακριβώς εδώ αλλά επεκτείνεται, τρόπον τινά, σε μία διαφορετική κατεύθυνση!». Αυτό είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη επιστημονική θεωρία ότι υπάρχουν εκεί πολύ περισσότερες διαστάσεις στην πραγματικότητα από τις τρεις που γνωρίζουμε συνήθως. Όπως ο π. Σεραφείμ σημείωσε: «Οι σύγχρονοι επιστήμονες έχουν φτάσει να παραδεχθούν ότι δεν είναι πλέον βέβαιοι για τη θεμελιώδη φυσική πραγματικότητα και τα όρια της ύλης, ούτε που αυτή τελειώνει και που η “ψυχική” πραγματικότητα αρχίζει».

Ο π. Σεραφείμ είπε ότι **τα πολυάριθμα γεγονότα στους βίους των Αγίων παρουσιάζουν αυτό το άλλο είδος χρονοδιαστήματος**, «παρεμβαίνοντας» στο «κανονικό» χρονοδιάστημα αυτού του κόσμου. Αναφέροντας τα περιστατικά των αληθινών εμπειριών του παραδείσου από τους βίους των διαφόρων Αγίων, είδε ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά: «Είναι μια ανάβαση: η ψυχή χειραγωγείται από τους αγγέλους, χαιρετίζεται και συγκαταλέγεται στη χορεία των κατοίκων του παραδείσου». Από άλλα περιστατικά, «σημαντικότερα χαρακτηριστικά προστίθενται σε αυτή την εμπειρία: η φωτεινότητα του φωτός του ουρανού: η αόρατη παρουσία του Κυρίου, του οποίου η φωνή ακούγεται, οι Άγιοι που με δέος και φόβο στέκονται ενώπιον του Κυρίου, και μια απτή αντίληψη της θείας Χάριτος, υπό μορφή απεριγράπτης ευωδίας. Επιπλέον,

διευκρινίζεται ότι τα πλήθη των “ανθρώπων” που συγκαταλέγονται στον ουρανό είναι (εκτός από τους αγγέλους που καθοδηγούν τις ψυχές) οι ψυχές των Μαρτύρων και Αγίων ανθρώπων.

Στη σύγκριση τέτοιων περιγραφών με τη σύγχρονη «μεταθανάτια» βιβλιογραφία, ο π. Σεραφείμ σημείωσε μερικές ουσιαστικές διαφορές μεταξύ τους. Η πιο εντυπωσιακή διαφορά, είπε, είναι ότι στην αληθινή εμπειρία του παραδείσου «η ψυχή κατευθύνεται πάντα προς τον ουρανό από έναν άγγελο ή αγγέλους, και δεν “περιπλανιέται” ποτέ σε αυτόν, ούτε πηγαίνει με τη θέλησή της όπου θέλει, ούτε έχει κάποια δική της ικανότητα για κίνηση... Στις σύγχρονες εμπειρίες, στην ψυχή προσφέρεται πολύ συχνά μια επιλογή να παραμείνει στον “παραδείσο” ή να επιστρέψει πίσω στη γη, ενώ η γνήσια εμπειρία του παραδείσου εμφανίζεται όχι από επιλογή του ανθρώπου, αλλά μόνο με την εντολή του Θεού, που εκπληρώνεται από τους αγγέλους Του. Η κοινή εμπειρία “εκτός σώματος” ή του “παραδείσου” στις ημέρες μας δεν έχει καμιά ανάγκη κανενός οδηγού επειδή πραγματοποιείται ακριβώς εδώ, στον αέρα επάνω από μας, ακόμα σε αυτό τον κόσμο, ενώ η παρουσία των οδηγών αγγέλων είναι απαραίτητη εάν η εμπειρία πραγματοποιείται έξω από αυτό τον κόσμο, σε ένα διαφορετικό είδος πραγματικότητας, όπου η ψυχή δεν μπορεί να πάει από μόνη της (αυτό δεν σημαίνει πως οι δαίμονες δεν μπορούν να μεταμφιεστούν επίσης σε “οδηγούς αγγέλους”, αλλά σπάνια κάνουν κάτι τέτοιο στις σημερινές εμπειρίες).

Εάν οι σύγχρονες μεταθανάτιες εμπειρίες, στις οποίες ένα πρόσωπο αναβιώνει μετά από μία μόνο πολύ μικρή χρονική περίοδο «κλινικού θανάτου», μπορούν συνήθως να χαρακτηριστούν ως απόκρυφες «εκτός σώματος» καταστάσεις παρά με αληθινή εμπειρία παραδείσου, ποια είναι η σημασία τους για τη σύγχρονη ανθρωπότητα, στο ένατο κεφάλαιο που αφιερώνεται αποκλειστικά σε αυτή την ερώτηση, ο π. Σεραφείμ έγραψε: **«Η χαρακτηριστική αύξηση των "αλλόκοσμων" εμπειριών σήμερα είναι αναμφίβολα ένα από τα σημεία του πλησιάζοντος τέλους του κόσμου τούτου.** Ο άγιος Γρηγόριος ο Μέγας, μετά από την περιγραφή των διαφόρων οραμάτων και των εμπειριών της ζωής μετά από τον θάνατο στο βιβλίο του Διάλογοι, παρατηρεί ότι «ο πνευματικός κόσμος κινείται προς εμάς, αποκαλύπτοντας τον εαυτό του μέσω των οραμάτων και των αποκαλύψεων... **Καθώς ο παρών κόσμος πλησιάζει προς το τέλος του, ο κόσμος της αιωνιότητας πλησιάζει... Το τέλος του κόσμου συγχωνεύεται με την αρχή του μέλλοντος αιώνας**» (Διάλογοι, IV 43).

Όμως ο άγιος Γρηγόριος προσθέτει, ότι μέσω αυτών των οραμάτων και αποκαλύψεων (που είναι πιο συχνά στην εποχή μας από ότι ήταν στη δική του) εμείς έχουμε μία ατελή αντίληψη των αληθειών της μελλοντικής ζωής, επειδή το φως είναι ακόμη «αμυδρό και χλωμό, όπως ακριβώς συμβαίνει με το φως του ήλιου νωρίς το πρωί, την ώρα που χαράζει». Πράγματι, πόσο ισχύει κάτι τέτοιο στις σημερινές “μεταθανάτιες εμπειρίες”! **Ποτέ πριν η ανθρωπότητα δεν είχε τέτοιες χτυπητές και σαφείς αποδείξεις - ή τουλάχιστον υπαινιγμούς - ότι υπάρχει ένας άλλος κόσμος,** ότι η ζωή δεν τελειώνει με τον θάνατο του σώματος, ότι υπάρχει μια ψυχή που επιζεί του θανάτου και μάλιστα έχει ακόμα περισσότερο διευρυμένη αντίληψη μετά τον θάνατο. Για κάποιον που έχει σαφή αντίληψη τού Χριστιανικού δόγματος, η σημερινή “μεταθανάτια” εμπειρία μπορεί μόνο να είναι μια εντυπωσιακή επιβεβαίωση της Χριστιανικής διδασκαλίας για την κατάσταση της ψυχής αμέσως μετά από τον θάνατο, και ακόμη και η σημερινή απόκρυφη εμπειρία μπορεί μόνο να επιβεβαιώσει σε αυτόν την ύπαρξη και τη φύση του εναέριου κόσμου των πεπτωκότων πνευμάτων. (σελ. 279-282)

07 Στη θεολογία: Εάν πάρετε οποιοδήποτε γραπτό του αρχιεπισκόπου Ιωάννη, είτε ένα κήρυγμα είτε ένα μεγάλο άρθρο, διαπιστώνετε πως δεν υπάρχει καμιά απολύτως διαμάχη. Ακόμα και όταν “μάχεται” κάποιον, όπως τον π. Σέργιο Μπουλγκάκωφ, και πρέπει να παρουσιάσει (γι’ αυτόν) ότι αναφέρει τους Πατέρες λανθασμένα και ότι η διδασκαλία του δεν είναι Ορθόδοξη, ακόμα και εκεί δεν δίνει την εντύπωση ότι παλεύει, όπως οι ακαδημαϊκοί

θεολόγοι μας. Αντίθετα, είναι πολύ ήρεμος. Υπάρχει μια ορισμένη διδασκαλία των Πατέρων, την οποία παρουσιάζει και όπου ο π. Σέργιος Μπουλγκάκωφ ξεφεύγει, το δείχνει. Τα λόγια του είναι πειστικά όχι με βάση τη λογική επιχειρηματολογία, αλλά μάλλον από την παρουσίαση της πατερικής διδασκαλίας στο αρχικό της κείμενο.

Μερικοί άνθρωποι που πηγαίνουν στις ακαδημαϊκές σχολές αγαπούν πολύ να “αποδεικνύουν” ότι κάποιος άλλος δεν είναι γνώστης και έτσι “θριαμβεύουν”. Είναι όπως η προπτυχιακή φοιτητική διαπάλη. Ο αρχιεπίσκοπος Ιωάννης ήταν υπεράνω αυτών, παρουσιάζοντας ήρεμα και με σαφήνεια ποια είναι η αληθινή διδασκαλία της Εκκλησίας, (και)¹ χωρίς να διεγείρεται από τις μικροπρέπειες. Αυτή η ελευθερία του θεολογικού του πνεύματος είναι πολύ σημαντική για μας...

Για τον αρχιεπίσκοπο Ιωάννη, η διδασκαλία της Εκκλησίας ήταν καταρχήν αυτό που διαβάσαμε στο Κοντάκιο των Αγίων Πατέρων: κάτι «που υφαίνεται από την άνωθεν θεολογία». Προέρχεται από τον Θεό, υπάρχει μια διαφορετική γεύση σ’ αυτό, δεν είναι απλά αυτό που διαβάζετε στα βιβλία. Αυτό που διαβάζετε στα βιβλία σας βοηθά, είναι καλό να το μαθαίνετε. Αλλά πρέπει να θυμηθούμε ότι πάνω από αυτό είναι μια θεολογία που προέρχεται από ψηλά, από τον Θεό. (σελ. 302)

08 Από τα γραπτά των αγίων Πατέρων της πιο υψηλής πνευματικής ζωής - του αγίου Γρηγορίου του Σιναΐτη και του αγίου Ισαάκ του Σύρου - ο π. Σεραφείμ ξεκίνησε για να αποδείξει ότι σε τέτοιους αγίους έχει δοθεί από τον Θεό η ενόραση (θεωρία) της δημιουργίας του ορατού κόσμου, του πρωτόπλαστου κόσμου, και της «συγκρότησης των ορατών πραγμάτων». «Οι πιο αξιόπιστοι ερμηνευτές της Γένεσης και της Αποκάλυψης», βεβαιώνει ο π. Σεραφείμ, «είναι εκείνοι οι άγιοι Πατέρες που, όπως ο Μωυσής και ο άγιος Ιωάννης ο Ευαγγελιστής, “έβλεπαν” την αρχή και το τέλος όντας οι ίδιοι σε κατάσταση ενοράσεως (θεωρίας)... Ο άγιος Συμεών είναι ένας από τους μεγάλους «ενορατικούς» του θησαυρού της πίστεως. Μιλά για αυτά τα πράγματα με τέτοια βεβαιότητα επειδή ακριβώς τα έχει δει».

Από το ύψος της πνευματικής γνώσης, ο άγιος Συμεών έγραψε με εξαιρετικό βάθος για την κατάσταση της Δημιουργίας και πριν από την πτώση και μετά από τη γενική Ανάσταση. Όπως ο π. Σεραφείμ εξήγησε στις δημόσιες διαλέξεις του: **Ο άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος είναι πολύ κατηγορηματικός ότι όλη η υλική δημιουργία - και όχι μόνο ο παράδεισος - πριν από την πτώση του Αδάμ ήταν άφθορη και χωρίς θάνατο.** Αμέσως μετά την πτώση τα πλάσματα αρχίζουν να πεθαίνουν... Όταν ο νέος κόσμος έρθει, «ο νέος ουρανός και η νέα γη» (Αποκ. 21:1), κατόπιν «ο πράος ...θα κληρονομήσει τη γη» (Ματθ. 5:5). Ποια γη; Είναι αυτή η γη που βλέπετε ακριβώς εδώ, μόνο που θα καεί και θα αποκατασταθεί έτσι που όλα τα πλάσματα πλέον θα είναι άφθορα. Αυτό είναι που κάνει ολόκληρη τη δημιουργία να αντιπαλεύει και για το οποίο τα πλάσματα στενάζουν. **Όταν ο άγιος Απόστολος Παύλος είπε πως «η κτίση υποτάχτηκε στη ματαιότητα»** (Ρωμ. 8, 20), **αυτό σημαίνει πως υποτάχτηκε στη φθορά, μέσω της πτώσης του ανθρώπου...** Κατά τη γενική Ανάσταση, όλη η δημιουργία θα απελευθερωθεί από τη φθορά μαζί με τον άνθρωπο, ακριβώς όπως κάποτε οδηγήθηκε στη φθορά εξαιτίας αυτού. (σελ. 315)

09 Όπως αποδείχτηκε, ο μητροπολίτης είχε στείλει ένα παρά πολύ συγκινητικό έγγραφο, στο οποίο παρουσίαζε την αληθινή εκκλησιαστική ζωή στη Ρωσία εν μέσω των σχεδόν ανυπόφορων σοβιετικών συνθηκών και ένα δίκαιο, αγαπητό, διορατικό γέροντα, ο οποίος ήταν πάρα πολύ μέσα στο πνεύμα των γερόντων της Όπτινα (γέροντας Ταυρίων).

¹ Το «και» εδώ δεν χρειάζεται όπως γίνεται αντιληπτό από το νόημα. Ελάχιστες ακόμη τέτοιες ασαφείς εκφράσεις, (λόγω μετάφρασης μάλλον), διορθώνω, ακριβώς για να είναι πιο ευκολονόητο το κείμενο.

Εκείνη την εποχή υπήρχαν πολλοί που έγραφαν και κυκλοφορούσαν κρυφά στη Ρωσία τέτοια ενθαρρυντικά χειρόγραφα, αλλά οι περισσότεροι από αυτούς δεν το έκαναν ποτέ στη Δύση προτού η Ρωσία να είναι πάλι ελεύθερη. Επομένως, με τη λήψη ενός τέτοιου σπάνιου, ενημερωτικού εγγράφου, οι πατέρες της Πλατίνα δεν έχασαν καθόλου χρόνο για να το εκδώσουν. Και για να καταστείλουν οποιοσδήποτε αντιρρήσεις από την «υπέρ-ορθή» ομάδα ως προς την έκδοση της ζωής ενός ιερέα της κατακόμβης που προσχώρησε αργότερα στο Πατριαρχείο Μόσχας, συνόδευσαν το άρθρο με τη συνοδευτική επιστολή του μητροπολίτη Φιλαρέτου, καθώς επίσης και με δύο έγγραφα από την Εκκλησία των Κατακομβών.

Εντούτοις, πόρρω απέχοντας από το να προληφθεί η διαμάχη, η μητροπολιτική επιστολή ξεσήκωσε την κραυγή αγανάκτησης εκείνων που ήταν άκρως φανατισμένοι, **οι οποίοι μπορούσαν μετά δυσκολίας να πιστέψουν ότι ο μητροπολίτης τους θα μπορούσε να αποκαλέσει κάποιον του Πατριαρχείου Μόσχας «σοφό και ευσεβή γέροντα»**. Αυτήν τη φορά η «υπέρ-ορθή» ομάδα άρχισε ολόκληρη εκστρατεία, με επιστολές που εστάλησαν στον καθένα για να υπογράψει, και μια επίσημη αντιπροσωπεία εστάλη για διαμαρτυρία στη μητροπολιτική κατοικία στη Νέα Υόρκη. Η επιστολή έλεγε πως η φωτογραφία και το άρθρο σχετικά με τον αρχιμανδρίτη Ταυρίωνα, που ο μητροπολίτης είχε στείλει, «χρησίμευε ως σοβιετική προπαγάνδα για να μετριάσει τη στάση μας απέναντι στους σοβιετικούς ιερείς και τη Σοβιετική Εκκλησία, παρουσιάζοντας μας εκεί σαν να είμαστε στην πραγματικότητα “σοφοί και ευσεβείς γέροντες” οι οποίοι αποτελούμε μέρος της Σοβιετικής Εκκλησίας... Οι επίσκοποι πρέπει να συγκεντρωθούν και να κάνουν μια δημόσια δήλωση όσον αφορά αυτό το σοβαρό θέμα, οι συντάκτες του Ορθόδοξου Λόγου πρέπει να αποκαταστήσουν τη ζημία που έγινε, με απόσυρση των δηλώσεών τους, και τη δημοσίευση μιας δήλωσης της Συνόδου των Επισκόπων μας σε αυτό το σημαντικό θέμα».

Ένας από τους ιερείς της «υπέρ-ορθής» ομάδας, σημειώνει ο π. Σεραφείμ, «προσπαθεί να αναγκάσει τους ηλικιωμένους Ρώσους ενορίτες μας να γράψουν επιστολές διαμαρτυρίας στον μητροπολίτη, αν και οι φτωχές ηλικιωμένες κυρίες δεν καταλάβαιναν περί τίνος επρόκειτο! Σε τι στενό μονοπάτι λογικής θέλουν να μας αναγκάσουν να μπούμε, και πόσο λίγο αυτό ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες της Ορθόδοξης αποστολής σήμερα... (Αυτοί) δεν είναι μόνο “αυτό που είναι”, αυτοί πολεμούν ακόμη και με τον αέρα με την Ιησουίτικη λογική τους και δικαιολογούν την “καθαρότητά τους”, ενώ αυτό που απαιτείται είναι καρδιές που αγαπούν και είναι πρόθυμες να βοηθήσουν τους βασανισμένους και αυτούς που αναζητούν και να τους φέρουν κοντά στον Χριστό. Σε μία άλλη επιστολή ο π. Σεραφείμ αποκάλυψε αυτό το είδος Χριστιανισμού «Η Αλική στη χώρα της θαυματουργής Ορθοδοξίας».

Καθώς είχε κάνει πιο πριν, ο π. Σεραφείμ εξέφρασε την ανησυχία του σχετικά με τους κινδύνους που παρουσιάζει η «υπέρ-ορθή» εκκλησιολογία για τη Ρωσική Εκκλησία της Διασποράς: «Η Ρωσική Εκκλησία της Διασποράς μπορεί να συνεχίσει να είναι ένας σηματοδότης για τις άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες - αλλά δεν θα είναι έτσι, εάν γίνουμε μια σέκτα όπως (η “υπέρ-ορθή” ομάδα) θέλει να μας κάνει να είμαστε - μιά σέκτα που θα πολεμάει μόνο μαζί με άλλες μικρές “σέκτες” που βρίσκονται στην Ελλάδα.

Οι μητροπολίτες και άλλοι επίσκοποι της Εκκλησίας της Διασποράς αισθάνθηκαν ότι πρέπει να τεθεί ένα τέλος στην αναταραχή μέ την έκδοση μιας «Απόφασης» που δήλωνε ότι **δεν μπορούμε να αγνοήσουμε οποιαδήποτε θετικά γεγονότα στη Ρωσία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εμφανίζονται μέσα στο Πατριαρχείο Μόσχας.**

Κατά παράκληση του αρχιεπισκόπου Αντωνίου, η εν λόγω απόφαση δημοσιεύθηκε στον Ορθόδοξο Λόγο τ. 33. (σελ. 340-342)

10 Το φαινόμενο του γέροντα Ταυρίωνα, και άλλων όπως αυτός, πιστοποιούσαν πως η Αγία Ρωσία δεν είχε εξαφανιστεί, πως θα ανασταίνονταν, και η ανάσταση της Ρωσίας, **όπως ο π.**

Σεραφεΐμ δήλωσε πολλές φορές, δεν θα είχε επιπτώσεις στη Ρωσία μόνο: από αυτό εξαρτάται η μοίρα ολοκλήρου του κόσμου.

Στις 3 Αυγούστου 1981, σε μια Ρωσική Διάσκεψη Νεολαίας στο Σαν Φρανσίσκο, ο πατήρ Σεραφεΐμ εξήγησε τη μεγάλη σημασία της Ρωσίας εκφωνώντας μια ομιλία, που αργότερα έγινε μία από τις ευρύτερα δημοσιευμένες διαλέξεις του: **«Το μέλλον της Ρωσίας και το τέλος του κόσμου»**. «Η Ρωσία», είπε, «η πρώτη χώρα που δοκίμασε τον κομμουνιστικό ζυγό, είναι επίσης η πρώτη χώρα που θα αρχίσει να ξυπνά από αυτόν, και που θα επιζήσει. Παρά τη συνεχιζόμενη κυριαρχία της κομμουνιστικής τυραννίας στη Ρωσία, ο αθεϊσμός δεν έχει αιχμαλωτίσει την ψυχή της Ρωσίας, και το θρησκευτικό ξύπνημα που μπορεί να διαφαίνεται τώρα στη Ρωσία είναι αναμφισβήτητο μόνο η αρχή ενός απέραντου και θεμελιώδους: της ανάκαμψης της ψυχής ολοκλήρου του έθνους από τη μάστιγα του αθεϊσμού. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ρωσία μπορεί σήμερα να πει ένα λόγο μεγάλης σημασίας σε ολόκληρο τον κόσμο, ο οποίος βυθίζεται στην ίδια παγίδα του αθεϊσμού από την οποία η Ρωσία αναδύεται και γι' αυτό το μέλλον της Ρωσίας, κατά μια πνευματική έννοια, συνδέεται τόσο πολύ με το μέλλον ολοκλήρου του κόσμου».

Ο π. Σεραφεΐμ συνέχισε να αναφέρεται στις **πολυάριθμες προφητείες των αγίων της Ρωσίας σχετικά με την ανάστασή της**, μεταξύ των οποίων ήταν οι ακόλουθες.

Γέροντας Βαρνάβας της Σκήτης της Γεθσημανή (+1906): «Οι διώξεις ενάντια στην πίστη θα οδηγήσουν σε μία ανήκουστη θλίψη και σκοτάδι, και σχεδόν όλες οι εκκλησίες θα κλείσουν. Αλλά όταν θα φαίνεται στους ανθρώπους ότι είναι αδύνατο να υπομείνουν άλλο, τότε η ελευθερία θα έρθει. Θα υπάρξει μία άνθιση, **οι εκκλησίες θα αρχίσουν ακόμη και να χτίζονται. Αλλά αυτό θα είναι μία ανθοφορία πριν από το τέλος**».

Γέροντας Αλέξιος του Ησυχαστηρίου Ζωσιμά (+1928): «Ποιος είναι αυτός που λέει ότι η Ρωσία χάνεται, ότι έχει αφανιστεί; Όχι, όχι, δεν χάνεται, δεν έχει χαθεί και δεν θα χαθεί - αλλά οι Ρώσοι πρέπει να καθαριστούν από την αμαρτία μέσω των μεγάλων θλίψεων. Ο καθένας πρέπει να προσευχηθεί και να μετανοήσει θερμά. Αλλά η Ρωσία δεν χάνεται και δεν έχει αφανιστεί»:

Με την επανάληψη αυτών των προφητειών, ο π. Σεραφεΐμ υπενθύμισε στους νέους Ρώσους ακροατές του ότι η αποκατάσταση της Αγίας Ρωσίας «εξαρτάται από τους ανθρώπους της ίδιας της Ρωσίας, επειδή ο Θεός ενεργεί πάντα μέσω της ελευθερίας του ανθρώπου. Ακριβώς όπως η Νινευή σώθηκε όταν οι άνθρωποι μετανόησαν και οι προφητείες του Ιωνά για την καταστροφή της αποδείχτηκαν ψευδείς, παρόμοια και οι προφητείες περί αποκατάστασης της Ρωσίας θα αποδειχθούν ψεύτικες εάν δεν υπάρξει καμιά μετάνοια στον ρωσικό λαό».

Το 1938 ο **σύγχρονος προφήτης αρχιεπίσκοπος Ιωάννης (Μαξίμοβιτς)** είχε δηλώσει ότι η αναγέννηση της Ρωσίας θα ήταν δυνατή μόνο μετά από την αποκάθαρση των φοβερών αμαρτιών της, και αυτές τις αμαρτίες τις ονόμασε συγκεκριμένα ως καταπάτηση όρκου και βασιλοκτονία του από τον Θεό υποδειγμένου Τσάρου. «Οι δημόσιοι και στρατιωτικοί ηγέτες», είπε ο αρχιεπίσκοπος Ιωάννης, «αρνήθηκαν την υπακοή και την πίστη τους στον Τσάρο ακόμη και πριν από την παραίτησή του, εξαναγκάζοντας σε παραίτηση τον τελευταίο Τσάρο, ο οποίος δεν επιθύμησε την αιματοχυσία μέσα στη χώρα και οι άνθρωποι ανοιχτά και θορυβωδώς χαιρέτισαν αυτή την πράξη, και πουθενά δεν εξέφρασαν μεγαλόφωνα τη διαφωνία τους με αυτήν...»

Με την μή έκφραση μιάς ευθείας καταδίκης της επανάστασης του Φεβρουαρίου, της εξέγερσης ενάντια στον χρισμένο από τον Θεό, ο ρωσικός λαός συνεχίζει να συμμετέχει στην αμαρτία, ειδικά όταν υπερασπίζεται τους «καρπούς» της Επανάστασης.

Μετά από σαράντα χρόνια αφότου είπε αυτό ο αρχιεπίσκοπος Ιωάννης, ο π. Σεραφεΐμ μπορούσε να δηλώσει: «Αυτό το έγκλημα (τής βασιλοκτονίας) είναι, τρόπον τινά, ένα σύμβολο πτώσης ολόκληρης της Ρωσίας μακριά από τον Χριστό και την αληθινή Ορθοδοξία - μία

διαδικασία που κατέλαβε το μεγαλύτερο μέρος του δεκάτου ενάτου και του εικοστού αιώνα, και μόνο τώρα αρχίζει ίσως να αντιστρέφεται.

Ο π. Σεραφείμ έδωσε τη διάλεξή του σχετικά με το μέλλον της Ρωσίας μόνο μερικούς μήνες πριν ο Τσάρος και όλοι οι Νέοι Μάρτυρες της Ρωσίας αγιοποιηθούν από τη Ρωσική Εκκλησία της Διασποράς. Αυτή η αγιοποίηση, επιβεβαίωσε ο π. Σεραφείμ, «συνδέεται με την άρση του κύριου άγουσ που απλώθηκε στη ρωσική γη από το μαρτύριό του (του Τσάρου)».

Στις 18/31 Οκτωβρίου του 1981, η αγιοποίηση του Τσάρου και των Νέων Μαρτύρων γιορτάστηκε στη Νέα Υόρκη. Μερικά χρόνια ακόμη, και ο ολοκληρωτικός Κομμουνισμός ήταν ήδη ένα γεγονός του παρελθόντος στη Ρωσία και τις άλλες χριστιανικές Ορθόδοξες χώρες: τον Ιούλιο του 1993, σε μια μεγάλη συγκέντρωση στη θέση της εκτέλεσης της τσαρικής οικογένειας (στο Έκατερίνμπουργκ) την ημέρα του μαρτυρίου τους, διαβάστηκε ένα μήνυμα του Πατριάρχη Αλεξίου Β και της Ιεράς Συνόδου της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, με το οποίο καλούσαν ολόκληρο το έθνος σε μετάνοια για τον θάνατο του Τσάρου και της οικογενείας του. Τέλος, **στις 7/20 Αυγούστου 2000, η Σύνοδος των Επισκόπων της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας (Πατριαρχείο Μόσχας) αγιοποίησε τον Τσάρο Νικόλαο Β και την οικογένειά του, μαζί με 1.200 Ρώσους Νέους Μάρτυρες και Ομολογητές.** (σελ. 343-349)

11 Η ώρα του καθαρμού και της μετάνοιας της Ρωσίας δεν τελείωσε. Τα λόγια του αρχιεπισκόπου Ιωάννη, του επισκόπου Νεκταρίου και του π. Σεραφείμ για τη μετάνοια των Ρώσων είναι εξ ίσου επίκαιρα σήμερα όπως ήταν πριν από το τέλος του κομμουνιστικού διωγμού. Εάν οι Ορθόδοξοι Ρώσοι, ως ένα σώμα, μπορούν να ακολουθήσουν αυτές τις παραινέσεις μέχρι τέλους, θα εκπληρώσουν το πεπρωμένο για το οποίο **οι προφήτες της Ρωσίας έχουν μιλήσει: το να κηρύξουν σε όλη την ανθρωπότητα ένα τελευταίο λόγο μετάνοιας.** Στο τέλος της διάλεξής του σχετικά με την ανάσταση της Ρωσίας, ο π. Σεραφείμ δήλωσε:

«Στο βιβλίο που λεπτομερώς περιγράφει τα γεγονότα που θα εμφανιστούν στο τέλος του κόσμου, στην **Αποκάλυψη του αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, στο άνοιγμα της εβδόμης σφραγίδας, η οποία προηγείται της τελικής μάστιγας που θα ενσκήψει στην ανθρωπότητα, λέει ότι υπήρξε σιωπή στον ουρανό για το διάστημα μισής ώρας** (ΑΠΟΚ. 8,1). Μερικοί έχουν ερμηνεύσει αυτό το εδάφιο πως σημαίνει ότι θα υπάρξει μια μικρή χρονική περίοδος ειρήνης πριν από τα τελικά γεγονότα της παγκόσμιας ιστορίας, δηλαδή, η μικρή χρονική περίοδος αποκατάστασης της Ρωσίας, όταν θα αρχίσει το κήρυγμα της παγκόσμιας μετάνοιας μέσω της Ρωσίας - όπου θα ακουστεί αυτός ο "νέος, τελευταίος λόγος", που ακόμη και ο Ντοστογιέφσκι ήλπιζε πως η Ρωσία θα έδινε στο κόσμο».

Υπό τις παρούσες παγκόσμιες συνθήκες - πού τα γεγονότα από μια χώρα γίνονται σχεδόν αμέσως γνωστά σε ολόκληρο τον κόσμο - και λαμβανομένου υπόψη ότι η Ρωσία, καθαρμένη από το αίμα των μαρτύρων της, έχει πράγματι μια καλύτερη ευκαιρία από οποιαδήποτε άλλη χώρα να αφυπνιστεί από τον ύπνο του αθεϊσμού και της απιστίας, μπορούμε ήδη να συλλάβουμε τις δυνατότητες ενός τέτοιου γεγονότος...

12 Ο αρχιεπίσκοπος Ιωάννης (Μαξίμοβιτς) έκλεισε την έκθεσή του στη Σύνοδο του 1938 με μια προφητεία και μια ελπίδα, **ότι θα υπάρξει ένα αληθινό Πάσχα στη Ρωσία που θα λάμψει μπροστά σε ολόκληρο τον κόσμο πριν από το τέλος των πάντων και την αρχή της παγκόσμιας Βασιλείας του Θεού:** «Ω τέκνα της Ρωσίας, διώξτε μακριά τον ύπνο της απόγνωσης και της οκνηρίας! Δείτε τη δόξα της δοκιμασίας της και εξαγνιστείτε. Καθαριστείτε οι ίδιοι από τις αμαρτίες σας! Δυναμώστε στην Ορθόδοξη πίστη, ώστε να είστε άξιοι να κατοικήσετε στην κατοικία του Κυρίου και να εγκατασταθείτε στο άγιον όρος Του! Έγειρε, έγειρε, σήκω ω Ρωσία, εσύ που από τα χέρια του Κυρίου έχεις πει το ποτήριο της οργής Του! Όταν η

δοκιμασία σου θα έχει τελειώσει, η δικαιοσύνη σου θα σε ακολουθεί και η δόξα του Κυρίου θα σε συνοδεύει. οι λαοί θα έρθουν στο Φως σου, και οι βασιλείς στη λαμπρότητα που θα σε περιβάλλει. Τότε «Ύψωσε, Σιών, τα μάτια σου και δεξ²: Ιδού, τα τέκνα σου, φεγγοβολώντας από θείο Φως, έρχονται σε σένα από δύση και βορρά και θάλασσα και ανατολή, και ευλογούν σε σένα τον Χριστό εις τους αιώνες. Αμήν» (σελ. 349-352)

13 Σήμερα στη Ρωσία, αύριο στην Αμερική.

Είμαστε τα προϊόντα... μιας κοινωνίας όπου όλα είναι πλαστικά, συνθετικά και απομιμήσεις - συμπεριλαμβανομένου ενός συνθετικού Χριστιανισμού και μιας συνθετικής Ορθοδοξίας! - Ας είμαστε αρκετά ταπεινοί να το αναγνωρίσουμε.

π. Σεραφείμ

Η Ρωσία και οι άλλες Ορθόδοξες χώρες κάτω από τον κομμουνισμό είχαν δοκιμάσει ήδη το πικρό ποτήρι της ένδειας και της απάνθρωπης σκλαβιάς. Μέσα σε αυτές οι πιστοί Χριστιανοί είχαν μάθει ήδη την έννοια της λυτρωτικής δοκιμασίας. Αλλά τι γίνεται στην ελεύθερη Δύση και ειδικά στην Αμερική; Ποιά ήταν η πνευματική πρόγνωση για αυτή την ακμάζουσα χώρα, που καλύφθηκε με ένα ογκώδες «αρχιπέλαγος» εμπορικών κέντρων και «ταχυφαγίων» (fast-food), που είναι εφοδιασμένη πλήρως με τα φαινομενικά απεριόριστα καταναλωτικά αγαθά και η οποία τελειοποιεί (τελειοποιούσε...) συνεχώς τα μέσα για να γίνει η ζωή στη γη περισσότερο άνετη και ευχάριστη; Μιλώντας σε μια ομάδα Ορθόδοξων Αμερικανών στο Προσκύνημα του Αγίου Γερμανού το 1982, ο π. Σεραφείμ εξέτασε τη σύγχρονη ζωή και την αξιολόγησε ως εξής:

«Καθένας που εξετάζει τη σύγχρονη ζωή μας κάτω από το πρίσμα της κανονικής ζωής των ανθρώπων των προγενέστερων χρόνων - ας πούμε, της Ρωσίας ή της Αμερικής ή οποιασδήποτε άλλης χώρας της Δυτικής Ευρώπης του δεκάτου ενάτου αιώνα - έρχεται αντιμέτωπος με **το γεγονός του πόσο αφύσικη έχει γίνει η ζωή σήμερα**. Όλες οι έννοιες της εξουσίας και της υπακοής, της ευπρεπείας και της ευγενείας της δημοσίας και ιδιωτικής συμπεριφοράς όλες έχουν αλλάξει δραστικά, έχουν γυρίσει ανάποδα εκτός από μερικούς μεμονωμένους θύλακες ανθρώπων - συνήθως αφοσιωμένων χριστιανών - που προσπαθούν να διατηρήσουν τον αποκαλούμενο “ξεπερασμένο” τρόπο ζωής.

Η αφύσικη ζωή μας μπορεί σήμερα να χαρακτηριστεί ως καλομαθημένη, ως παραχαϊδεμένη. **Από την παιδική ηλικία το σημερινό παιδί μεγαλώνει, κατά γενικό κανόνα, όπως ένας μικρός θεός ή μια θεά στην οικογένεια.** Οι ιδιοτροπίες του τροφοδοτούνται, οι επιθυμίες του εκπληρώνονται, περιβάλλεται από παιχνίδια, διασκεδάσεις, ανέσεις. Δεν εκπαιδεύεται και δεν γαλουχείται σύμφωνα με τις αυστηρές αρχές της χριστιανικής συμπεριφοράς, αλλά αφήνεται να αναπτυχθεί κατά οποιονδήποτε τρόπο σύμφωνα με τις επιθυμίες του. Είναι συνήθως αρκετό γι' αυτό το παιδί να πει, “θέλω αυτό!” ή “δεν θέλω να κάνω αυτό!”, υποχρεώνοντας τους γονείς του να υποκύψουν ενώπιόν του και να το αφήσουν να πάρει τον δρόμο του. Ίσως αυτό δεν συμβαίνει όλη την ώρα και σε κάθε οικογένεια, αλλά συμβαίνει αρκετά συχνά για να είναι ο κανόνας της σύγχρονης ανατροφής των παιδιών, και ακόμη και οι καλύτεροι γονείς δεν ξεφεύγουν τελείως από την επιρροή του. Ακόμα κι αν οι γονείς προσπαθούν να μεγαλώσουν ένα παιδί με αυστηρότητα, οι γείτονες προσπαθούν να κάνουν κάτι άλλο, και είναι υποχρεωμένοι να λαμβάνουν υπόψη τους αυτό κατά τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους.

Όταν ένα τέτοιο παιδί γίνεται ενήλικας περιβάλλεται φυσικά με τα ίδια πράγματα που χρησιμοποίησε στην παιδική ηλικία του: ανέσεις, διασκεδάσεις και παιχνίδια για μεγάλους. **Η ζωή γίνεται μια σταθερή αναζήτηση της “διασκέδασης” - που, παρεμπιπτόντως, είναι μία λέξη ολότελα ανήκουστη σε οποιοδήποτε άλλο λεξιλόγιο τον δέκατο ένατο αιώνα στη**

² Από τον Πασχαλινό Κανόνα, Ωδή 8η.

Ρωσία ή σε οποιοδήποτε σοβαρό πολιτισμό, δεν θα καταλάβαιναν τι θα πει αυτή η λέξη. Η ζωή είναι μια σταθερή αναζήτηση της “διασκέδασης”, η οποία είναι τόσο κενή από οποιοδήποτε σοβαρό περιεχόμενο που ένας επισκέπτης από οποιαδήποτε χώρα του δεκάτου ενάτου αιώνα, κοιτάζοντας τα δημοφιλή τηλεοπτικά προγράμματά μας, τα πάρκα διασκέδασης, τις διαφημίσεις, τις ταινίες, τη μουσική - σχεδόν οποιαδήποτε πτυχή του δημοφιλούς πολιτισμού μας - θα σκεφτόταν ότι είχε φτάσει πέρα από την τρέλα, σε μία χώρα που έχουν χάσει εντελώς την επαφή με την πραγματικότητα. Δεν το λαμβάνουμε συχνά υπόψη αυτό, επειδή ζούμε σε αυτή την κοινωνία και το παίρνουμε σαν δεδομένο.

Μερικοί παρατηρητές της σύγχρονης ζωής μας έχουν αποκαλέσει τους νέους ανθρώπους σήμερα η “γενιά μου” και την εποχή μας “εποχή του ναρκισσισμού”, στην οποία κυριαρχεί μια λατρεία και μια γοητεία που αποτρέπει να αναπτυχθεί μία κανονική ανθρώπινη ζωή. Άλλοι έχουν μιλήσει για “πλαστικό” σύμπαν ή φαντασία όπου τόσοι πολλοί άνθρωποι ζουν σήμερα, ανίκανοι να αντιμετωπίσουν η να δεχθούν την πραγματικότητα του κόσμου γύρω τους ή τα προβλήματα μέσα τους.

Όταν η “γενιά μου” στρέφεται στη θρησκεία - κάτι που συνέβη πολύ συχνά κατά τις τελευταίες δεκαετίες, - αυτό συνήθως είναι στροφή προς μία “πλαστική” ή φανταστική μορφή θρησκείας: μιας θρησκείας “αυτό-αναπτυσσόμενης” (όπου ο εαυτός παραμένει το αντικείμενο της λατρείας). **Μιας θρησκείας πλύσεως του εγκεφάλου και ελέγχου του νου, μιας θρησκείας των θεοποιημένων γκουρού, της αναζήτησης UFO και Εξωγήινων όντων, αφύσικων καταστάσεων και συναισθημάτων...**

Είναι σημαντικό για μας να συνειδητοποιήσουμε, καθώς προσπαθούμε να ζήσουμε μία χριστιανική ζωή σήμερα, ότι **ο κόσμος που έχει διαμορφωθεί από την παραχαϊδεμένη εποχή μας, προβάλλει αξιώσεις στην ψυχή, είτε στη θρησκεία είτε στην κοσμική ζωή, τις οποίες αξιώσεις μπορεί κάποιος να τις αποκαλέσει με μία λέξη ολοκληρωτικές.** Αυτό είναι αρκετά εύκολο να το δει κανείς στις εγκεφαλικές λατρείες που έχουν λάβει τόσο πολλή δημοσιότητα τα τελευταία χρόνια, και που απαιτούν **ολοκληρωτική υποταγή σε έναν αυτοανακηρυγμένο «άγιο άνθρωπο»** αλλά είναι εξίσου εμφανές μέσα στην κοσμική ζωή, όπου κάποιος έρχεται αντιμέτωπος όχι μόνο με ένα μεμονωμένο πειρασμό εδώ η εκεί, αλλά με μια **σταθερή κατάσταση πειρασμού που περιβάλλει τα πάντα και “επιτίθεται” στον οποιονδήποτε** -εκεί όπου η υπολανθάνουσα μουσική ακούγεται παντού στις αγορές και τις επιχειρήσεις, στους δημόσιους χώρους και στα διαφημιστικά των δρόμων των πόλεων εκεί όπου η μουσική ροκ παρουσιάζεται παντού από τους θιασώτες της, ακόμη και στις δασικές κατασκηνώσεις και τα τροχόσπιτα αλλά και στο ίδιο το σπίτι, όπου η τηλεόραση γίνεται συχνά ο μυστικός κυβερνήτης της οικογένειας που υπαγορεύει τις σύγχρονες αξίες, τις απόψεις, και τις προτιμήσεις. (σελ. 353-356)

14 Ο π. Αλέξιος Γιάνγκ θυμάται πως ο π. Σεραφείμ «αντιπάθησε το ψεύτικο όλων των ειδών, μιλώντας ανοιχτά για τη νοοτροπία “Ντίσνεϊλαντ” της Αμερικής, η οποία καθιστούσε αδύνατη για τους ανθρώπους την πιθανότητα να επιδιώξουν και να βρουν την αλήθεια. Κοιτώντας τη σύγχρονη αμερικάνικη ζωή από μια πνευματική προοπτική και συγκρίνοντάς τη με τη ζωή στη Σοβιετική Ένωση, ο π. Σεραφείμ κάποτε αναρωτήθηκε: «Έχουμε άραγε μία εικόνα που εξηγεί την κατάστασή μας παρόμοια με το (σοβιετικό) Γκουλάγκ της Ρωσίας; **Φοβάμαι πως υπάρχει μια εικόνα, καθόλου κολακευτική για μας, η οποία είναι σχεδόν το δικό μας ισοδύναμο του Γκουλάγκ. Είναι η “Ντίσνεϊλαντ” - μια εικόνα που εξηγεί την ανέμελη αγάπη της “διασκέδασής μας”** (μία σχεδόν αντιχριστιανική λέξη!), την έλλειψη σοβαρότητας ... την άγνοια η την πενιχρή ενημέρωσή μας για την πραγματική έννοια και σπουδαιότητα της ζωής». Στην ομιλία του στο Προσκύνημα του 1982, ο π. Σεραφείμ επεκτάθηκε σε αυτή την άποψη: **«Το μήνυμα αυτού του παγκόσμιου πειρασμού που προσβάλλει τους**

ανθρώπους σήμερα - αρκετά ανοιχτά με τις κοσμικές μορφές του, αλλά συνήθως περισσότερο κρυμμένο στις θρησκευτικές του μορφές - είναι: **Ζήστε το παρόν, χαλαρώστε, να είστε άνετοι.** Πίσω από αυτό το μήνυμα είναι ένα άλλο, πιο ψιθυριστό που εκφράζεται ανοιχτά μόνο στις επίσημα αθεϊστικές χώρες, οι οποίες, σ' αυτή την περίπτωση, είναι ένα βήμα πιο μπροστά από τον ελεύθερο κόσμο. Στην πραγματικότητα, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι αυτό που συμβαίνει στον κόσμο σήμερα είναι πανομοιότυπο, είτε εμφανίζεται πίσω από το Σιδηρούν Παραπέτασμα είτε στον ελεύθερο κόσμο. Υπάρχουν διαφορετικές ποικιλίες σε αυτό, αλλά μια παρόμοια επίθεση γίνεται παντού για να κερδίσει τις ψυχές μας. Στις κομμουνιστικές χώρες που έχουν ένα επίσημο αθεϊστικό πιστεύω, λένε αρκετά ανοιχτά ότι πρέπει να ξεχάσετε τον Θεό και οποιαδήποτε άλλη ζωή εκτός από την παρούσα, βγάλτε από τη ζωή σας τον φόβο του Θεού και τον σεβασμό για τα άγια πράγματα, **θεωρήστε εκείνους που πιστεύουν ακόμα στον Θεό με "παλαιομοδίτικο" τρόπο ως εχθρούς που πρέπει να εξολοθρευτούν.**

Κάποιος μπορεί να πάρει ως σύμβολο της ξεγνοιασιάς μας, της αγάπης μας για διασκέδαση, της αυτολατρίας μας, την αμερικάνικη "Ντίσνεϊλαντ". Σε αυτή την περίπτωση, δεν πρέπει να αμελήσουμε να δούμε "πίσω" από αυτό το αποκρουστικό σύμβολο, το οποίο **δείχνει που η "γενιά μου" οδηγεί πραγματικά: στο σοβιετικό Γκουλάγκ.** Ο π. Σεραφεΐμ είχε πάντα υπόψη του την προφητεία του διορατικού γέροντα Ιγνατίου του Χαρμπίν της Μαντζουρίας, ο οποίος το 1930 είχε πει: **«Ότι άρχισε στη Ρωσία θα τελειώσει στην Αμερική».**

Στην ομιλία του στη Μονή της Αγίας Τριάδος στο Τζόρντανβιλ, ο π. Σεραφεΐμ είχε μιλήσει περισσότερο για τις δοκιμασίες που θα έρθουν στην Αμερική και πως να προετοιμαστούμε για αυτές. Περιγράφοντας τη δοκιμασία των χριστιανών στη Ρωσία και τις άλλες Ορθόδοξες χώρες, είπε: «Δεν θέλω να σας φοβίσω, αλλά θα είναι καλύτερα να αντιμετωπίσουμε το γεγονός ότι η δοκιμασία που αυτοί υφίστανται τώρα, ή κάτι παρόμοιο, έρχεται πιθανώς κι εδώ, και μάλιστα σύντομα: **Ζούμε στους έσχατους καιρούς, ο Αντίχριστος είναι κοντά, και αυτό που συμβαίνει στη Ρωσία και στις άλλες χώρες φαίνεται σαν να είναι η φυσιολογική εμπειρία της εποχής μας. Εδώ στη Δύση ζούμε σε έναν ανόητο παράδεισο ο οποίος μπορεί να χαθεί, και πιθανώς θα χαθεί σύντομα. Αρχίστε να προετοιμάζεστε - όχι με την αποθήκευση τροφίμων ή τέτοιων εξωτερικών πραγμάτων όπως μερικοί κάνουν ήδη στην Αμερική, αλλά με την εσωτερική προετοιμασία των Ορθόδοξων Χριστιανών.**

Έχετε αναρωτηθεί ποτέ, παραδείγματος χάριν, **πως θα επιζήσετε εάν μπειτε σε μια φυλακή ή ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης, και ειδικά στα κελιά τιμωρίας και απομόνωσης;** Πώς θα επιβιώσετε; Θα τρελαθείτε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Εάν το μυαλό σας δεν έχει τίποτα για να ασχοληθεί, τι θα έχετε στο μυαλό σας; Εάν είστε γεμάτοι με κοσμικές εντυπώσεις και δεν έχετε τίποτα πνευματικό στο μυαλό σας, εάν ζείτε απλώς μέρα τη μέρα χωρίς να σκεφτείτε σοβαρά για τον Χριστιανισμό και την Εκκλησία, χωρίς να γνωρίζετε για το τι είναι Ορθοδοξία, και μπειτε σε μια κατάσταση απομόνωσης όπου δεν υπάρχει τίποτα να κάνετε ούτε να πάτε πουθενά, κανένας κινηματογράφος για να βλέπετε κάτι, μένοντας συνεχώς σε ένα σημείο όπου θα βλέπετε μονάχα τέσσερις τοίχους - θα επιβιώσετε μόλις και μετά βίας...

Πρέπει να έχετε Χριστό στην ψυχή σας. Εάν Αυτός είναι εκεί, τότε εμείς, οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί, έχουμε ένα ολόκληρο πρόγραμμα που θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε στη φυλακή. Μπορούμε να θυμηθούμε το Ορθόδοξο ημερολόγιο - ποιοί άγιοι και ποιές γιορτές τιμώνται και πότε. Δεν είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε ολόκληρο το ημερολόγιο, αλλά από την καθημερινή ζωή μας στην εκκλησία θα θυμηθούμε τον κύριο κύκλο του εκκλησιαστικού έτους: οτιδήποτε έχουμε αποθηκεύσει μέσα στις καρδιές και τον νου μας θα επιστρέψει σε μας. Οποιαδήποτε προσευχή και ύμνο γνωρίζουμε απέξω θα μάς βοηθήσει, θα πρέπει να τους ψάλλουμε κάθε ημέρα. Θα έχετε ανθρώπους για να προσεύχεσθε γι' αυτούς». (σελ. 356-359)

15 Ακόμα και τώρα, ο π. Σεραφεΐμ επισημαίνει, πως προσευχόμενοι για τους Ορθοδόξους Χριστιανούς που υποφέρουν σε όλο τον κόσμο, μπορούμε να είμαστε μία ψυχή μαζί τους και να μοιραζόμαστε τις θλίψεις τους: **«Μπορείτε να πάτε σε όλη την υδρόγειο με το μυαλό σας**, σε μια χώρα ή ήπειρο κάθε φορά, και να προσευχηθείτε για εκείνους που γνωρίζετε, Ακόμα κι αν δεν μπορείτε να σκεφτείτε ονόματα - για τους επισκόπους και τις ηγουμένες, τις ενορίες και τους ιερείς της ρωσικής δικαιοδοσίας και της ιεραποστολής, τα μοναστήρια στους Αγίους Τόπους, τους φυλακισμένους στη Ρωσία και τη Ρουμανία και τα άλλα κράτη που βρίσκονται κάτω από τον αθεϊστικό ζυγό, τις ιεραποστολές στην Ουγκάντα και αλλού στην Αφρική όπου είναι πολύ δύσκολη η κατάσταση, τους μοναχούς στο Άγιον Όρος... Όσο περισσότεροι ενήμεροι είσαστε για αυτά και προσεύχεστε τώρα, τόσο καλύτερα θα είναι για σας όταν πρέπει να υποφέρετε οι ίδιοι, τόσα περισσότερα θα μπορείτε να πάρετε μαζί σας στη φυλακή». (σελ. 359)

16 **Όφειλαν να προετοιμάσουν τους αδελφούς τους στη Δύση για τους επερχομένους διωγμούς**, έτσι οι πατέρες της Πλατίνα δούλεψαν πολύ σκληρά για να κάνουν γνωστή την ιστορία των Νέων Μαρτύρων του κομμουνιστικού ζυγού στην ελεύθερη Δύση. Καθώς ο π. Γερμανός έγραψε σε ένα άρθρο στον Ορθόδοξο Λόγο, «Χρειαζόμαστε τους Νέους Μάρτυρες για να μας τραβήξουν στην αυθεντική πνευματική ζωή. Αγγίζουν σε μάς κάτι τόσο βαθύ και θεμελιώδες ώστε η ψυχή και ο νους μας, που έμειναν χωρίς βάθος από τον σύγχρονο "διαφωτισμό", μπορούν μόλις και μετά βίας να το αντιληφθούν. Και όμως, βαθιά μέσα μας το γνωρίζουμε. Ας στρατολογηθούμε στην οδό της αιώνιας ευδαιμονίας, κάνοντας αυτή μας την απόφαση βάθρο για την αλήθεια ακόμη και αν αυτό έχει ως αποτέλεσμα τον θάνατο του σώματος ... Ας ακούσουμε την κραυγή των Νέων Μαρτύρων. Το 1982 οι πατέρες, με τη βοήθεια της Μαρίας Μανσούρ, ολοκλήρωσαν σε έναν ενιαίο τόμο όλα τα άρθρα από τον Ορθόδοξο Λόγο για τους Νέους Μάρτυρες και τους σύγχρονους, ζωντανούς ομολογητές. Αυτός όπως προαναφέρθηκε, τιτλοφορήθηκε **«οι Ρώσοι άγιοι των κατακομβών»**.

Ο π. Σεραφεΐμ το θεώρησε ως εγχειρίδιο για τους σύγχρονους Ορθόδοξους Χριστιανούς... Μια επιτομή 635 σελίδων, οι Ρώσοι άγιοι των κατακομβών, ήταν ασυζητητί το μεγαλύτερο πρωτότυπο βιβλίο που η αδελφότητα είχε εκδώσει ποτέ. Τυπωνόταν όταν αρρώστησε ο π. Σεραφεΐμ από τη βασιανιστική ασθένεια που θα του αφαιρούσε τη ζωή και κάποιος αναρωτιέται εάν αυτά τα δύο πράγματα δεν συνδέονται κάπως. Όταν η μακροχρόνια, αγωνιώδης μάχη του π. Σεραφεΐμ με τον θάνατο τελείωσε, ο π. Γερμανός είπε: «Ο π. Σεραφεΐμ υπέφερε καθότι έπρεπε να λάβει το στεφάνι του μαρτυρίου».

Σύμφωνα με την προσέγγιση του π. Σεραφεΐμ, οι Ρώσοι άγιοι των κατακομβών ήταν αναμφισβήτητα ανεξάρτητοι από τη μεταχείρισή τους από τη Ρωσική Εκκλησία, δοξασμένα παραδείγματα αγιότητας και χριστιανικού ηρωϊσμού οπουδήποτε επρόκειτο να βρεθούν: στην Εκκλησία των Κατακομβών της Ρωσίας, στη Ρωσική Εκκλησία της Διασποράς, και στο Πατριαρχείο Μόσχας.

Ενώ αυτή η προσέγγιση σε ορισμένους ανθρώπους έγινε η αιτία για να αποδιώξουν ή να αγνοήσουν το βιβλίο «οι Ρώσοι άγιοι των κατακομβών», σε πολλούς άλλους το βιβλίο αυτό είχε την επίδραση που ο π. Σεραφεΐμ σκόπευε. Οι άνθρωποι της Δύσης πράγματι άκουσαν την «κραυγή των Νέων Μαρτύρων», και πλέον δεν ήταν ποτέ ξανά οι ίδιοι. Τρία χρόνια μετά από τον θάνατο του π. Σεραφεΐμ μία ανασκόπηση του «οι Ρώσοι άγιοι των κατακομβών» εμφανίστηκε σε ένα αμερικανικό θρησκευτικό περιοδικό, στο οποίο ο συντάκτης ομολόγησε: «Το βιβλίο το οποίο πρόκειται να κρίνω... είναι ένα βιβλίο που με έκανε να βρω τον εαυτό μου. Έχει αλλάξει τη ζωή μου. Δεν προσποιούμαι ότι είμαι αμερόληπτος όταν γράφω για αυτό. Δεν θα το συγκρίνω με άλλα βιβλία για μάρτυρες ούτε θα αποτιμήσω οποιεσδήποτε παρατηρήσεις για το ύφος ή τη μορφή. Το βιβλίο είναι, κατά την άποψή μου, απλά πάρα πολύ σημαντικό για να σταθούμε σε τέτοια μικροπράγματα... Από τότε που αναπαύτηκε ο π. Σεραφεΐμ, το βιβλίο «οι

Ρώσοι άγιοι των κατακομβών» διαδόθηκε επίσης στα κράτη που στο παρελθόν είχαν υποδουλωθεί στον κομμουνισμό. Τμήματά του δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό της Επισκοπής του Βορονέζ στη Ρωσία, και μια σερβική έκδοση του βιβλίου δημοσιεύθηκε στο Κράλιγεβο της Σερβίας το 1996. Για τους Ορθόδοξους Αμερικανούς, ίσως το πιο οικείο μέρος αυτού του πολύ ψυχωφελούς βιβλίου είναι η σελίδα της αφιέρωσής του. **Απηχώντας την προφητεία του γέροντα Ιγνατίου του Χαρμπίν, οι πατέρες Σεραφεΐμ και Γερμανός έγραψαν εκεί: «Αυτό το βιβλίο αφιερώνεται στους Χριστιανούς Μάρτυρες. ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ ΑΥΡΙΟ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ».** (σελ. 359-362)

17 Ο π. Σεραφεΐμ δεν πιθανολόγησε ποτέ με ποιο τρόπο η Αμερική, που αγαπάει την ελευθερία, θα εισερχόταν μια μέρα στην εποχή διωγμού των Χριστιανών, στην εποχή των κατακομβών. **«Αυτό που η Ρωσία και άλλες χώρες έχουν δοκιμάσει έρχεται εδώ»**, είπε, «αλλά ποια ακριβώς μορφή θα έχει δεν μπορούμε να πούμε, και δεν πρέπει να γίνουμε υστερικοί γι' αυτή την προοπτική». Εντούτοις, στις δεκαετίες μετά από τον θάνατό του, βλέπουμε ότι, ενώ οι άνθρωποι στη Ρωσία επανακτούν τις θρησκευτικές ελευθερίες τους, οι άνθρωποι στην Αμερική τις χάνουν.

Το 1962 η κοινή προσευχή απαγορεύθηκε από τα δημόσια σχολεία με μια απόφαση του αμερικανικού Ανώτατου Δικαστηρίου. Σήμερα, όλες οι εκδηλώσεις της Χριστιανικής πίστης στα σχολεία - όπως η εθελοντική παρακολούθηση μελέτης της Βίβλου κατά τη διάρκεια των μεσημεριανών διαλειμμάτων, η προσευχή κατά τη διάρκεια των γευμάτων, η χρησιμοποίηση ροζαρίου σε ένα σχολικό λεωφορείο, η διοργάνωση χριστιανικών συναντήσεων μετά το σχολείο, η ακόμα και η κατοχή μιας Βίβλου πάνω στο θρανίο κάποιου - έχουν απαγορευθεί από τις σχολικές αρχές και οι αποφάσεις των δικαστηρίων έχουν παροτρύνει και στηρίζουν αυτές τις ενέργειες. **Οι αρμόδιοι για τον σχεδιασμό προγραμμάτων σπουδών έχουν προχωρήσει τόσο πολύ ώστε να αφαιρέσουν κάθε αναφορά του ονόματος του Θεού από τις εκδόσεις της κλασικής φιλολογίας που πρόκειται να διαβάσουν οι μαθητές.** Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι αυτό συμβαίνει ακριβώς σε εκείνα τα κέντρα που διαμορφώνουν τις μελλοντικές γενεές. Καθώς ο χριστιανός συγγραφέας Τάλ Μπρούκ παρατήρησε το 1989:

«Για τους Αμερικανούς που εξυμνούν τις θρησκευτικές ελευθερίες, η περικοπή τέτοιων ελευθεριών μπορεί να φαίνεται μακρινή - μέχρις ότου αναλογιστούμε ένα κραυγαλέο γεγονός: το σύστημα των δημόσιων σχολείων μας. Φανταστείτε ότι ένα μέσο δημόσιο σχολείο στην Αμερική επρόκειτο ξαφνικά να καταπιεί, να ενσωματώσει όλο το έθνος σε έκταση και σε λειτουργία. Ξαφνικά η εθελοντική μελέτη της Βίβλου και η προσευχή, η θρησκευτική αφύπνιση και οι εκκλησιαστικές συναντήσεις, και κάθε τρόπος θρησκευτικών δραστηριοτήτων θα έπρεπε να απαγορευθούν και να παγώσουν για το “καλό” όλων. Εκείνοι που θα επιθυμούσαν να συμμετέχουν σε τέτοιες συνήθειες θα έπρεπε να φύγουν έξω από τα σύνορα - αυτό δηλαδή θα συμβεί, εάν η Αμερική οργανωθεί σύμφωνα με την πορεία ενός από τα δημόσια σχολεία της. Αυτό είναι μια ενδιαφέρουσα σκέψη.

Σε ένα μελλοντικό παγκοσμιοποιημένο κόσμο ο οποίος δεν θα διαθέτει την κληρονομιά ενός συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών ή ενός Νόμου των Δικαιωμάτων, τα ίδια είδη περιορισμών που βάλαμε σε εκείνους τους ανθρώπους στα δημόσια σχολεία μας θα φανούν αρκετά λογικά για να εφαρμοστούν σε μια παγκοσμιοποιημένη πλουραλιστική κοινωνία. Η θρησκεία θα ιδιωτικοποιηθεί πλήρως. Βεβαίως το νομικό μας σύστημα είναι πολύ απασχολημένο για να κάνει κάτι τέτοιο - να περιορίσει τη θρησκεία εξ ολοκλήρου στην ιδιωτική σφαίρα. Η ευγενής παρουσίαση από την ACLU³ πολυαρίθμων παραστάσεων της θείας Γέννησης, που τις άρχισε ανοιχτά από αυτήν τη χώρα, στα δημόσια πάρκα κ.λ.π., έχει

³ Αμερικανική Αστική Ένωση Ελευθεριών

απαγορευθεί, και **πόλεις σε ολόκληρη τη χώρα αναγκάστηκαν να απαγορεύσουν τη δημόσια παρουσίαση της Θείας Γεννήσεως...**

Εν τω μεταξύ, έχουμε αποδεχτεί την αδιόρατη και ύπουλη εξαφάνιση αυτών των ελευθεριών με αφέλεια, αντίθετα από τους μετανάστες που έχουν έλθει εδώ από την Ανατολική Ευρώπη που κουνούν το κεφάλι με δυσίωνη κατανόηση. Έχουν δει τι μπορεί να κάνει ένα παντοδύναμο κράτος»!!

Αυτήν τη στιγμή, σε ολόκληρη την απελευθερωμένη πλέον Ρωσία, η θρησκευτική εκπαίδευση παρέχεται στα δημόσια, από το κράτος χρηματοδοτούμενα, σχολεία. Στην κοσμική Αμερική, αντιθέτως, οι άνθρωποι παλεύουν τώρα νομικά για τέτοια πράγματα όπως το ότι έχουν κατεβάσει τους σταυρούς και έχουν αλλάξει τα χριστιανικά ονόματα των δρόμων, επειδή η θέα τους σύμφωνα με τους ισχυρισμούς τους καταπιέζει τους ανθρώπους. Κάποιος μπορεί μετά βίας να αμφιβάλει ότι μια παράξενη αντιστροφή έχει πραγματοποιηθεί. (σελ. 362-363)

18 Ενώ ο π. Σεραφείμ δεν έκανε συγκεκριμένες προβλέψεις σχετικά με την Αμερική, **προέβλεψε την πτώση του αθεϊστικού κομμουνισμού στη Ρωσία και την άνοδο του νέου παγκόσμιου συστήματος που θα χιζόταν πάνω στα θεμέλια που ο Κομμουνισμός είχε θέσει.** Δεν χρειάζεται να πούμε, πως η ακρίβεια αυτής της πρόβλεψης επιβεβαιώθηκε θαυμαστά στα χρόνια μετά την κοίμησή του, και συνεχίζει να επιβεβαιώνεται. Σε μια ομιλία που έκανε το Μάιο του 1981-σχεδόν ακριβώς μία δεκαετία πριν την κατάρρευση του σοβιετικού καθεστώτος στη Ρωσία- ο π. Σεραφείμ είπε: «Ο λόγος για τον οποίο ο κομμουνισμός κυριάρχησε στον κόσμο, δεν είναι επειδή αυτός είναι καλύτερος από τον καπιταλισμό ή τη δημοκρατία ή οτιδήποτε άλλο σχετικό, αλλά επειδή στη Δύση υπάρχει ένα πνευματικό κενό, και όταν σ' αυτό το κενό εμφανίζεται ο κομμουνισμός, τότε απλώς προχωρεί σταθερά μέσα σε αυτό, καταλαμβάνοντας λίγο έδαφος και μετά άλλο λίγο μέχρι, που αυτήν τη στιγμή, έχει κατακτήσει σχεδόν τον μισό κόσμο.

Αλλά **ο κομμουνισμός δεν έχει την τελική απάντηση επειδή είναι κάτι το πολύ αρνητικό.** Στην πραγματικότητα, εάν προσέξετε αυτό που έχει συμβεί στη Ρωσία τα τελευταία δέκα ή είκοσι χρόνια, μπορείτε να δείτε εκεί μια πλήρη επανάσταση, όσον αφορά τη νοοτροπία των ανθρώπων: είναι εναντίον ολοκλήρου του συστήματος του κομμουνισμού. Αν και η δικτατορία είναι εξίσου ισχυρή όσο πάντοτε -ειδικά τα τελευταία δύο χρόνια, βάζοντας ξανά στη φυλακή περισσότερους ανθρώπους- και αν και η αστυνομία είναι πολύ ισχυρή και είναι παντού, εντούτοις, οι άνθρωποι επαναστατούν όλο και περισσότερο. Δηλαδή **ξεσηκώνονται όχι με ένοπλη επανάσταση αλλά με τον νου τους, και γίνονται ανεξάρτητοι.** Αυτό σημαίνει ότι αργά ή γρήγορα ολόκληρο το σύστημα πρόκειται να καταρρεύσει. και έτσι ο κομμουνισμός δεν θα έχει την απάντηση, δεν μπορεί να κατακτήσει ολόκληρο τον κόσμο και να φέρει την ευτυχία όπως νομίζει ότι μπορεί να κάνει. Αλλά στο μεταξύ προετοιμάζεται ένα πολύ σημαντικό πράγμα που πρέπει να συμβεί πριν να έρθει το τέλος του κόσμου και αυτό είναι ότι πρέπει να υπάρξει μία, ενιαία παγκόσμια κυβέρνηση, από την οποία ο Χριστιανισμός θα είναι κατά κάποιο τρόπο αποδιωγμένος. Και αυτό ο κομμουνισμός το έχει επιτύχει κατά πολύ.

Αλλά προκειμένου να εφοδιαστούν οι άνθρωποι με μια “πνευματική” βάση για μια παγκόσμια κυβέρνηση, πρέπει να υπάρξει κάτι υψηλότερο και στις ιδέες των Ηνωμένων Εθνών, παραδείγματος χάριν, βλέπουμε κάτι που μοιάζει με μια πνευματική απάντηση⁴. Τα Η.Ε. υποστηρίζουν ότι είναι ο ακρογωνιαίος λίθος, η βάση μιας παγκόσμιας κυβέρνησης που δεν θα

⁴ Η διαφορά μεταξύ του διεθνούς κομμουνισμού και της παγκοσμιότητας των Η.Ε. δεν είναι τόσο πραγματική όσο κάποιος νομίζει. Από τα δεκαεπτά άτομα που αναγνωρίζονται από το Υπουργείο Εξωτερικών των Η.Π.Α. ως διαμορφωτές της αμερικανικής πολιτικής στο οικοδόμημα των Ηνωμένων Εθνών, όλα εκτός από ένα αναγνωρίστηκαν αργότερα ως μυστικά μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος των ΗΠΑ. Ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος ενορχήστρωσε τη διάσκεψη που κατάρτισε τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ήταν ένα άτομο που καταδικάστηκε αργότερα ως σοβιετικός πράκτορας: ο Αλγκερ Χίς.

είναι μια τυραννία, που δεν θα βασίζεται σε οποιαδήποτε ιδιαίτερη ιδέα όπως ο κομμουνισμός, αλλά σε κάτι πολύ ακαθόριστο και δίχως ιδιαίτερη χριστιανική βάση. Στην πραγματικότητα, είκοσι περίπου χρόνια πριν, **έχτισαν ένα ναϊσκο περισυλλογής στο κτήριο των Η.Ε.** και εκείνη την περίοδο διοργάνωσαν μια μεγάλη συζήτηση για το **ποιο θα ήταν το αντικείμενο της λατρείας σε αυτόν.** Δεν μπορείτε να έχετε ένα σταυρό, επειδή αμέσως χαρακτηρίζεστε ως χριστιανός, δεν μπορείτε να έχετε τίποτα μουσουλμανικό ή ινδικό επειδή πάλι προσδιορίζεστε. **Αυτό θα πρέπει να είναι υπεράνω θρησκείας. Τελικά κατέληξαν σε μία μαύρη ογκώδη πέτρα (!)** Οι άνθρωποι δοκιμάζουν ένα τρομερό συναίσθημα μπροστά σε αυτήν, όπως ενώπιον ενός ειδώλου: ένα πολύ ασαφές είδος θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Φυσικά, καθένας έχει ένα θρησκευτικό ενδιαφέρον: δεν μπορείτε να το κρύψετε, και ο κομμουνισμός πρόκειται να πέσει εξαιτίας αυτού. Αλλά ένα τέτοιο ασαφές πράγμα είναι ακριβώς αυτό που ο διάβολος επιθυμεί για να κρατηθεί. Σε οποιαδήποτε ιδιαίτερη πεποίθηση μπορείτε να λαθέψετε, αλλά τουλάχιστον βάζετε την καρδιά σας σε αυτήν, και ο Θεός μπορεί ακόμη και να συγχωρήσει όλα τα είδη λαθών. Αλλά εάν δεν έχετε οποιαδήποτε ιδιαίτερη θρησκευτική πεποίθηση και σας δοθεί κάποια ασαφής, ακαθόριστη ιδέα, κατόπιν οι δαίμονες έρχονται και αρχίζουν να ενεργούν.

Αυτό που ο π. Σεραφείμ είπε για μια «πνευματική βάση» σε μία παγκόσμια κυβέρνηση μετά από την πτώση του κομμουνισμού, αντηχεί αλλόκοτα τα τελευταία χρόνια από τον **Ρόμπερτ Μύλερ**, πρώην Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Υπερασπιζόμενος την αποκαλούμενη **«Ενωμένη Πρωτοβουλία Θρησκειών»**, που διαμορφώθηκε το 1995 ως το «πνευματικό» αντίστοιχο των Ηνωμένων Εθνών, ο Μύλερ είχε δηλώσει: «Ο ρόλος και η ευθύνη της νέας Ενωμένης Οργάνωσης Θρησκειών και του Παγκόσμιου Κοινοβουλίου των Θρησκειών θα είναι τουλάχιστον να δώσει στην ανθρωπότητα μια νέα πνευματική, πλανητική, κοσμική ιδεολογία η οποία θα ακολουθήσει μετά τον θάνατο του κομμουνισμού και του καπιταλισμού». Συγχρόνως, ο Μύλερ λέει ότι τα Ηνωμένα Έθνη πρέπει να ηγηθούν με «δυναμική δράση» ενάντια στον «θρησκευτικό φονταμενταλισμό». (σελ. 364-367)

19 Παρά τα δυσοίωνα σημάδια που είδε να εμφανίζονται στον ορίζοντα, ο π. Σεραφείμ δεν έπαψε ποτέ να έχει ιεραποστολικά όνειρα για τη χώρα του. Στην ομιλία του στο Τζόρντανβιλ είπε:

«Ακριβώς αυτή την τελευταία εβδομάδα διέσχισα το μεγαλύτερο μέρος της Αμερικής με τρένο - ένα απέραντο έδαφος, με πολλά διαφορετικά είδη τοπίων και οικισμών. και σκέφτηκα το όραμα του αγίου Σεραφείμ για το απέραντο ρωσικό έδαφος, με τον καπνό των προσευχών των πιστών που ανέβαιναν ως θυμίαμα στον Θεό. Ίσως κάποιος θα πει σε μένα: Ω, εσύ μιλάς όπως ένας νεοφώτιστος! Η Αμερική είναι Αμερική. Είναι γεμάτη δεν είναι απαραίτητο να έχουμε τέτοιες υψηλές ιδέες προκειμένου να φανεί ότι στην Αμερική μπορούν οι προσευχές των πιστών να φτάσουν στον Θεό. Ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα εάν εμείς που είμαστε Ορθόδοξοι χριστιανοί αρχίζαμε να συνειδητοποιούμε ποιοί είμαστε - να αντιμετωπίζουμε τον Χριστιανισμό μας με σοβαρότητα, να ζούμε με τρόπο που θα ήμασταν πραγματικά σε επαφή με τον αληθινό Χριστιανισμό. Θα αρχίζαμε τότε να είμαστε διαφορετικοί, οι άλλοι γύρω από μας θα άρχιζαν να ενδιαφέρονται γιατί να είμαστε διαφορετικοί, και θα αρχίζανε να συνειδητοποιούν ότι έχουμε απαντήσεις στις πνευματικές τους απορίες». (σελ. 367-368)

20 Παρά τον **Γολγοθά που είδε να έρχεται πάνω στην Αμερική**, ο π. Σεραφείμ είδε ότι συγχρόνως θα μπορούσε να υπάρξει μια ανέναντος του αληθινού Χριστιανισμού στην πατρίδα του. Εάν όχι εμφανώς όπως στη Ρωσία, τότε ενδόμυχα, στο βάθος της αμερικάνικης ψυχής. Ολοκληρώνοντας αυτήν την ομιλία του για την «Ορθόδοξη Αναγέννηση», είπε:

«Είναι ένας νόμος της πνευματικής ζωής ότι όπου υπάρχει Γολγοθάς - εάν είναι γνήσια δοκιμασία για τον Χριστό - θα υπάρξει ανάσταση. Αυτή η ανάσταση εμφανίζεται καταρχήν στις

ανθρώπινες καρδιές, και δεν πρέπει να εξετάζουμε τόσο πολύ ποια εξωτερική μορφή θα πάρει με τη θέληση του Θεού.

Όλα τα σημάδια δείχνουν το γεγονός ότι ζούμε στο τέλος του κόσμου, και οποιαδήποτε εμφανής αποκατάσταση της Αγίας Ορθόδοξης Ρωσίας θα είναι βραχύβια. Αλλά αυτό που πρέπει να επιδιώκουμε είναι η εσωτερική μας πνευματική ανάσταση και τα γεγονότα στη Ρωσία μάς δίνουν την ελπίδα ότι, σε αντίθεση με κάθε απομίμηση και πλαστό Χριστιανισμό και Ορθοδοξία που αφθονεί σήμερα, εκεί θα υπάρξει μια ανάσταση αληθινού, δοκιμαζόμενου Χριστιανισμού, όχι μόνο στη Ρωσία, αλλά οπουδήποτε οι καρδιές δεν έχουν παγώσει εξ ολοκλήρου. **Αλλά πρέπει να είμαστε έτοιμοι για τη δοκιμασία που θα προηγηθεί της αναστάσεως...** Είμαστε στη Δύση έτοιμοι για αυτό; Γολγοθάς δεν σημαίνει τα τυχαία βάσανα που όλοι περνάμε στη διάρκεια αυτής της ζωής. Είναι κάτι απέραντο και βαθύ, το οποίο δεν μπορεί να ανακουφιστεί με το να πάρουμε μία ασπιρίνη ή με το να πάμε σε ένα κινηματογράφο. Είναι αυτό που η Ρωσία έχει περάσει από μέσα και προσπαθεί τώρα να το μεταδώσει σε μάς. Ας μην κωφεύουμε σε αυτό το μήνυμα. **Με τις προσευχές όλων των Νέων Μαρτύρων, μπορεί ο Θεός να μάς δώσει τη δύναμη να υπομείνουμε τις δοκιμασίες που έρχονται πάνω μας και να βρούμε σε αυτές την ανάσταση των ψυχών μας!**». (σελ. 369)

21 Ακόμη και χωρίς να προσπαθήσει να υπολογίσει συγκεκριμένα γεγονότα, ο π. Σεραφείμ είπε μερικά πράγματα που αργότερα βγήκαν αληθινά. **Πρόβλεψε ο ίδιος ότι τα κομμουνιστικά καθεστώτα θα κατέρρεαν, βοηθώντας να προετοιμαστεί το έδαφος για μία παγκόσμια κυβέρνηση. Αντίθετα από τον κομμουνισμό, η παγκόσμια κυβέρνηση του μέλλοντος θα έχει μια ασαφή, ψευδοπνευματική βάση, όπως φαίνεται από το “παρεκκλήσι περισυλλογής” των Ηνωμένων Εθνών.**

Ο π. Σεραφείμ είπε επίσης μερικά σχετικά πράγματα για τη χώρα του Ισραήλ και τους Εβραίους στο Φως των προφητειών της Καινής Διαθήκης:

Άλλο ένα σημάδι που δείχνει ότι πλησιάζει η εποχή του τέλους είναι η παρούσα κατάσταση των Εβραίων στο Ισραήλ, στην πόλη της Ιερουσαλήμ. Σύμφωνα με τις προφητείες της Γραφής και τους αγίους Πατέρες της Ορθόδοξης Εκκλησίας, **η Ιερουσαλήμ θα είναι η παγκόσμια πρωτεύουσα του Αντιχρίστου και εκεί αυτός θα ανοικοδομήσει τον ναό του Σολομώντα όπου θα λατρευτεί σαν Θεός.** Αυτά είναι τα γεγονότα που θα έρθουν πριν από το τέλος του κόσμου. Φυσικά, είναι πολύ σημαντικό ότι μόλις από το 1948 έχει ξαναγυρίσει η Ιερουσαλήμ για ακόμα μια φορά ατά χέρια των Εβραίων, και μόνο από το 1967 κατέχουν το μέρος που βρισκόταν ο ναός, όπου σήμερα υπάρχει το μουσουλμανικό τέμενος του Ομάρ, το οποίο έχουν στα χέρια τους οι Μουσουλμάνοι. Επομένως όλα αυτά τους αποτρέπουν, τεχνικά, από την οικοδόμηση του ναού αφού πάνω στα θεμέλιά του είναι κτισμένο το μουσουλμανικό τέμενος του Ομάρ. Εάν μπορέσουν να καταστρέψουν το μουσουλμανικό τέμενος, τότε θα μπορέσουν να οικοδομήσουν τον ναό σ’ αυτή την περιοχή⁵.

Εάν μπορούσατε να ρωτήσετε κάποιον που γνωρίζει καλά τα πολιτικά γεγονότα στον κόσμο, «ποια θα ήταν η ιδανική πόλη για να είναι πρωτεύουσα του κόσμου εάν υπήρχε μία παγκόσμια αυτοκρατορία»; Είναι προφανές ότι η απάντηση θα ήταν στον νου των περισσοτέρων ανθρώπων: Δεν μπορεί να είναι η Νέα Υόρκη επειδή είναι το κέντρο του Καπιταλισμού, δεν μπορεί να είναι η Μόσχα επειδή αυτή είναι το κέντρο του Κομμουνισμού. Δεν μπορεί επίσης να είναι η Ρώμη, επειδή ο Ρωμαιοκαθολικισμός είναι ακόμα κάποια περιορισμένη (δεσμευτική) παράδοση. Η λογική θέση είναι η Ιερουσαλήμ, επειδή εκεί τρεις θρησκείες ενώνονται, τρεις ήπειροι ενώνονται. Είναι η λογικότερη θέση όπου μπορεί να υπάρξει ειρήνη, αδελφσύνη, αρμονία. Όλα αυτά τα πράγματα φαίνονται καλά, αλλά είναι καλά μόνο αν έχουν

⁵ Αυτή η παρατήρηση είναι ιδιαίτερα σημαντική σήμερα, όταν μία ομάδα Εβραίων στο Ισραήλ κάνουν εργασίες προς ανοικοδόμηση του ναού, και η Ισραηλινή κυβέρνηση έχει ταχθεί υπέρ τού προγράμματος.

μία στέρεη χριστιανική βάση. Τότε ευαρεστούν τον Θεό - αλλιώς αυτά τα πράγματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον Αντίχριστο.

Μια άλλη πτυχή του Εβραϊκού ζητήματος είναι ότι πολλοί νέοι Εβραίοι ενδιαφέρονται για τον Χριστιανισμό, καθότι μεταξύ των Εβραίων επίσης υπάρχει θρησκευτική αναζήτηση. Μερικοί από αυτούς μεταστοιχείονται στον Χριστιανισμό και μερικοί από αυτούς προσέρχονται στην Ορθοδοξία. Αυτό είναι ήδη ένα σημάδι, μια προετοιμασία για το γεγονός ότι **στο τέλος του κόσμου οι Εβραίοι θα μεταστραφούν στον Χριστιανισμό, στον Χριστό**. Ο άγιος απόστολος Παύλος λέει πως, εάν η πτώση των Εβραίων σημαίνει πνευματικό πλούτο για τα άλλα έθνη - επειδή η πτώση των Εβραίων έφερε τα έθνη στην Εκκλησία, - τότε η αποκατάσταση του Ισραήλ θα είναι σαν να ανασταίνεται εκ νεκρών, και αυτό το γεγονός θα συμβεί ακριβώς λίγο πριν από το τέλος.⁶ (σελ. 374-376)

22 Η διάλεξη του π. Σεραφείμ είχε τίτλο: «Η αποκάλυψη του Θεού στην ανθρώπινη καρδιά». Αρχισε λέγοντας στους σπουδαστές των «Παγκόσμιων Θρησκειών», ότι **εάν ένας άνθρωπος είναι πραγματικά σοβαρός, υπάρχει μόνο ένας λόγος για τον οποίο θα μελετήσει τη θρησκεία: για να έρθει σε επαφή με την πραγματικότητα, για να βρει μια πραγματικότητα βαθύτερη από την πρόσκαιρη καθημερινότητα**. «Θα επιθυμούσα να πω λίγα λόγια σήμερα για το πως ο Ορθόδοξος Χριστιανισμός προσπαθεί να το πετύχει αυτό», είπε, «για να ανοίξω την πνευματική πραγματικότητα στον θρησκευτικό στοχαστή». Ο π. Σεραφείμ προειδοποίησε για τους κινδύνους που ενυπάρχουν στην αναζήτηση της πραγματικότητας, αφηγούμενος την περίπτωση ενός φίλου του, κατά την εποχή που ο ίδιος βρισκόταν σε αναζήτηση, ο οποίος **εξάντλησε το μυαλό του με τα σκληρά ναρκωτικά**⁷. Παρόμοια παραδείγματα, είπε, θα μπορούσαν να βρεθούν μεταξύ των ανθρώπων που αναζητούν άλλες μορφές ψυχικής ή απόκρυφης εμπειρίας.

Αλλά αν τέτοια παραδείγματα δεν είναι καθόλου μοναδικά στην εποχή μας, πολλά μπορούν να βρεθούν στην Ορθόδοξη γραμματεία τα προηγούμενα δύο χιλιάδες χρόνια. Ο π. Σεραφείμ είπε την ιστορία του δεκάτου αιώνα του Αγίου Νικήτα των σπηλαίων του Κιέβου στη Ρωσία, ο οποίος πηγαίνοντας στον ησυχασμό για να αποκτήσει το δώρο της θαυματουργίας εξαπατήθηκε από ένα δαίμονα. Ο Νικήτας άρχισε τις “προφητείες” και έλεγε πολλά από την Παλαιά Διαθήκη (αλλά όχι από την Καινή) και έγινε διάσημος ακόμη και στην αυλή του Μεγάλου Πρίγκιπα, έως ότου οι πατέρες των σπηλαίων του Κιέβου συνειδητοποιήσαν τι συνέβαινε και έδιωξαν τον διάβολο μακριά του. «Αυτή η ιστορία», είπε ο π. Σεραφείμ, «δημιουργεί ένα ερώτημα για μάς σήμερα. Πως μπορεί ένας θρησκευτικός αναζητητής να αποφύγει τις παγίδες και τις εξαπατήσεις που αντιμετωπίζει στην αναζήτησή τους; Υπάρχει μόνο μια απάντηση σε αυτή την ερώτηση: **ένα πρόσωπο πρέπει να έχει θρησκευτική αναζήτηση όχι χάριν των θρησκευτικών εμπειριών, που μπορεί να τον εξαπατήσουν, αλλά χάριν της αλήθειας**. Καθένας που μελετά κάποια θρησκεία προσκρούει σοβαρά σε αυτό το ζήτημα. Είναι ένα ζήτημα κυριολεκτικά ζωής και θανάτου». (σελ. 380)

23 Ο Θεός πρέπει μερικές φορές να εκμηδενίσει και να ταπεινώσει μια καρδιά για να την κάνει δεκτική - όπως στην περίπτωση του αποστόλου Παύλου, ο οποίος έχοντας μια φλογερή καρδιά συγχρόνως καταδίωκε τους Χριστιανούς. Άλλα για τον Θεό, το παρελθόν, το παρόν, και

⁶ Σύμφωνα με τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό, στο τέλος του κόσμου «ο Ενώχ και ο Ηλίας ο Θεοβίτης θα σταλούν και θα στρέψουν την καρδιά των πατέρων προς τα τέκνα (Μαλαχίας 4:6), δηλαδή, θα μεταστρέψουν τη συναγωγή προς τον Κύριο Ιησού Χριστό και το κήρυγμα των Αποστόλων» (Ακριβής παρουσίαση της ορθόδοξου πίστεως, 4: 26).

⁷ «Προσωπικά θυμάμαι ένα φίλο από τον καιρό της δικής μου έρευνας, πριν 25 χρόνια, όταν ο Άλντους Χάξλεϋ είχε μόλις ανακαλύψει την υποθετική “πνευματική” αξία του LSD και είχε επηρεάσει πολλούς να τον ακολουθήσουν». Αυτά, ιδιαιτέρως, είχε πει ο π. Σεραφείμ.

το μέλλον της ανθρώπινης καρδιάς είναι όλο παρόν, και Αυτός βλέπει σε ποιο σημείο μπορεί να καταστήσει μια καρδιά «συντετριμμένη» και να κοινωνήσει μαζί της.

Το αντίθετο της καρδιάς αγάπης που λαμβάνει την αποκάλυψη από τον Θεό είναι ο ψυχρός υπολογισμός, που παίρνει ότι μπορεί από τους ανθρώπους. Στη θρησκευτική ζωή αυτό γεννά την εξαπάτηση και τη “θαυματοποιία” όλων των αφηγήσεων. Εάν εξετάσετε τον θρησκευόμενο κόσμο σήμερα, βλέπετε ότι ένα μεγάλο τμήμα του συνεχίζει να ακολουθεί κάθε είδος θρησκευτικής μόδας - φέρνει πρώτα μια θρησκεία ή μια θρησκευτική τάση στη μόδα και κατόπιν φέρνει κάποια άλλη. Για να βρείτε την αλήθεια πρέπει να πάτε πιο βαθιά. (σελ. 381)

24 Ο π. Σεραφείμ είχε επίγνωση του γεγονότος πως, με την κοίμηση του αρχιεπισκόπου Αβερκίου, η αδελφότητα είχε κερδίσει άλλον έναν επουράνιο μεσίτη. Μόλις δύο μέρες μετά το πέρασμα του δίκαιου αρχιεπισκόπου στον άλλο κόσμο, ο π. Σεραφείμ έγραψε σε ένα γράμμα: «Ελπίζουμε στις προσευχές του Βλαντίκα Ιωάννη (Μαξίμοβιτς), και τώρα του Βλαντίκα Αβερκίου στον Ουρανό. Ο π. Σεραφείμ φύλασσε τώρα μία φωτογραφία του αρχιεπισκόπου Αβερκίου στο εικονοστάσι του κελλιού του.

Τον Νοέμβριο του 1976, ο π. Σεραφείμ έλαβε μια διαβεβαίωση από τον Θεό πως ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος ήταν πράγματι στον Ουρανό με τον Χριστό και τους Αγίους του. Όπως θυμάται ο π. Γερμανός: «Ο π. Σεραφείμ ήρθε στην εκκλησία κατά την πρωινή ακολουθία και μού είπε για ένα όμορφο όνειρο που είδε την προηγούμενη νύχτα. Είδε τον αγαπημένο του αρχιεπίσκοπο Αβέρκιο να βρίσκεται πάνω σε καταπράσινες πεδιάδες οι οποίες οδηγούσαν προς τα πάνω. Υπήρχε εκεί τεράστιος αριθμός ανθρώπων σαν να ήταν μία υπαίθρια συγκέντρωση και ο π. Σεραφείμ ήταν μαζί τους. Ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος ακτινοβολούσε. Ήταν ντυμένος όπως όλοι με εκθαμβωτικό λευκό χιτώνα, συμπεριλαμβανομένου και του διακόνου δίπλα του και του ίδιου του π. Σεραφείμ, ο οποίος καθόταν λίγο πιο χαμηλά αλλά μπροστά δεξιά από τον αρχιεπίσκοπο Αβέρκιο. Κάποια χαρμόσυνη εορταστική εκδήλωση λάμβανε χώρα. Ο διάκονος θα βοηθούσε τον αρχιεπίσκοπο να λειτουργήσει, αλλά δεν γνώριζε τι λόγια να ψάλει. Ο π. Σεραφείμ, πάντως, γνώριζε τα λόγια και κοίταξε προς τον αρχιεπίσκοπο Αβέρκιο - κάνοντάς τον να καταλάβει ότι ήξερε τα σωστά λόγια. Τότε ο αρχιεπίσκοπος τον παρότρυνε να τα πει εκφώνως.

«Αναστήτω ο Θεός»! έψαλε ο π. Σεραφείμ δυνατά, προσθέτοντας μια ειδική μελωδία του ψαλμικού στίχου που χρησιμοποιείται κατά την ακολουθία του Πάσχα, της Αναστάσεως του Κυρίου. «Και διασκορπισθήτωσαν οι εχθροί αυτού. Αλληλούϊα». Μόλις το έψαλε, οι πολυάριθμοι χοροί το επανέλαβαν από παντού: αυτό ακούστηκε σαν βροντή, σαν τεράστιο κύμα που κυλάει σε μήκος και πλάτος. Εκείνη τη στιγμή ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος χαμογέλασε με βαθιά ικανοποίηση. Άρχισε να θυμιατίζει αργά γύρω, και καθώς η θαυμαστή από χιλιάδες φωνές μελωδία συνεχιζόταν, ο π. Σεραφείμ γνώριζε κατά κάποιο τρόπο πως αυτό ήταν ένα νέο είδος ακολουθίας και αυτή η εορτή, που έμοιαζε με πασχαλινή γιορτή, δεν είχε ξαναγίνει ποτέ πριν».

Μετά από αυτό το γεγονός, που ο π. Σεραφείμ φανέρωσε το όνειρό του, ο π. Γερμανός του επισήμανε πως εκείνη την ίδια μέρα ήταν η εορτή του Αγίου Αβερκίου του ισαποστόλου: η πρώτη εορτή του αρχιεπισκόπου Αβερκίου στον Ουρανό. Επίσης συνεορτάζουν εκείνη την ημέρα οι Επτά Κοιμώμενοι Παῖδες οι εν Εφέσω, στον οποίων τον βίο προεικονίζεται η γενική ανάσταση των νεκρών, μαζί με την εικόνα της Θεοτόκου του Καζάν, μέσω της οποίας η Ρωσία έχει σωθεί πολλές φορές από επιδρομές αλλοφύλων.

Έτσι, υπέθεσε ο π. Γερμανός, η νέα ανείπωτη ακολουθία στο όνειρο του π. Σεραφείμ ήταν η εορτή της αναστάσεως της Ρωσίας. (σελ. 40-41)

25 «**Η Ορθοδοξία**», έγραψε ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος, «**Δεν είναι απλώς και μόνο κάποιο είδος εγκόσμιου οργανισμού ο οποίος διευθύνεται από τους πατριάρχες, τους**

επισκόπους και τους ιερείς που έχουν τη διακονία στην Εκκλησία που καλείται επίσημα Ορθόδοξη. Η Ορθοδοξία είναι το μυστικό «Σώμα του Χριστού», του οποίου κεφαλή είναι ο ίδιος ο Χριστός ...

Οι «πύλες της κόλασης» δεν θα υπερισχύσουν έναντι της Εκκλησίας, αλλά, όπως φαίνεται από την εκκλησιαστική ιστορία, έχουν υπερισχύσει και μπορούν βεβαίως να υπερισχύσουν έναντι πολλών που θεωρούν τους εαυτούς τους στυλοβάτες της Εκκλησίας.

Αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος

Ο Αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος Τσοβό του Τζόρντανβιλ (1906-1976).

Η Εκκλησία, είναι αλήθεια, δεν μπορεί να απομακρυνθεί εντελώς από τον κόσμο, γιατί οι άνθρωποι οι οποίοι εισέρχονται σ' αυτήν ζουν ακόμα στη γη, και επομένως το "γήινο" στοιχείο στη σύνθεση και την εξωτερική οργάνωσή της είναι αναπόφευκτο. Ωστόσο, **όσο λιγότερο υπάρχει σε αυτήν το "γήινο" στοιχείο, τόσο καλύτερα υπηρετεί τους αιώνιους σκοπούς της.** Εν πάση περιπτώσει, αυτό το "γήινο" στοιχείο δεν πρέπει να κρύβει ή να υποτάσσει το καθαρώς πνευματικό στοιχείο - το θέμα της σωτηρίας της ψυχής, της πορείας της προς την αιώνια ζωή, χάριν της οποίας η Εκκλησία και ιδρύθηκε και υπάρχει».

Αυτά τα λόγια ήταν τελείως σύμφωνα με τον τρόπο σκέψης του π. Σεραφείμ. **Αν και ο π. Σεραφείμ ήταν αφοσιωμένο μέλος της Ορθόδοξης Εκκλησίας, γνώριζε ότι δεν θα μπορούσε να έχει καμιά στοιχειώδη ελπίδα σε κανέναν εκκλησιαστικό οργανισμό.** Γι' αυτό, στην επιστολή σε έναν Ορθόδοξο ιερέα έγραψε: «Οι Ορθόδοξοι ποιμένες σήμερα περισσότερο από ποτέ πρέπει να προσέχουν όταν τοποθετούν την ελπίδα τους σε κάποιο **«οργανισμό»**, περισσότερο πρέπει να ατενίζουν συνεχώς προς τον Αρχιποιμένα Χριστό».

Σε κάποια άλλη επιστολή, έχοντας περιγράψει τη μικρή Ορθόδοξη κοινότητα της Έτνα, ο π. Σεραφείμ δήλωσε: «Εμείς οι ίδιοι έχουμε μια αίσθηση - που δεν εδράζεται σε κάτι συγκεκριμένο μέχρι τώρα - πως **η καλύτερη ελπίδα για τη διατήρηση της αληθινής Ορθοδοξίας στα προσεχή χρόνια θα υπάρξει σε τέτοιες μικρές συναθροίσεις πιστών, όσο το δυνατόν περισσότερο «ενός νου και μιας ψυχής».**

Η ιστορία του εικοστού αιώνα μας έχει ήδη φανερώσει ότι **δεν μπορούμε να περιμένουμε πολλά από τον «εκκλησιαστικό οργανισμό»⁸.** Εκεί, εκτός από τις αιρέσεις, υπάρχει έντονη εκκοσμίκευση.

⁸ Καλύτερα θα ήταν αν αντί «εκκλησιαστικού οργανισμού» λέγαμε «εξωτερική εκκλ. οργάνωση», και αντίστοιχα «πνευματικό οργανισμό» ή «πνευματική δομή» γι' αυτό που είναι βασικά η Εκκλησία, ως Σώμα Χριστού.

Ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος⁹, και επίσης ο επίσκοπός μας Νεκτάριος, μας έχουν προειδοποιήσει να προετοιμαστούμε για την εποχή των κατακομβών που έρχεται, **όταν η χάρις του Θεού μπορεί να αρθεί από τον “εκκλησιαστικό οργανισμό” και μόνο μεμονωμένες ομάδες πιστών θα παραμείνουν.** Η Σοβιετική Ρωσία μας δίνει ήδη ένα παράδειγμα αυτού που μπορεί να αναμένουμε - μόνο χειρότερα, γιατί οι εποχές δεν καλυτερεύουν».

Εντούτοις, το γεγονός ότι ο π. Σεραφείμ δεν στήριζε την τελική του ελπίδα σε κάποιο εκκλησιαστικό οργανισμό δεν σημαίνει πως έπαψε οποιαδήποτε στιγμή να πιστεύει στο αήττητο της Ορθόδοξης Εκκλησίας - του μυστικού Σώματος του Χριστού, το οποίο οι «δυνάμεις του Άδη δεν θα κατανικήσουν». (Ματθ. 16:18)

Στην Ορθόδοξη δογματική θεολογία, η Εκκλησία έχει οριστεί όχι ως οργάνωση αλλά ως Θεανθρώπινος οργανισμός. Ο Χριστός είναι η κεφαλή της Εκκλησίας, το Άγιο Πνεύμα δίνει ζωή στην Εκκλησία, και οι πιστοί - και αυτοί που βρίσκονται ακόμα στη γη, στη «στρατεύομενη Εκκλησία», και εκείνοι που βρίσκονται ήδη στον ουρανό, στη «θριαμβεύουσα Εκκλησία» συμπεριλαμβάνονται στο Σώμα της Εκκλησίας. Ως εκ τούτου, ο Σέρβος θεολόγος π. **Ιουστίνος Πόποβιτς** έγραψε ότι «η Εκκλησία είναι ένας Θεανθρώπινος οργανισμός και όχι ένας ανθρώπινος οργανισμός. Επίσης ο π. Μιχαήλ Πομαζάνσκι δήλωσε: «Η ζωή της Εκκλησίας στην ουσία της είναι μυστηριακή. Η πορεία της ζωής της δεν μπορεί να συμπεριληφθεί εντελώς σε οποιαδήποτε “Ιστορία”. Η Εκκλησία είναι απολύτως ευδιάκριτη από οποιοδήποτε είδος οποιασδήποτε οργανωμένης κοινωνίας στη Γη. Όπως όλα τα μέλη του σώματός μας αποτελούν ένα σύνολο και ένα ζώντα οργανισμό ο οποίος εξαρτάται από το κεφάλι του, έτσι και η Εκκλησία είναι ένας πνευματικός οργανισμός στον οποίο δεν υπάρχει περιοχή που να μην ενεργεί η δύναμη του Χριστού. (σελ. 430-432).

26 Βλέποντας την Εκκλησία ως Θεανθρώπινο οργανισμό που έχει κεφαλή τον Χριστό, ο π. Σεραφείμ ήταν σε θέση να κοιτάζει πάνω και πέρα από τα λάθη και τις αμαρτίες των μελών της Εκκλησίας. Ακολουθώντας τη βιβλική εντολή, «μη στηρίζετε στους άρχοντες, ούτε στους υιούς των ανθρώπων» (Ψαλμ. 145:3), εμπιστευθείτε αντ’ αυτών τον Χριστό που δέχεται τους αμαρτωλούς άνδρες και γυναίκες στο Σώμα Του και προσφέρεται να τους σώσει από την αμαρτία. Σε ένα κείμενο από την Ορθόδοξη Δογματική Θεολογία που ο π. Σεραφείμ μετέφρασε στα αγγλικά, ο π. Μιχαήλ Πομαζάνσκι έγραψε: «Η αγιότητα της Εκκλησίας δεν αμαυρώνεται από την παρείσφρηση του κόσμου στην Εκκλησία ούτε από την αμαρτωλότητα των ανθρώπων. **Όλα τα αμαρτωλά και κοσμικά που παρεισφρέουν στον χώρο της Εκκλησίας παραμένουν ξένα προς αυτήν και προορίζονται να πεταχτούν και να καταστραφούν, όπως τα ζιζάνια που σπέρνονται κατά τη σπορά μαζί με τον σπόρο τον καλό.** Η άποψη ότι η Εκκλησία αποτελείται μόνο από τους δίκαιους και αγίους ανθρώπους χωρίς αμαρτία δεν συμφωνεί με την άμεση διδασκαλία του Χριστού και των αποστόλων Του. Ο Λυτρωτής συγκρίνει την Εκκλησία του με έναν αγρό στον οποίο ο σίτος αυξάνει μαζί με τα ζιζάνια, και πάλι, με ένα δίχτυ που μαζεύει καλά ψάρια και άχρηστα. Στην Εκκλησία υπάρχουν και καλοί υπηρέτες και κακοί (Ματθ. 18, 23-35), συνετές παρθένες και μωρές. (Ματθ. 25, 1-13).

Σε μια επιστολή του το 1972, ο π. Σεραφείμ εξέφρασε την εμπιστοσύνη του στον οργανισμό της Εκκλησίας - μία πίστη που τον απέτρεπε να εκνευριστεί ακόμα και όταν έβλεπε άλλους στην Εκκλησία να τη μεταχειρίζονται σαν πολιτική οργάνωση. Σε έναν Αμερικανό νεοφώτιστο ο οποίος ήταν εξαγριωμένος όταν είδε εκκλησιαστικούς ηγέτες να συμπεριφέρονται όπως στενόμυαλα οργανωτικά άτομα, ο π. Σεραφείμ τον συμβούλευσε:

«Γενικά, οι επίσκοποί μας δεν είναι γνωστοί ως στενοκέφαλοι διαχειριστές ... Αν μή τι άλλο, **ο μεγάλος πειρασμός τους βρίσκεται στο να θεωρούν την «οργανωτική» πλευρά της**

⁹ Αυτό γράφηκε λίγους μήνες πριν από την κοίμηση του αρχιεπισκόπου Αβερκίου το 1976.

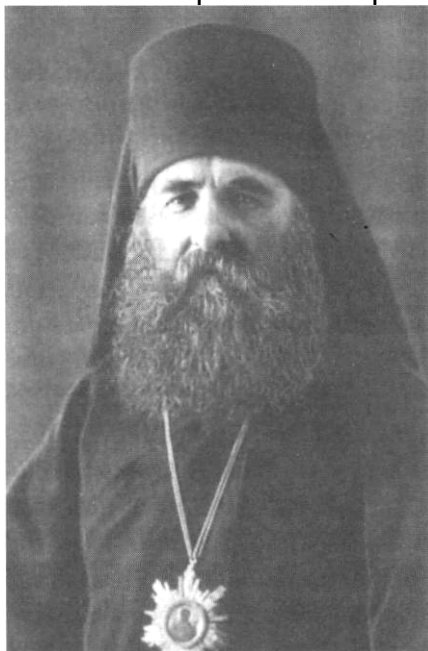
Εκκλησίας σαν κάτι πολύ σοβαρό και ως εκ τούτου μερικές φορές “νεκρώνεται το πνεύμα” ορισμένων μελών του εκκλησιαστικού οργανισμού. Εκείνοι από μας που μπορούν, πρέπει απλά να προσπαθούν να κρατούν αυτό το πνεύμα ζωντανό - όπως έχεις γράψει, ακριβώς για να πάψουμε να βασιζόμαστε στην Οργάνωση και να στραφούμε στον Οργανισμό. Έτσι όχι μόνο μπορούμε να είμαστε στην υπηρεσία της Εκκλησίας, αλλά γινόμαστε καλύτεροι αρωγοί των επισκόπων - γιατί εργαζόμαστε μαζί τους στην αληθινή υπηρεσία του “οργανισμού” της Εκκλησίας, του Σώματος του Χριστού...

Ειδικότερα, λυπούμαστε που σε βλέπουμε τόσο θυμωμένο με τον π... αλλά εμείς αρνούμαστε να καλλιεργήσουμε οποιαδήποτε πικρία για αυτόν. Εάν έχει τοποθετηθεί σε λάθος θέσεις, ήταν αναμφίβολα από ειλικρινή κίνητρα, τα οποία, εντούτοις, ήταν ίσως επιβλαβή επειδή ήταν πολιτικά, δηλ., κατευθύνθηκαν προς την «οργανωτική» πλευρά της Εκκλησίας σε βάρος του οργανισμού. Ειλικρινά, **ο βλαντίκα Ιωάννης (Μαξίμοβιτς) κατά τη διάρκεια της ζωής του δεν έγινε κατανοητός από πολλούς από τους αδελφούς επισκόπους του**, ακριβώς επειδή πάντα πρώτα απ’ όλα ζούσε μέσα στον οργανισμό της Εκκλησίας και δεν άφησε ποτέ την οργάνωση να έχει την προτεραιότητα. Σε μια επιστολή του 1975, που εξετάζει τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν στην Εκκλησία από την «υπέρ-ορθή» ομάδα, ο π. Σεραφείμ εξέφρασε πάλι την ελπίδα του στην Εκκλησία η οποία υπερβαίνει τα ανθρώπινα λάθη και πάθη: **«Στο βάθος είμαστε ειρηνικοί με όλα αυτά, γιατί ξέρουμε ότι η Εκκλησία είναι ισχυρότερη από οποιονδήποτε από εκείνους που έχουν εξαπατηθεί και σκέφτονται πως αυτοί είναι η Εκκλησία**, και πάντοτε (τελικά) εξασθενίζουν, κάνοντας εκείνους που παραμένουν στην Εκκλησία περισσότερο νηφάλιους. (σελ. 432-434).

27 ... Ο π. Σεραφείμ είπε ότι καλούμαστε «να συνειδητοποιήσουμε βαθύτερα τι είναι Εκκλησία Χριστού και πως η “επίσημη ιδιότητα μέλους” από μόνη της δεν είναι αρκετή για να μας σώσει»...

Εάν ζήσουμε αληθινά την Ορθοδοξία, η πίστη μας θα επιζήσει των επερχομένων κλονισμών και θα είναι μια πηγή έμπνευσης και σωτηρίας για εκείνους που θα αναζητούν τον Χριστό. Ακόμα και εν μέσω του ναυαγίου της ανθρωπότητας που έχει ήδη αρχίσει σήμερα. (σελ. 436-437)

28 Επειδή πίστευε στη δύναμη του Χριστού να θεραπεύει την Εκκλησία Του, ο π. Σεραφείμ έτρεφε ελπίδα για τη μελλοντική θεραπεία των πληγών της Ορθόδοξης Εκκλησίας στη Ρωσία.

Βρήκε αυτή την ελπίδα να εκφράζεται πολύ καλά στα γραπτά του πιο αγαπημένου του Ρώσου νεομάρτυρα, του επισκόπου Δαμασκηνού Τσέντρικ του Σταροντούμπ (+1935), τον βίο του οποίου μετέφρασε για το βιβλίο «Οι Ρώσοι άγιοι των κατακομβών».

Αιχμαλωτίστηκε τα πρώτα χρόνια του αντιχριστιανικού σοβιετικού πειράματος. Ο επίσκοπος Δαμασκηνός ήταν ένα παράδειγμα, μια «προτύπωση» για το πως οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί μια ημέρα θα αιχμαλωτιστούν κατά τη βασιλεία του Αντιχρίστου.

Ύψωσε το ανάστημά του ενάντια στη συνθηκολόγηση του Μητροπολίτη Σεργίου με το σοβιετικό καθεστώς, και για αυτόν τον λόγο συνελήφθη και εστάλη εξορία.

Βλέποντας την απόκλιση του Σεργίου μόνο ως μια πληγή στο Σώμα του Χριστού που μια ημέρα θα θεραπευόταν, ο εξορισμένος επίσκοπος έστειλε όμορφες επιστολές για να παρηγορήσει και να ενισχύσει το διωκόμενο ποίμνιό του. Σε έναν από αυτούς έγραψε:

Ο Νεομάρτυρας Επίσκοπος
Δαμασκηνός Τσέντρικ
του Σταροντούμπ.

«Εκείνα τα τέκνα του Θεού που δεν έχουν υποκύψει στην πίεση του σατανικού τυφώνα και δεν έχουν συντριβεί από τα κομμάτια του μεγάλου ναυαγίου, γνωρίζουν καλά την κατάσταση και με μεγάλη ηρεμία και αυτοπεποίθηση θα αναλάβουν το χτίσιμο της αληθινής Εκκλησίας του Χριστού, - τα θεμέλια της οποίας παραμένουν ακόμα - χωρίς υπερβολική νευρική, χωρίς περιττές καταγγελίες, αυτή η ανέγερση του οικοδομήματός της θα αποτελέσει το πλήρες νόημα της ζωής τους ...

Αφήστε το σκοτάδι να καλύπτει προσωρινά τη γη (από την έκτη έως την ενάτη ώρα), αφήστε τους λύχνους ορισμένων Εκκλησιών να είναι κρυμμένοι κάτω από το μόδιο, έτσι ώστε να μη σβήσουν από τον σατανικό ανεμοστρόβιλο... Μετά από ένα σύντομο χρονικό διάστημα καταπαύσεως από το Κύριο (ίσως ακόμη και την ώρα που το σκοτάς θα νομίζει ότι η εργασία του έχει ήδη ολοκληρωθεί), οι λύχνοι θα αποκαλυφθούν, θα ενωθούν, θα ανάψουν ένα πλήθος άλλους που είχαν σβήσει, θα ενωθούν σε μια μεγάλη φλόγα της πίστης, η οποία κατά την προσπάθεια εξόδου προς τον κόσμο θα λάμψει ακόμα πιο φωτεινά ...

Χρειάζεται κάποιος να υποχωρήσει ενώπιον της επίθεσης του στρατευμένου αθεϊσμού; Είθε αυτό να μη γίνει! Ανεξάρτητα από πόσο λίγοι μπορεί να είμαστε, ολόκληρη η δύναμη των υποσχέσεων του Χριστού σχετικά με το αήτητο της Εκκλησίας παραμένει μαζί μας. Μαζί μας είναι ο Χριστός, ο νικητής του θανάτου και της κόλασης. Η ιστορία του Χριστιανισμού μας φανερώνει πως, σε όλες τις περιόδους που οι πειρασμοί και οι αιρέσεις τάρασσαν την Εκκλησία, οι φορείς της αληθείας της Εκκλησίας και οι εκφραστές της ήταν λίγοι, αλλά αυτοί οι λίγοι, με τη φλόγα της πίστης τους και τον ζήλο τους να παραμείνουν στην Αλήθεια, φλόγισαν σταδιακά όλους... Το ίδιο πράγμα θα συμβεί τώρα, εάν εμείς εκπληρώσουμε το καθήκον μας απέναντι στον Χριστό και την Εκκλησία του ως το τέλος. Η άφοβη ομολογία της πίστης και της ελπίδας κάποιου, και μια αταλάντευτη στάση έναντι των κανόνων της Εκκλησίας είναι η πιο πειστική αντίκρουση της απόκλισης του Σεργίου και ένα ανυπέρβλητο εμπόδιο στις εχθρικές δυνάμεις που κατευθύνονται ενάντια στην Εκκλησία. «Μη φοβάσαι το μικρό ποίμνιο, διότι σ' εσάς ευαρεστήθηκε ο Πατέρας σας να δώσει τη βασιλεία Του». (Λουκ. 12, 32).

Ο χρόνος έχει αποδείξει ότι η στάση του επισκόπου Δαμασκηνού ήταν αληθινή και ότι η ελπίδα του δεν ήταν μάταιη γιατί η Ορθόδοξη Εκκλησία, ως το Σώμα του Χριστού, είναι πράγματι ένας ζωντανός οργανισμός από τον οποίο ο Χριστός αποβάλλει όλα αυτά που είναι ακάθαρτα. Το 1988, τη χιλιοστή επέτειο του εκχριστιανισμού των Ρώσων, οι ένθερμες προσευχές των πιστών, και στη Ρωσία και στο εξωτερικό, απαντήθηκαν από τον Θεό, και η κατάσταση στη Ρωσία άρχισε να αλλάζει. Το 1991, μήνες μετά την εύρεση και τη μεταφορά με πομπή των λειψάνων του αγίου Σεραφείμ Σάρωφ στη Μονή του Ντιβέγιεβο, το ολοκληρωτικό άθεο καθεστώς έπεσε, μεταβάλλοντας κατά συνέπεια την κατάσταση που δημιούργησε την πνευματική ασθένεια του Σεργιανισμού, στη δεκαετία που ακολούθησε. Μέσω των ουράνιων μεσιτειών του αγίου Σεραφείμ και πλήθους Ρώσων αγίων, η Ρωσία βίωσε αυτό που αποκλήθηκε η μεγαλύτερη θρησκευτική αναγέννηση στην ιστορία. (σελ. 437-440)

29 Στο βιβλίο «**Οι Ρώσοι άγιοι των κατακομβών**», ο π. Σεραφείμ προέβλεψε ότι όταν καταρρεύσει το άθεο καθεστώς στη Ρωσία, «ο Σεργιανιστικός εκκλησιαστικός οργανισμός και ολόκληρη η φιλοσοφία της ύπαρξής του θα θρυμματιστεί». Αυτό πράγματι συμβαίνει αυτή την περίοδο στη ρωσική ιστορία. Για εκείνους που βλέπουν την Εκκλησία ως αήτητο Θεανθρώπινο οργανισμό, όπως ο επίσκοπος Δαμασκηνός και ο π. Σεραφείμ, είναι σαφές ότι ο Σεργιανισμός, ως οργάνωση και σαν «συνολική φιλοσοφία ζωής», αντικαθίσταται πράγματι από κάτι άλλο, καθώς ο εκκλησιαστικός οργανισμός θεραπεύεται και διορθώνεται από τον Χριστό με τη συνέργεια των μελών του. Η σαφής απόδειξη αυτού βρίσκεται στο γεγονός ότι, **το έτος 2000, η Σύνοδος των Επισκόπων του Πατριαρχείου της Μόσχας,**

ανταποκρινόμενη στην ένθερμη επιθυμία των ανθρώπων που αποτελούν το Σώμα του Χριστού, αγιοποίησε 1.200 Νέους Μάρτυρες και ομολογητές, συμπεριλαμβανομένων των πολυάριθμων επισκόπων-μαρτύρων που διαμαρτυρήθηκαν ενάντια στην προσκύνηση του μητροπολίτη Σεργίου στις αντιχριστιανικές αρχές. Μεταξύ των πρόσφατα αγιοποιηθέντων ιεραρχών δεν μπορούσε ασφαλώς να μην περιλαμβάνεται και ο επίσκοπος Δαμασκηνός. (σελ. 440)

30 Σε συμφωνία με τον αρχιεπίσκοπο Ιωάννη, ο π. Σεραφείμ κατάλαβε πως **ο χωρισμός των δύο Ρωσικών Εκκλησιών, αν και πραγματικός, ήταν μόνο σε ένα οργανωτικό επίπεδο**, και δεν άγγιζε τη βαθύτερη ενότητα που υπήρχε στον εκκλησιαστικό οργανισμό. Κατά συνέπεια, αφού άλλαξαν οι εξωτερικές περιστάσεις στη Ρωσία, αυτή η ενότητα θα πρέπει να βεβαιωθεί και «εξωτερικά». Γράφοντας ως μέλος της Εκκλησίας της Διασποράς, ο π. Σεραφείμ δήλωσε σε μια επιστολή: **«Η Εκκλησία μας δεν έχει καμιά κοινωνία με τη Μόσχα. Αλλά η Εκκλησία μας αναγνωρίζει αυτό ως προσωρινή κατάσταση, που θα τελειώσει όταν πέσει το κομμουνιστικό καθεστώς»**. Με τις αλλαγές στη Ρωσία, που ολοκληρώθηκαν με την αγιοποίηση των Νέων Μαρτύρων και ομολογητών στη Μόσχα, ανοίχτηκε ο δρόμος για την πραγματοποίηση της ελπίδας του π. Σεραφείμ.

Στην εορτή της Αναλήψεως του 2007 (4/17 Μαΐου), στον πρόσφατα οικοδομημένο εκ νέου Καθεδρικό Ναό του Σωτήρος στη Μόσχα, ο Πατριάρχης της Μόσχας και πασών των Ρωσιών Αλέξιος ο Β΄ και ο επικεφαλής ιεράρχης της Ρωσικής Εκκλησίας της Διασποράς Μητροπολίτης Λαύρος¹⁰, **υπέγραψαν μία Συμφωνία, βεβαιώνοντας την αποκατάσταση της ευχαριστιακής και κανονικής κοινωνίας μεταξύ του Πατριαρχείου της Μόσχας και της Εκκλησίας της Διασποράς**. (σελ. 442)

31 Ο π. Σεραφείμ πίστευε ότι, καθώς η Εκκλησία μπαίνει σε δυσκολότερες περιόδους, θα ήταν πιο σημαντικό για τους πιστούς να κοιτάζουν πέρα από τις διαιρέσεις των δικαιοδοσιών. Σε μια επιστολή του το 1978 έγραψε:

«Αισθανόμαστε, όλο και περισσότερο, τα σημεία των καιρών για μια επερχόμενη “εποχή των κατακομβών”, οποιαδήποτε μορφή κι αν αυτή λάβει, και όσο πιο πολύ μπορούμε να προετοιμαστούμε για αυτό τώρα, τόσο το καλύτερο... **Κάθε τέτοιο μοναστήρι ή κοινότητα ως το βλέπουμε σαν μέρος του μελλοντικού “δικτύου” κατακομβών των αγωνιστών για την αληθινή Ορθοδοξία** πιθανώς εκείνη την εποχή (εάν αυτοί θα είναι πραγματικά τόσο επικριτικοί όσο φαίνονται τώρα) το ζήτημα της “δικαιοδοσίας” θα έχει υποχωρήσει. (σελ. 447-448)

32 Επίσης, χωρίς να αλλάζει τη θέση του για **το ζήτημα του εκκλησιαστικού ημερολογίου**, ο π. Σεραφείμ προειδοποίησε ενάντια στη διόγκωση της σημασίας αυτού του θέματος και την ως εκ τούτου πρόκληση περιττής διαπάλης και διχασμού. Στην ομιλία του στο Προσκύνημα του Αγίου Γερμανού του 1979, αφού μίλησε επί μακρόν για τις σημαντικές εξελίξεις στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Αφρικής, ο π. Σεραφείμ εξέτασε τις ανησυχίες των “υπέρ-ορθών” Ορθόδοξων οι οποίοι ταραχτήκαν από το γεγονός ότι οι Αφρικανοί Ορθόδοξοι νεοφώτιστοι ήταν στο νέο ημερολόγιο:

«Τώρα μερικοί που επιθυμούν να είναι σωστοί θα υπενθυμίσουν σε μας ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Αφρική είναι υπό την αιγίδα του Πατριάρχη Αλεξανδρείας, ο οποίος είναι στο νέο ημερολόγιο: και ακόμη σκέφτονται ότι δεν θα πρέπει να έχουμε καμιά επαφή μαζί τους. (σελ. 449)

33 Μόλις στα προηγούμενα λίγα χρόνια όλο και περισσότεροι προτεστάντες βρήκαν τον δρόμο τους προς την Εκκλησία. Υπάρχει ακόμη και μια ομάδα, οργανωμένη ως «Ευαγγελική Ορθόδοξη Εκκλησία», που έχει ακολουθήσει όλο τον δρόμο, από τον τρόπο του Μπίλι Γκράχαμ

¹⁰ Ο προαναφερθείς επίσκοπος Λαύρος Σκούρλα του Τζόρντανβιλ.

“Σταυροφορία Πανεπιστημιούπολης” της δεκαετίας τού 1950 ως τη βαθιά συνειδητοποίηση της ανάγκης για μυστήρια, ιεραρχία, ιστορική συνοχή με την αρχαία Εκκλησία, και όλα τα υπόλοιπα που η Ορθοδοξία οφείλει να προσφέρει ως αληθινό Αποστολικό Χριστιανισμό. Αυτή η κίνηση έχει ακόμα πολλά να πει στη σύγχρονη Αμερική, και υπάρχουν τρόποι που εμείς οι Ορθόδοξοι μπορούμε να τη βοηθήσουμε. Το 1987, πέντε χρόνια μετά από την ανάπαυση του π. Σεραφείμ, το Ευαγγελικό Ορθόδοξο Κίνημα προσχώρησε στην Ορθόδοξη Εκκλησία μέσω της Αντιοχειανής Ορθόδοξης Αρχιεπισκοπής Βορείου Αμερικής, και από τότε έχει κάνει πάρα πολλά να πλησιάσει τους απογοητευμένους προτεστάντες και να τους φέρει στην Εκκλησία.

Σχετικό με την αναζήτηση των ριζών είναι, όπως ο π. Σεραφείμ επισημαίνει, η αναζήτηση της σταθερότητας: **«Η σταθερότητα της Ορθοδοξίας είναι η αμετάβλητη αλήθεια που έχει παραληφθεί και έχει μεταδοθεί από γενεά σε γενεά, από τον καιρό τού Χριστού και των αποστόλων Του μέχρι τις ημέρες μας. Έτσι, δεν αποτελεί έκπληξη το ότι προσελκύει τις ψυχές που είναι πεινασμένες προπάντων για την αλήθεια - την αλήθεια που προέρχεται από τον Θεό και δίνει νόημα και ένα σημείο ελλιμενισμού, ένα αγκυροβόλιο, για όλους εκείνους που κλυδωνίζονται στη θάλασσα αυτής της ζωής. (σελ. 454)**

34 Ενώ τα έργα του π. Σεραφείμ είχαν πάντα έναν εσχατολογικό χαρακτήρα, αυτό ίσχυε ιδιαίτερα για τα τελευταία του έργα. Το τελευταίο βιβλίο που έγραψε, το οποίο αναμφίβολα τον βοήθησε να προετοιμάσει τον εαυτό του για την άλλη ζωή, ήταν **«η ψυχή μετά τον θάνατο»**. Και το τελευταίο τεύχος του Ορθόδοξου Λόγου για το οποίο εργάστηκε εκτενώς, η ειδική διπλού μεγέθους έκδοση, αφιερώθηκε στο θέμα της Αποκάλυψης. Ο π. Σεραφείμ έγραψε και μετέφρασε ολόκληρο το τεύχος ο ίδιος. Περιέλαβε την ομιλία του **«Το μέλλον της Ρωσίας και το τέλος του κόσμου»**, την εισαγωγή του στην ερμηνεία του βιβλίου της Αποκαλύψεως, καθώς και το άρθρο του σχετικά με τη ζωή και τη σημασία του σύγχρονου προφήτη αρχιεπισκόπου Αβερκίου. Και επίσης το πρώτο μέρος των πατερικών σχολίων του αρχιεπισκόπου Αβερκίου στην Αποκάλυψη, την οποία για χρόνια ο π. Σεραφείμ ήθελε να δει να κυκλοφορεί στην αγγλική. Ο π. Σεραφείμ τελείωσε τη μετάφραση ολόκληρης της εργασίας από τη ρωσική λίγο πριν πεθάνει, και αργότερα η αδελφότητα την κυκλοφόρησε σε βιβλίο.

Ο π. Σεραφείμ, στην τελευταία διάλεξή του, **«Βιώνοντας την Ορθόδοξη παγκόσμια άποψη»**, που έδωσε στο Θερινό Προσκύνημα το 1982, μόνο **τρεις εβδομάδες πριν από τον θάνατό του, μίλησε πάλι για τα σημεία του τέλους του κόσμου:**

- **«Η ανωμαλία του κόσμου.** Ποτέ δεν έχουν γίνει βεβαίως αποδεκτές τέτοιες παράξενες και αφύσικες εκδηλώσεις και συμπεριφορές όπως στις ημέρες μας. Εξετάστε μόνο τον κόσμο γύρω σας: τι υπάρχει στις εφημερίδες, ποιο είδος κινηματογράφου παίζεται, τι δείχνει η τηλεόραση, τι σκέφτονται οι άνθρωποι ότι είναι ενδιαφέρον και με τι διασκεδάζουν, με τι γελούν: **είναι τελείως αλλόκοτο.** Και υπάρχουν άνθρωποι που σκόπιμα προάγουν κάτι τέτοιο, φυσικά για οικονομικό τους όφελος, και επειδή αυτό είναι μόδα, **επειδή υπάρχει ένας διεστραμμένος πόθος για αυτού του είδους τα πράγματα.**
- **Οι πόλεμοι και οι φήμες για πολέμους,** ο καθένας τους όλο και πιο ψυχρός και ανελήκτος από όσους έχουν προηγηθεί, και όλα αυτά να επισκιάζονται από την απειλή του αδιανόητου παγκόσμιου πυρηνικού πολέμου, ο οποίος θα μπορούσε να αρχίσει από μακριά με την αφή ενός κουμπιού.
- **Η αυξανόμενη συγκέντρωση πληροφοριών και ο έλεγχος του ατόμου...**
- **Εκ νέου, ο πολλαπλασιασμός ψευδών Χριστών και ψευδών Αντιχρίστων.**
- Η αληθινά **παράξενη ανταπόκριση** στη νέα ταινία που ο καθένας στην Αμερική μιλά για αυτήν και τη βλέπει: τον **Ε. Τ.¹¹**, που κυριολεκτικά έχει αναγκάσει εκατομμύρια,

¹¹ Πρόκειται για τη γνωστή ταινία: «Ο Εξωγήινος Ε. Τ.»

φαινομενικά κανονικούς, ανθρώπους να εκφράσουν τη στοργή και την αγάπη τους για τον ήρωα, **ένα “λυτρωτή” από το διάστημα, ο οποίος στην πραγματικότητα είναι ένας δαίμονας** - μία προφανής προετοιμασία για τη λατρεία του επερχόμενου Αντιχρίστου.

Θα μπορούσα να συνεχίσω με λεπτομέρειες σαν κι αυτήν αλλά **ο σκοπός μου δεν είναι να σας φοβίσω, αλλά να σας ενημερώσω για αυτό που συμβαίνει γύρω μας. Είναι πράγματι πιο αργά από ότι σκεφτόμαστε: η Αποκάλυψη είναι τώρα!** Και πόσο τραγικό είναι να βλέπεις Χριστιανούς, και προπάντων Ορθόδοξους νέους, με αυτή την ανυπολόγιστη τραγωδία να κρέμεται πάνω από τα κεφάλια τους, να σκέφτονται ότι μπορούν να συνεχίσουν ότι λογίζεται σαν “κανονική ζωή” σε αυτά τα φοβερά χρόνια, συμμετέχοντας πλήρως στις ιδιοτροπίες αυτής της ανόητης, αυτό-λατρευόμενης γενιάς, τελείως απληροφόρητης ότι ο παράδεισος των ανοήτων που ζούμε είναι έτοιμος να συντριβεί, (γενιάς) απολύτως απροετοίμαστης **για την απελπιστική εποχή που βρίσκεται ακριβώς μπροστά μας**. Δεν υπάρχει πλέον ούτε ένα ερώτημα, να είσαι “καλός” ή ένας “φτωχός” Ορθόδοξος Χριστιανός. **Η ερώτηση τώρα είναι: «η πίστη μας θα ζήσει παρ’ όλα αυτά»;** (σελ. 466-469)

35 Στην ίδια διάλεξη ο π. Σεραφείμ είπε τα τελευταία λόγια του πάνω στην **Ορθοδοξία της καρδιάς**, την οποία είδε ως προστασία ενάντια στις σύγχρονες επιρροές και τις εξαπατήσεις: «Η τοποθέτησή μας, που αρχίζει αμέσως, πρέπει να είναι προσγειωμένη και λογική. Δηλαδή πρέπει να είναι εφαρμόσιμη στις πραγματικές περιστάσεις της ζωής μας, και όχι ένα προϊόν φαντασίας, φυγής και άρνησης αντιμετώπισης των συχνά δυσάρεστων γεγονότων του κόσμου γύρω μας. **Μια Ορθοδοξία που είναι πάρα πολύ εξυψωμένη και πετάει στα σύννεφα, ανήκει σε ένα θερμοκήπιο¹² και είναι ανίκανη να μας βοηθήσει στην καθημερινή μας ζωή, μή λέγοντας τίποτα για τη σωτηρία εκείνων που βρίσκονται γύρω μας...**

Επίσης, η στάση μας δεν πρέπει να έχει ως κέντρο τον εαυτό μας, αλλά να απλώνεται σε εκείνους που αναζητούν τον Θεό και μια ευσεβή ζωή. **Σήμερα, οπουδήποτε υπάρχει μια καλά οριοθετημένη Ορθόδοξη κοινότητα, ο πειρασμός της είναι να γίνει μια κοινωνία που θα αυτοσυγχαίρεται και θα απολαμβάνει τις Ορθόδοξες αρετές και τα επιτεύγματά μας:** την ομορφιά των εκκλησιαστικών κτηρίων και των επιπλώσεων, τη μεγαλοπρέπεια των ακολουθιών μας, ακόμη και την καθαρότητα του δόγματος μας. Αλλά η αληθινή χριστιανική ζωή, από τους χρόνους των Αποστόλων, είναι πάντα αχώριστη με τη μετάδοσή της σε άλλους. Μια Ορθοδοξία που είναι ζωντανή, από αυτό το ίδιο το γεγονός της ζωντανίας της, ακτινοβολεί ενώπιον των άλλων - και δεν υπάρχει καμιά ανάγκη να ανοίξει ένα “ιεραποστολικό παράρτημα” για να ενεργήσει κατ’ αυτό τον τρόπο η φλόγα του αληθινού Χριστιανισμού μεταδίδεται και χωρίς αυτό... (σελ. 469-470)

36 Είναι αλήθεια ότι εμείς πρέπει να προσέχουμε τους πραγματικά ανισόρροπους ανθρώπους που μπορούν να κάνουν μεγάλη ζημιά στην Εκκλησία. Αλλά **ποιός σοβαρός ορθόδοξος χριστιανός δεν είναι σήμερα λίγο “τρελός”;** Δεν ταιριάζουμε με τους τρόπους αυτού του κόσμου. **Εάν ταιριάζουμε, στον σημερινό κόσμο, δεν είμαστε σοβαροί χριστιανοί...** Επομένως, ας μην φοβόμαστε όταν μας λογαριάζουν σαν κάπως “τρελούς” σε σχέση με τον υπόλοιπο κόσμο, και ας συνεχίσουμε να ασκούμε τη χριστιανική αγάπη και τη συγχώρηση που ο κόσμος δεν μπορεί ποτέ να καταλάβει, αλλά που είναι αναγκαία στην καρδιά του και την ποθεί ακόμη. Τέλος, η χριστιανική μας στάση πρέπει να είναι αυτή που, ελλείψει μιας καλύτερης λέξης, θα αποκαλούσα απλοϊκή.

Σήμερα ο κόσμος έχει θέσει ψηλά την ιδέα να είσαι διανοούμενος, να βρίσκεσαι ανάμεσα σε πολύ κόσμο, ή να είσαι “επαγγελματίας”. Η Ορθοδοξία δεν προσδίδει καμιά

¹² Είναι σαν σε γυάλα, θα λέγαμε αλλιώς. (ΛΜΔ)

αξία σε αυτές τις ιδιότητες: σκοτώνουν τη χριστιανική ψυχή. Και όμως αυτές οι ιδιότητες εισβάλλουν συνεχώς στην Εκκλησία και τις ζωές μας. (σελ. 471)

37 Μια από τις αδελφές της Σκήτης της Αγίας Ξένης κατέγραψε: «Το τελευταίο κήρυγμα του π. Σεραφείμ κατά τη διάρκεια της αγρυπνίας της Μεταμορφώσεως ήταν πολύ ειδικό για όλους εμάς που βρισκόμασταν κοντά του.

Κατά τη διάρκεια της Λιτής στην αγρυπνία για τη γιορτή, οι μοναχοί του Μοναστηριού, οι μοναχές της Αγίας Ξένης και οι επισκέπτες πήγαν έξω στο δάσος με πομπή, κρατώντας κεριά και ψάλλοντας τα στιχηρά της εορτής - οι άνδρες στην περιοχή της Σκήτης της Μεταμορφώσεως στην κορυφή του όρους Άγιος Γερμανός, οι γυναίκες στην περιοχή της Σκήτης του Προφήτη Ηλία. Συναντήθηκαν οι φωνές τους καθώς έψαλαν από κοινού στη βάση ενός μεγάλου σταυρού που υψώνεται πάνω από το φαράγγι Μπίγκουμ. Η νύχτα ήταν χωρίς σύννεφα και έναστρη. Ο π. Σεραφείμ, με λευκά άμφια, πήγε στον σταυρό και έκανε νόημα σε όλους να σβήσουν τα κεριά. Στάθηκε σιωπηλός για μια στιγμή, εξετάζοντας το σκοτεινό φαράγγι και τον γεμάτο αστέρια ουρανό, και άρχισε κάπως έτσι:

Ίδου η μεγαλοσύνη της δημιουργίας του Θεού βλέπουμε μια λάμψη, κάπως ακαθόριστη και θαμπή, της ομορφιάς του αιώνιου Βασιλείου του Θεού, για το οποίο όλοι μας δημιουργηθήκαμε. Πρέπει πάντα να θυμούμαστε ότι το σπίτι μας είναι στους ουρανούς: πρέπει να αποτινάξουμε όλα τα μάταια και ασήμαντα πάθη και ανησυχίες που μας κρατούν δεμένους στη γη, στον πεσμένο γήινο κόσμο, τα οποία μας εμποδίζουν από την πραγματοποίηση του σκοπού της δημιουργίας μας. Πόσο εύκολα ξεχνάμε τον ίδιο τον λόγο της ύπαρξής μας...

Οι έσχατοι χρόνοι είναι ήδη εδώ. Βλέπουμε καθαρά την προετοιμασία της εποχής του Αντιχρίστου. Οι Χριστιανοί θα βρεθούν αντιμέτωποι με μια πρωτοφανή δοκιμασία της πίστης και της αγάπης τους για τον Θεό. Θα πρέπει να κρυφτούμε στην έρημο - σ' ένα έδαφος όπως αυτό που βλέπουμε ενώπιόν μας εδώ. Φυσικά, στο τέλος θα μάς βρουν. Ακόμα και εκεί ο σκοπός του κρυψίματός μας είναι όχι μόνο για να μείνουμε ζωντανοί, αλλά για να **κερδίσουμε χρόνο ώστε να ενισχυθούν οι ψυχές μας για την τελική δοκιμασία.** Και αυτό πρέπει να αρχίσει ακόμα και τώρα. Επομένως αρχίστε τουλάχιστον να αγωνίζεστε κατά των δεσμών των μηδανιών παθών, και να θυμάστε ότι το αληθινό σπίτι μας δεν είναι εδώ, αλλά στους ουρανούς. Ας πορευόμαστε προς την ουράνια πατρίδα μας, καθώς ο άγιος Γερμανός συνήθιζε να λέει ... Ad astera!¹³ Ad astera!» Τελείωσε και συνέχισε να κοιτάζει προς το ουράνιο γαλάζιο του έναστρου μεγαλείου, χωρίς εμείς να υποψιαζόμαστε ότι είχαμε μπροστά μας μια αναλαμπή του μυστηρίου ενός ανθρώπου που, έχοντας από πολύ καιρό προετοιμάσει την ψυχή του, θα πήγαινε εκεί σύντομα. (σελ. 473-474)

38 Καθώς ο π. Αλέξιος θυμάται, ο π. Σεραφείμ κατά τη διάρκεια της τελευταίας εν ζωή χρονιάς του, φαινόταν πολύ πιο ευτυχής και ικανοποιημένος από οποιαδήποτε άλλη περίοδο που τον γνώριζε. Αναμφισβήτητα η αύξηση της δραστηριότητας και της επιρροής της αδελφότητας ευχαριστούσε τον π. Σεραφείμ, αλλά ήταν σαφές ότι η ειρήνη και η πηγαία χαρά του προέρχονταν κατά κύριο λόγο από μια εσωτερική πηγή, που δεν είχε σχέση με τις εξωτερικές περιστάσεις.

Ο π. Αλέξιος θυμάται μια ημέρα στα τέλη Ιουλίου του 1982, λιγότερο από δύο μήνες πριν κοιμηθεί ο π. Σεραφείμ, ότι αισθάνθηκε αυτή την ειρήνη στον π. Σεραφείμ εντονότερα. Όπως αποδείχτηκε, αυτή θα ήταν η τελευταία φορά που ο π. Αλέξιος θα μπορούσε να περάσει λίγο χρόνο συνομιλώντας με τον π. Σεραφείμ. «Οι δύο αδελφές μου, Ιουστίνα και Άννα (και οι δύο Ορθόδοξες νεοφώτιστες), ήρθαν να με επισκεφτούν από την Αριζόνα», γράφει ο πατήρ

¹³ * Λατινική έκφραση: «Προς τ' αστέρια! Προς τ' αστέρια!». Από το «Peraspera ad astera» (Μέσα από δυσκολίες προς τ' αστέρια).

Αλέξιος. «Δεν είχαν πάει ποτέ στη σκήτη, έτσι τις πήγαμε μέχρι εκεί. Ο π. Γερμανός ήταν σε κάποιο ιεραποστολικό ταξίδι και ο π. Σεραφείμ βρισκόταν στο κελλί του, αλλά κατέβηκε να μας δει. Καθίσαμε έξω στο μικρό καθιστικό του δάσους - που εχρησιμοποιείτο συχνά, με καλό καιρό, ως υπαίθριος χώρος διάλεξης - πίνοντας τσαϊ. Δεν είχα δει ποτέ τον π. Σεραφείμ ειρηνικότερο και πιο γαλήνιο. Οτιδήποτε έλεγε στις αδελφές μου, ως απάντηση στα πνευματικά τους ερωτήματα, ήταν απλά, εύστοχα και βοηθητικά, αλλά το πιο σημαντικό: **αυτές “κόλλησαν” από την ηρεμία του, την οποία διατήρησαν για πολλές ημέρες».**

Ίσως αυτή η εσωτερική ηρεμία, μαζί με την εξωτερική αύξηση της δραστηριότητας της Μονής ήταν δώρο του Θεού στον π. Σεραφείμ στο τέλος της ζωής του - μιας ζωής που δεν ήταν απαλλαγμένη δοκιμασιών. Εντούτοις, όπως καλά γνώριζε ο π. Σεραφείμ, η ύστατη ειρήνη και η ευημερία δεν βρίσκονται σε αυτήν τη ζωή. Όλα τα πράγματα σε αυτό τον κόσμο πρέπει να τελειώσουν.

Κάποτε, προς το τέλος της ζωής του, ο π. Σεραφείμ είπε στον π. Γερμανό ότι αισθάνθηκε πως ο Θεός του είχε δώσει μια αναστολή μεγαλύτερη των είκοσι ετών ζωής από τη σχεδόν θανάσιμη ασθένειά του το 1961 - μία αναστολή κατά την οποία έπρεπε να εργαστεί για τον Θεό. Τώρα η αναστολή τελείωσε, αν και ο π. Σεραφείμ δεν είπε ποτέ έτσι, και πιθανώς ποτέ δεν το παραδέχτηκε τόσο συνειδητά, ο Θεός τον προετοίμαζε ήδη για να πάει στο σπίτι της επουράνιας Βασιλείας. (σελ. 464-465)

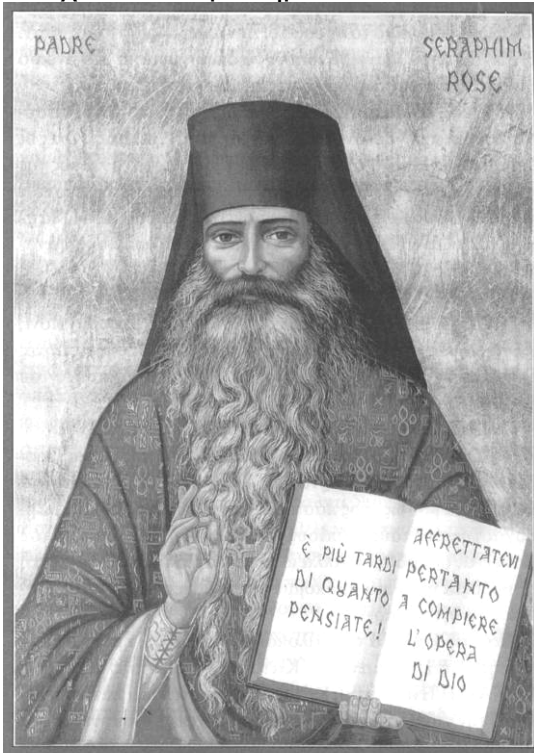
39 ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ. Όταν ο π. Σεραφείμ ήταν ζωντανός, (έγραψε το 1985 στην αδελφότητα ο Έλληνο-Άραβας Παύλος Μπάμπα), συνήθιζε να μου λέει: **«Νομίζεις ότι έχεις προβλήματα - διάβασε τους βίους των Αγίων».** Έτσι, έχοντας αυτό πάντα κατά νου, διάβασα τους «Γέροντες της Όπινα» (το άρθρο). Ήταν τόσο χαριτωμένοι, αλλά ακόμα καμιά απάντηση στο πρόβλημά μου. Όμως εκεί, στην επόμενη σελίδα, είδα γραμμένο από τον Ευγένιο Ρόουζ το **«Η αγάπη της Αληθείας».** Σ' αυτό υπήρχε η απάντησή μου. Ήταν τόσο αληθινό και ενθαρρυντικό για μένα να κάνω αυτό που είναι σωστό. Ειδικά όταν διάβασα: **«Για τους υπόλοιπους είναι ζήτημα εξασφάλισης χρημάτων και μιας σταθερής θέσης στη ζωή - χρησιμοποιούν το μυαλό σαν ένα είδος παιχνιδιού, κάνουν έξυπνα τρικ με το μυαλό και πληρώνονται γι' αυτό όπως οι κλόουν στο τσίρκο».** Βλέπετε, δεν μου αρκούσε εδώ στον κόσμο να “διασκευάζω” το τάλαντο που ο Θεός μου έδωσε σε ικανοποίηση του στομαχιού μου...

Ο π. Σεραφείμ έδωσε στον Παύλο την απάντησή του με περισσότερους από έναν τρόπους. Από το γράψιμο αυτής της επιστολής, δόθηκαν στον Παύλο απρόβλεπτες ευκαιρίες να υπηρετήσει τον Χριστό στην Εκκλησία Του, με τον ίδιο σχεδόν τρόπο που το είχε κάνει και ο π. Σεραφείμ, Για αρκετά χρόνια λειτουργούσε ένα δημοφιλές Ορθόδοξο κατάστημα βιβλίων και εικόνων στο Σαν Φρανσίσκο, σε ένα κτήριο καταστημάτων του οποίου η πρόσοψη βρισκόταν δίπλα σε αυτό που οι πατέρες Σεραφείμ και Γερμανός είχαν το δικό τους. Μέσω αυτού και του καταστήματός του, εκατοντάδες άνθρωποι μεταστράφηκαν στην Ορθοδοξία.

Σήμερα, ο Παύλος είναι παντρεμένος, έχει τρία παιδιά, και υπηρετεί ως ιερέας στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Αειπάρθενου Μαρίας (Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αντιοχείας) στο Σακραμέντο της Καλιφόρνιας. (σελ. 519-520)

40 Το 1995 ένας ρωμαιοκαθολικός ιερέας στην Ιταλία, ο π. Ανδρέας Κασινάσκο, συγκινήθηκε με την ανάγνωση της βιογραφίας και των έργων του π. Σεραφείμ και πήρε την απόφαση να μεταστραφεί στην Ορθόδοξη πίστη. Αργότερα έγινε Ορθόδοξος μοναχός και ιερέας, παίρνοντας το όνομα π. Αμβρόσιος. Ως ευγνωμοσύνη προς τον π. Σεραφείμ για την αλλαγή της ζωής του που τον οδήγησε στην αληθινή Εκκλησία, ο π. Αμβρόσιος ανέθεσε μια αγιογράφιση της εικόνας του π. Σεραφείμ σε ένα Ρουμάνο αγιογράφο, τον π. Ειρηναίο. Ο

αγιογράφος, λεπτοτεχνώντας το εικονιζόμενο πρόσωπο, προσδίδει σ' αυτό μια προσεκτική ομοιότητα με τον π. Σεραφεΐμ - η εικονογράφηση αποδίδει μια μορφή προ-αγιοποίησης, χωρίς φωτοστέφανο και χωρίς τη λέξη «άγιος». Ολοφάνερα, αυτό έγινε με την ελπίδα ότι αυτά τα στοιχεία θα συμπληρωθούν όταν, Θεού θέλοντος, αγιοποιηθεί τυπικά ο π. Σεραφεΐμ.

Ἡ ἀγιογραφημένη ἀπὸ τὸν π. Εἰρηναῖο εἰκόνα τοῦ π. Σεραφεΐμ.

Ἡ αγιογραφία δείχνει τον π. Σεραφεΐμ να κρατά ένα βιβλίο στο οποίο είναι γραμμένα στα Ιταλικά τα γνωστά του λόγια: **«Είναι πιο αργά από ότι νομίζεις! Βιάσου, λοιπόν, να επιτελέσεις το έργο του Θεού.»**

Ὅπως έχει φανεί, η τοπική λαϊκή ευλάβεια στο πρόσωπο του π. Σεραφεΐμ - η πρώτη προϋπόθεση για την αγιοποίηση - έχει εμφανιστεί από τη στιγμή του θανάτου του. Σήμερα, πιθανώς είναι πιο διαδεδομένη η ευλάβεια προς το πρόσωπό του στη Ρωσία, όπου η προαναφερθείσα εικόνα πριν από την αγιοποίησή του πωλείται στα εκκλησιαστικά βιβλιοπωλεία του Πατριαρχείου Μόσχας.

Στις 19 Φεβρουαρίου 2001, η Αδελφότητα του Αγίου Γερμανού έλαβε την ακόλουθη επιστολή από έναν Αμερικανό Ορθόδοξο ιεραπόστολο που ζει στη Μόσχα, τον Ρίτζαρντ Μπέτς, για ένα θαύμα που συνδέεται με αυτήν:

«Μόλις είχα μια επικοινωνία με τον Σλάβα (Βιατσεσλάβ Μαρτσένκο) ο οποίος είχε μερικές απίστευτες ειδήσεις. Ὅπως θα θυμάστε, αυτός, ο Ντίμα (Ντιμίτρι Ροντιόνωφ) και εγώ είχαμε επισκεφτεί έναν καθηγητή στη Μόσχα στου οποίου το σπίτι **άρχισαν να βγαίνουν σταγόνες μύρου σε ένα μεγάλο αντίγραφο της ιταλικής εικόνας του π. Σεραφεΐμ.** Τότε αφήσαμε ένα άλλο αντίγραφο της εικόνας εκεί, που **κι αυτή άρχισε να βγάζει μύρο.** Ο καθηγητής έδωσε αυτό το αντίγραφο στον Σλάβα, που το έχει τώρα στο σπίτι του. Ἰδού τι ακριβώς έγραψε ο Σλάβα: Είχα την εικόνα στο σπίτι μου τις προηγούμενες τρεις ημέρες. Είναι σε μία κορνίζα, αλλά χωρίς κανένα γυαλί πάνω της. Ὅταν πρωτοπήρα την εικόνα, υπήρχαν δύο σταγόνες μύρου στο πρόσωπο του π. Σεραφεΐμ, αλλά σήμερα υπάρχουν παραπάνω από πενήντα τέτοιες σταγόνες. οι μεγαλύτερες σταγόνες έχουν περίπου δύο εκατοστά διάμετρο. Άλλες είναι μικρότερες. **Απίστευτο. Ο αριθμός μεγαλώνει και ακόμη και χωρίς γυαλί παραμένουν και δεν στεγνώνουν».** (σελ. 527)

41 Στις 4 Σεπτεμβρίου 2004, η ακόλουθη επιστολή εστάλη στη Μονή του Αγίου Γερμανού από τη Σίλια Γιέντσιν, μία Αμερικανίδα Ορθόδοξη νεοφώτιστη η οποία εισήλθε στην Ορθοδοξία μέσω του συζύγου της, επίσης νεοφώτιστου, Δαβίδ:

«Αυτή η επιστολή πρόκειται να πιστοποιήσει μια θαυμαστή θεραπεία που πραγματοποιήθηκε κατά την επίσκεψή μου στη Μονή του Αγίου Γερμανού της Αλάσκας τον Ιούλιο του 2004. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του 1996, Ὅταν ήμουν εικοσιτεσσάρων ετών, υπέφερα από ένα πολλαπλό τραύμα στην πλάτη που προξενήθηκε από τον αθλητισμό, από το οποίο δεν ανέρρωσα ποτέ πλήρως. Δεν μπορούσα να τρέξω ποτέ πάλι, και είχα πόνο και ακαμψία είτε όταν περπατούσα είτε όταν καθόμουν περισσότερο από είκοσι έως τριάντα λεπτά. Αργότερα εκείνη τη χρονιά, οι ακτίνες x επιβεβαίωσαν μερικές ήπιες εκφυλιστικές μεταβολές που άρχιζαν να εμφανίζονται στο κάτω μέρος της σπονδυλικής μου στήλης, παρά το γεγονός ότι ήμουν τόσο νέα. Ο πατέρας μου είχε εκφυλιστική δυσκοπάθεια (DDD) του κάτω μέρους της σπονδυλικής στήλης. Μετά από πολλά χρόνια χωρίς ανακούφιση από τον πόνο

μου, το DDD ήταν επίσης η υποτιθεμένη μοίρα μου, αν και σε ένα τέτοιο αρχικό στάδιο δεν υπήρχε κανένας πραγματικός τρόπος να επιβεβαιωθεί η διάγνωση. Τα προηγούμενα οκτώ χρόνια, είχα δοκιμάσει πολλούς τύπους θεραπειών, από ηλεκτροθεραπεία υποκίνησης ονόματι "TENS" έως φυσιοθεραπεία, διάφορες φαρμακευτικές αγωγές, αλοιφές, και ποικίλα προγράμματα άσκησης. Καμιά από αυτές τις προσπάθειες δεν έπιασε σε μένα. Πήγαινα κάθε βράδυ για ύπνο με πόνο.

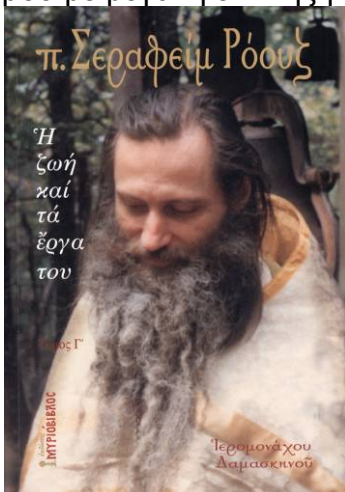
Για οκτώ χρόνια, ο πόνος μου δεν είχε ποτέ υποχωρήσει είχα εξοικειωθεί να ζω μαζί του καθημερινά. Έπρεπε να σταματήσω το τρέξιμο που αγαπούσα τόσο πολύ, αλλά ήμουν πάντα ευγνώμων που κατά τ' άλλα ήμουν υγιής και μπορούσα να περπατώ χωρίς μεγάλη δυσκολία, παρά την παρουσία του πόνου.

Τον Ιούλιο του 2004, ο σύζυγός μου Δαβίδ και εγώ πήγαμε για προσκύνημα στη Μονή του Αγίου Γερμανού της Αλάσκας. Ενόσω βρισκόμασταν εκεί **πήγαμε στον τάφο του π. Σεραφείμ για να προσευχηθούμε**. Κάποια στιγμή, κατά τη διάρκεια σιωπηλής προσευχής, ο Δαβίδ έβαλε τα χέρια του στην πλάτη μου και συνέχισε να προσεύχεται. Δεν ήξερα για τι προσευχόταν, αλλά γνωρίζοντας τον Δαβίδ, υπέθεσα ότι ίσως προσεύχεται για την πλάτη μου. (Έχω πάντοτε μεγάλη στενοχώρια που επέτρεψα ο πόνος στην πλάτη μου να επέμβει τόσο πολύ στη ζωή του Δαβίδ και τη δική μου, και πάντα ήλπιζα ότι θα πήγαινα καλύτερα στην καθημερινότητα χωρίς αυτός να ξέρει ότι πονάω). Με τη σκέψη πως ο Δαβίδ προσεύχεται για την ανακούφιση του πόνου μου, είπα μια πολύ μικρή προσευχή: «Πάτερ Σεραφείμ, γνωρίζω ότι ο σύζυγός μου με αγαπά πάρα πολύ για να προσεύχεται για την ανακούφισή μου, αλλά αληθινά, δεν αξίζω να δοθεί απάντηση σε αυτό το τόσο μεγάλο αίτημα. Είμαι πολύ, πάρα πολύ εγωίστρια».

Ο Δαβίδ μου είπε αργότερα εκείνο που ζήτησα από τον π. Σεραφείμ ήταν, με τη μεσιτεία του, όχι απαραίτητα μια συνολική θεραπεία, αλλά τουλάχιστον μια μείωση του χρόνιου πόνου έτσι ώστε να μπορείς να τα βγάζεις πέρα καλύτερα στην καθημερινή ζωή. Το επόμενο πρωί, 21 Ιουλίου, καθώς ετοιμαζόμαστε να αφήσουμε το Μοναστήρι, παρατήρησα ότι είχα μια ασυνήθιστη ευκολία στη μεταφορά των αποσκευών μου στην ανηφόρα από τον ξενώνα. **Τις ημέρες που ακολούθησαν, άρχισα να παρατηρώ ότι ξυπνούσα κάθε πρωί χωρίς ίχνος πόνου**, και ότι ο πόνος δεν θα εμφανιζόταν κατά τη διάρκεια της ημέρας, ανεξάρτητα από το πόσο δύσκολη θα ήταν αυτή. Από τότε που έγινα Ορθόδοξη, δεν ήμουν ποτέ σε θέση να κάνω μία στρωτή μετάνοια χωρίς να λυγίσω τα γόνατά μου και να στηρίξω την πλάτη μου με σπρώξιμο του χεριού μου κόντρα στο πόδι μου. Μερικές ημέρες αφότου φύγαμε από το Μοναστήρι, καθώς διαβάζαμε την πρωινή προσευχή μας, ξεκίνησα να κάνω μερικές μετάνοιες, αγγίζοντας το έδαφος κατευθείαν με τα γόνατά μου με μεγάλη ευκολία και χωρίς πόνο για πρώτη φορά!

Συγκλονισμένη καθώς αντιλήφθηκα τι ακριβώς είχα κάνει, κοίταξα αμέσως τον σύζυγό μου με μεγάλη έκπληξη! ο Δαβίδ ήταν ενθουσιασμένος. Γνωρίζαμε πλέον ότι οι προσευχές του

Δαβίδ είχαν πράγματι απαντηθεί. Ψάλαμε ευχαριστήριους ύμνους στον π. Σεραφείμ για τη μεσιτεία του, και τον Ακάθιστο της ημέρας ευχαριστώντας τον Θεό»... (σελ. 527-529)

Από το βιβλίο: **«π. Σεραφείμ Ρόουζ, η ζωή και τα έργα του, τόμος Γ΄»**, Μυριόβιβλος, Α έκδοση.

Τίτλος πρωτοτύπου: «Father Seraphim Rose His Life and Works», Ιερομονάχου Δαμασκηνού της Αδελφότητας του Αγίου Γερμανού της Αλάσκας.

Σημείωση (ΛΜΔ):

Ο Ευγένιος Ρόουζ γεννήθηκε το 1934 στο Σαν Ντιέγκο της Καλιφόρνιας. Μετά από έντονη πνευματική αναζήτηση καταλήγει στην Ορθοδοξία. Έχοντας πνευματικό τον Άγιο Ιωάννη Μαξίμοβιτς γρήγορα αντιλαμβάνεται και βιώνει την αυθεντική Ορθοδοξία. Γίνεται μοναχός και κατόπιν ιερομόναχος, λαμβάνοντας το όνομα του μεγάλου Ρώσου Αγίου, **Σεραφεΐμ του Σάρωφ**. Επειδή πριν μεταστραφεί στην Ορθοδοξία, είχε ασχοληθεί εκτεταμένα με την ανατολική φιλοσοφία και υπήρξε μαθητής του γκουρού Alan Watts, είχε άμεση γνώση των διαφορών της Ορθοδοξίας με τα σύγχρονα ρεύματα της Νέας Εποχής, τα οποία στηρίζονται σε δοξασίες των ανατολικών θρησκειών. Αυτές ανακατεμένες με αποκρυφισμό και στοιχεία παραφθαρμένης διδασκαλίας από τον Χριστιανισμό και τις άλλες θρησκείες αποτελούν την ψεύδο-πνευματικότητα της Νέας Τάξης.

Τα βιβλία του π. Σεραφεΐμ «**η Ορθοδοξία και η θρησκεία του μέλλοντος**» και «**η μετά θάνατον ζωή**» είναι μέχρι σήμερα best seller σε Αμερική και Ρωσία. Σ' αυτά η ψυχή προβάλλεται όπως είναι, ένα αθάνατο μέρος του ανθρώπου, και όχι μια ακόμη αφορμή για ενασχόληση με αγοραπωλησίες “πνευματικών” παραισθησιογόνων, όπως των τεχνικών των διαφόρων γκουρού που θέλουν να μας οδηγήσουν στην αυτοθέωση, και που προσφέρονται έναντι αδρής αμοιβής.

Ο π. Σεραφεΐμ έχοντας ο ίδιος ζήσει σαν μοναχός είχε σημαντικά βιώματα ώστε να μπορεί να δίνει και πνευματικές συμβουλές όπως: «τα πνευματικά παιδιά του **να μην εμπιστεύονται ή να παρασύρονται από τη φαντασία τους, ειδικά στην προσευχή**» (01). Και ήξερε να το εξηγήσει πολύ καλά, επειδή είχε μελετήσει τους πατέρες της Ορθοδοξίας: «η φαντασία εισήλθε μόνο μετά την πτώση του Αδάμ και της Εύας». Ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς δεν είχε φαντασία λένε οι πατέρες, ζούσε στην αλήθεια, όντας ο ίδιος Αλήθεια. Εμείς σαν ατελείς χρειάζεται να χρησιμοποιούμε τη φαντασία μας κάποτε, ακόμα και για προσευχή, εξ άλλου το πρότεινε και ο π. Σεραφεΐμ: «**Μπορείτε να πάτε σε όλη την υδρόγειο με το μυαλό σας**, σε μια χώρα ή ήπειρο κάθε φορά, και να προσευχηθείτε για εκείνους που γνωρίζετε» (15). Αυτό δείχνει ότι για τους αρχαίους δεν απαγορεύεται κάποτε η (καλή) χρήση της φαντασίας ακόμη και για την προσευχή. Αν και «**ο φανταζόμενος νους είναι ανίκανος για θεολογία**», κατά τον μεγάλο Αγιορείτη **γέροντα Σωφρόνιο** (Α37), οι προχωρημένες εμπειρίες της προσευχής είναι πολύ δυνατές για να μπορεί (και να προτείνουμε) να τις δοκιμάσει ένας εντελώς αρχάριος¹⁴.

Ο **γέροντας Σωφρόνιος Σαχάρωφ** (+1993) δίνει μια χρήσιμη συμβουλή σε όλους: «Αν έχουμε έναν κατάλογο ονομάτων, μπορούμε να τον διαβάσουμε μία φορά και στην συνέχεια να προσευχόμαστε: Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον τους δούλους σου. Έτσι δεν εξάπτεται η φαντασία»¹⁵.

Πρέπει να μην βασιζόμαστε στους πνευματικούς με τρόπο απόλυτο, όπως γινόταν στις προηγούμενες εποχές των μεγάλων αγίων, προειδοποιεί ο π. Σεραφεΐμ, έχοντας εμπειρίες από γνωστά του πρόσωπα, και το κυριότερο, την υπόδειξη: «**Οι σταθερές συμβουλές του επισκόπου Ιγνατίου Μπριαντσανίνωφ στους Χριστιανούς των εσχάτων χρόνων είναι: δεν έχουν μείνει γέροντες, ελέγξτε όλη τη διδασκαλία σε σχέση με το Ευαγγέλιο**». (02).

«Διαβάζοντας τις εμπειρίες και τους κανόνες των αρχαίων πατέρων για την υπακοή (εξίσου θαυμαστή τόσο στους γέροντες, όσο και στους υποτακτικούς) **βλέπουμε στους καιρούς**

¹⁴ Όπως λέει ο επίσκοπος Κάλλιστος: «Οι Έλληνες Πατέρες παρομοιάζουν τη συνάντηση του ανθρώπου με το Θεό με την εμπειρία κάποιου που περπατάει πάνω στα βουνά μέσα στην ομίχλη, κάνει ένα βήμα μπροστά και ξαφνικά βρίσκει ότι είναι στην άκρη ενός γκρεμού, δίχως στέρεο έδαφος κάτω απ' τα πόδια του, παρά μόνο μιαν απύθμενη άβυσσο. Ή, αλλού, χρησιμοποιούν το παράδειγμα ενός ανθρώπου που στέκεται τη νύχτα, σ' ένα σκοτεινό δωμάτιο, ανοίγει το παραθυρόφυλλο σ' ένα παράθυρο, και καθώς κοιτάζει έξω, μια ξαφνική λάμψη αστραπής τον κάνει να οπισθοχωρήσει τρομαγμένος και για μια στιγμή τυφλωμένος». Δεν μπορούμε επομένως να ζητάμε από τους αρχαίους να μεταβούν δια μιας στην διαγωγή των τελείων, διότι αυτό είναι μια αδιάκριτη ενέργεια. **Κάλλιστος Γουέαρ, επίσκοπος Διοκλείας «Ο Ορθόδοξος Δρόμος», στο κεφ. «Ο Θεός ως μυστήριο».**

¹⁵ Διδακτικά και εσχατολογικά αποφθέγματα (Α 03): www.imdleio.gr/diaf/2010/03/gSofronios_A.pdf

μας μία γενική κατάπτωση της Χριστιανοσύνης», λέγει ο άγιος Ιγνάτιος. «Και το συνειδητοποιούμε, ότι είμαστε ακατάλληλοι να κληρονομήσουμε το έργο των Πατέρων σε όλη του την πληρότητα και σε όλο του τον πλούτο». Και συνεχίζει:

«Είναι μεγάλη ευλογία για μας, και μεγάλη ευτυχία, ότι μας εδόθη η δυνατότητα να τρεφόμεστε με τα ψιχία που πέφτουν από την πνευματική τράπεζα των Πατέρων. Αυτά τα ψιχία δεν αποτελούν αυτά καθ' αυτά την πιο ικανοποιητική τροφή. Αλλά μπορούν, αν και όχι χωρίς την αίσθηση στέρησης και πείνας, να μας γλυτώσουν από τον πνευματικό θάνατο»¹⁶.

«Στο προηγούμενο (α') κεφάλαιο», συνεχίζει ο άγιος Ιγνάτιος Μπριαντανίνωφ, «ονομάσαμε ψιχία την πνευματική ζωή, που η πρόνοια του Θεού επεφύλαξε για μας στην εποχή μας». Και αποσαφηνίζει: **«Η πνευματική αυτή ζωή βασίζεται στην καθοδήγηση, που μας δίνουν για το έργο της σωτηρίας μας η Αγία Γραφή και τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων, όταν τα μελετάμε με τις συμβουλές και με την καθοδήγηση των συγχρόνων μας πατέρων και αδελφών.** Η πνευματική αυτή ζωή είναι κατά κάποιον τρόπο η υπακοή των αρχαίων μοναχών, με άλλη μορφή, **προσαρμοσμένη στην δική μας αδυναμία,** που είναι κατά κύριο λόγο αδυναμία ψυχής. Τον παλαιό καιρό οι πνευματοφόροι διδάσκαλοι καθοδηγούσαν τους υποτακτικούς τους στο θέλημα του Θεού, χωρίς περιστροφές και περιπλοκώσεις. **Στις μέρες μας όμως, οι μοναχοί είναι αναγκασμένοι να αναζητούν μόνοι τους το θέλημα του Θεού στην Αγία Γραφή, και να εκτίθενται σε συχνές και μακροχρόνιες αποτυχίες και εσφαλμένες απόψεις.** Τότε η προκοπή ήταν, από τη φύση της εργασίας, γρήγορη. **Σήμερα, πάλι από την φύση της εργασίας, είναι αργή. Αυτό είναι το θέλημα του Θεού για μας.** Έχομε χρέος να υποταχθούμε σ' αυτό και να το δεχθούμε με ευλάβεια και ευγνωμοσύνη»¹⁷.

Και επί πλέον ο άγιος Ιωάννης Μαξίμοβιτς είχε συμβουλευσει¹⁸ τον Ευγένιο (μετέπειτα π. Σεραφείμ) καθώς και τον Γκλεμπ που δούλευαν στην έκδοση του περιοδικού τους Ορθόδοξος Λόγος: **«Σε τέτοιους χαλεπούς καιρούς είναι απαραίτητο, για να διατηρηθεί ο Χριστιανισμός, οι εργάτες της Ορθοδοξίας να εργάζονται για το Χριστό χωρίς να εξαρτώνται από άλλους σε κάθε βήμα τους. Είναι αξιέπαινοι όταν κάνουν δημιουργική εργασία, χωρίς να περιμένουν λεπτομερείς οδηγίες από άλλους».** Και πιο απότομα: «Δεν διδάχθηκες, ότι σε δύσκολους καιρούς ο κάθε Χριστιανός είναι ο ίδιος υπεύθυνος για τη Χριστιανοσύνη στο σύνολό της; **Ότι κάθε μέλος της Ορθόδοξης Εκκλησίας έχει ευθύνη για ολόκληρη την Εκκλησία;** Και ότι σήμερα η Εκκλησία έχει εχθρούς και διώκεται από έξω αλλά και από μέσα»;

Στην εποχή μας αυτό που είναι πιο δυσεύρετο, η ταπείνωση, είναι ότι χρειάζεται περισσότερο. Αυτή ξεπερνά όλες τις δυσκολίες, αλλά και τα δόκανα των δαιμόνων κατά τον **Μεγάλο Αντώνιο.** Με την ταπείνωση βλέπομε όχι μόνο την έλλειψη απαθών πνευματικών, αλλά και «την δική μας αδυναμία, που είναι κατά κύριο λόγο αδυναμία ψυχής» όπως εξήγησε ο άγιος Ιγνάτιος. **«Γιατί, (στην εποχή μας) αν μιλήσει κανείς όπως μιλούσε ο άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος, τότε θα τους κάψει όλους, δεν θα τον αντέξουν»** μας διαβεβαιεί ο σύγχρονός μας άγιος γέροντας Σωφρόνιος¹⁹. Και **«Ένας Άγιος δεν μπορεί σήμερα να είναι επίσκοπος, διότι οι άνθρωποι δεν μπορούν να αντέξουν τον λόγο του»²⁰!**

Χρειάζεται ταπείνωση και στους δυτικούς νεοφώτιστους: **«Μερικοί νεοφώτιστοι, αλοίμονο, νομίζουν πως είναι πολύ “έξυπνοι”, και χρησιμοποιούν την Ορθοδοξία ως**

¹⁶ Απόσπασμα από το βιβλίο: «Προσφορά στον Σύγχρονο Μοναχισμό», Αγίου Ιγνατίου Μπριαντανίνωφ, Έκδοση Ι. Μ. Νικοπόλεως και Πρεβέζης. τομ. Α', α' «ο Άγιος Ιγνάτιος για την Υπακοή».

¹⁷ β' «ο Άγιος Ιγνάτιος για την Πνευματική καθοδήγηση».

¹⁸ Από το βιβλίο: «π. Σεραφείμ Ρόουζ». Η ζωή και τα έργα του. Τόμος Α', έκδοση Α' 2005. Δείτε το και στη θέση: www.imdle.gr/diaf/files/gen01/aglw-esxata.htm

¹⁹ Διδακτικά και εσχατολογικά αποφθέγματα (Α 05): www.imdle.gr/diaf/2010/03/gSofronios_A.pdf

²⁰ Το (Α21) από το ως άνω κείμενο.

μέσο για να αισθάνονται ανώτεροι απέναντι στους μη-Ορθόδοξους, και μερικές φορές ακόμη και απέναντι στους Ορθόδοξους άλλων δικαιοδοσιών». Είναι σημαντικά όσα προσωπικά διαπίστωσε ο γ. Σωφρόνιος²¹: **«Υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Ένας Δυτικός που βαπτίζεται Ορθόδοξος, θα περάσει πολλά χρόνια μέσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία, με καθοδήγηση εμπειρικού πνευματικού οδηγού για να αποκτήσει καθαρό Ορθόδοξο φρόνημα και ήθος. Μέχρι τότε δεν μπορεί και δεν πρέπει να κάνει τον δάσκαλο σε ανθρώπους που έχουν “κόκαλο” Ορθόδοξο, που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν ως Ορθόδοξοι».**

Ενδιαφέροντα όσα ο π. Σεραφεΐμ προβάλλει από τη διδασκαλία των μεγάλων στάρτες της Ρωσίας, όπως: **«Όταν η βασιλική εξουσία πέσει»,** είχε πει ο άγιος Θεοφάνης, **«και ο κόσμος παντού ιδρύει δημοκρατίες, τότε θα υπάρξει χώρος για τον Αντίχριστο να δράσει».** (04) Αυτό συνδέεται με τα άλλα γνωστά προφητικά κείμενα, και ιδίως το βιβλίο του προφήτη Δανιήλ. Δεν μιλάει για τις οποιοσδήποτε βασιλείες, αλλά τις φιλόθεες. Τέτοιες ήταν οι ονομαζόμενες **Πρώτη, Δεύτερη και Τρίτη Ρώμη²²,** που είχαν τον νόμο του Θεού, σαν βάση της νομοθεσίας τους. Το κατρακύλισμα στον αθεϊσμό, αποκρυφισμό και νεοειδωλολατρεία της πολιτικής ηγεσίας στο Δυτικό κόσμο συμπαρασύρει και τους εναπομείναντας βασιλείς που μη έχοντας Ορθόδοξο ήθος επιζητούν τη κοσμική δικαίωσή τους από τις μασονικές στοές, τις διάφορες λέσχες τύπου Μπίλντερμπεργκ κλπ. Την εχθρική, και στη χώρα μας, προς τα Χριστιανικά ιδεώδη νομοθεσία, για να ετοιμασθεί η οδός του ενός παγκόσμιου ηγέτη, πρόλαβε και επεσήμανε ο γέροντας Παΐσιος: **«Το να ενδιαφέρεται κανείς τώρα και να ανησυχεί για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το έθνος μας είναι ομολογία, γιατί η Πολιτεία τα βάζει με τον Θείο νόμο. Ψηφίζει νόμους ενάντιους στον νόμο του Θεού²³».**

Το κλίμα είναι στην εποχή μας πολύ θολό διότι και άνθρωποι της εκκλησίας ξεγελιούνται από τις ψευτο-αγάπες του πανθηρησκευτικού ανακατέματος. **«Ο αρχιεπίσκοπος Αβέρκιος ...είδε χριστιανούς από όλες τις ομολογίες «να ακολουθούν την εποχή», ασυναίσθητα να συνεργάζονται με τους υπηρέτες του ερχομένου Αντιχρίστου»...** (05)

Γι' αυτό όσοι έχουν αντίληψη του κινδύνου πρέπει να εναντιώνονται στις τάσεις αυτές, όπως έλεγε²⁴ ο γέροντας Παΐσιος ο Αγιορείτης: **«Παλιά, αν ένας ευλαβής ασχολείτο με την κατάσταση στον κόσμο, δεν πρέπει να ήταν καλά· ήταν για κλείσιμο στον Πύργο. Σήμερα αντίθετα, αν ένας ευλαβής δεν ενδιαφέρεται και δεν πονάει για την κατάσταση που επικρατεί στον κόσμο, είναι για κλείσιμο στον Πύργο»...** Και ελάχιστοι είναι οι Χριστιανοί που συνειδητοποιούν που βρίσκεται η πρώτη γραμμή του πολέμου, όπως χαρακτηριστικά έλεγε πάλι²⁵ ο γέροντας Παΐσιος για τον εαυτό του: **«Αν βρεθώ σε άγνωστο τόπο, θα είναι σαν να βρίσκομαι στον Παράδεισο. Δεν θα με ξέρει κανείς, θα έχω το πρόγραμμά μου, θα ζήσω καλογερικά, όπως θέλω. Βλέπεις όμως, όταν τελειώνει ο πόλεμος, τότε απολύεται κανείς. Τώρα έχουμε πόλεμο, πνευματικό πόλεμο. Πρέπει να είμαι στην πρώτη γραμμή. Τι μαρξιστές υπάρχουν, τι μασόνοι, τι σατανιστές και τόσοι άλλοι! Πόσοι δαιμονισμένοι, πόσοι αναρχικοί, πόσοι πλανεμένοι έρχονται, για να τους επισφραγίσω την πλάνη τους!».**

Οι κοσμικού φρονήματος άνθρωποι θέλουν βέβαια να αγνοούν την ύπαρξη αληθινής **«κατάστασης του παραδείσου και της κόλασης»**, για την οποία ο π. Σεραφεΐμ έγραψε: **«Ο**

²¹ Το (A17) ομοίως.

²² Ο χαρακτηρισμός των Χριστιανικών βασιλείων σαν άλλο-διαδόχων σχημάτων με κύριο χαρακτηριστικό την Ορθόδοξη Χριστιανική πίστη στη θέση της επίσημης θρησκείας, και την σταθερότητα και ισχύ της πολιτικής αρχής που αποτελούσε συνέχεια του αρχαίου Ρωμαϊκού κράτους φαίνεται επιτυχημένος και από προφητική άποψη. Πράγματι κατά τους Πατέρες, που ερμηνεύουν τον προφήτη Δανιήλ, άλλη αυτοκρατορία μετά την Ρωμαϊκή δεν θα υπάρξει. Δείτε «Τρίτη Ρώμη και τέλος»: www.imdleio.gr/diaf/2010/01/3rd_Rome.pdf

²³ Λόγοι Β, Πνευματική αφύπνιση. «Επικατάρατος ο ποιών τα έργα Κυρίου αμελώς».

²⁴ Από την πιο πάνω πηγή. «Κλείσιμο στον Πύργο» θεωρείται η τιμωρία με απομόνωση κάποιου για να μην παρασύρει και τους άλλους σε κάτι κακό.

²⁵ Ως άνω από το Λόγοι Β, από το «Να αναπαύουμε τους ανθρώπους πνευματικά».

παράδεισος είναι βεβαίως ένας τόπος, και είναι βεβαίως επάνω από οποιοδήποτε σημείο στη γη, και η κόλαση είναι βεβαίως κάτω, στα έγκατα της γης»... Περαιτέρω, αυτές οι θέσεις δεν είναι μέσα στις “συντεταγμένες” του δικού μας χρονοσυστήματος... (06)

Να σημειωθεί ότι η κόλαση και ο παράδεισος δεν έχουν λάβει την τελική τους μορφή, και δεν είναι γνωστοί ακόμη οι ένοικοί τους, εκτός από εξαιρέσεις, εφ’ όσον η οριστική Κρίση της Δευτέρας Παρουσίας δεν έγινε ακόμη. Επειδή οι άνθρωποι έχουν σώμα και ψυχή, πρόκειται μ’ αυτό να διαμείνουν είτε στον παράδεισο αν κριθούν κατάλληλοι για εκεί, είτε στην κόλαση αν οι πράξεις τους ήταν τέτοιες που από αυτή τη ζωή απομάκρυναν τη χάρη του Θεού από πάνω τους. Γιατί η κόλαση είναι «τόπος» μεγάλης ή μικρής έλλειψης της χάρης του Θεού.

Δεν πρόκειται για «τόπο» κόλασης ή παραδείσου με την κοσμική έννοια, όχι διότι έχει άλλες διαστάσεις, αλλά διότι και οι ψυχές και τα σώματα θα είναι πνευματικά. Γι’ αυτό είναι κατάσταση περισσότερο, ή τόποι καταστάσεων ανάλογα με την αρετή του καθενός. Άλλος έπραξε τα εκατόν, άλλος τα εξήκοντα και άλλος τα τριάκοντα από όσους εισέρχονται στη Βασιλεία των Ουρανών, ή άλλος έθαψε το τάλαντό του και αυτός τιμωρείται για την απλή αμέλειά του ή επιπρόσθετα και την δραστηριοποίησή του στο κακό. Κόλαση σημαίνει τιμωρία. Οι πολλές διαμονές μαρτυρούνται από τον ίδιο τον Κύριο Ιησού: **«εν τη οικία του Πατρός μου μοναί πολλάι εισίν»**. (Ιω 14,2).

Πριν την 2α Παρουσία ούτε οι ψυχές των δικαίων ούτε οι ψυχές των αμαρτωλών γεύονται τελείως τα αγαθά ή την έλλειψή τους αντίστοιχα. Αναμένουν την Τελική Κρίση και την ανάσταση των σωμάτων ευρισκόμενες σε μια **«μέση κατάσταση»²⁶**. Τώρα οι δίκαιοι γεύονται μερικώς τα αγαθά του Παραδείσου, και οι άδικοι τιμωρούνται μερικώς, όχι στην (τελική) Κόλαση, αλλά στον Άδη. Στον Άδη πήγαιναν οι ψυχές ακόμη και των δικαίων της Παλαιάς Διαθήκης, μέχρις ότου τις ελευθέρωσε με την κάθοδό του εκεί ο Κύριος Ιησούς Χριστός.

Στο βιβλίο της Γενέσεως, ο Ιακώβ απαρηγόρητος για την νομιζόμενη απώλεια του υιού του Ιωσήφ, μιλάει για **κατέβασμα στον Άδη**: «και ουκ ήθελε παρακαλείσθαι λέγων ότι **καταβήσομαι προς τον υιόν μου πενθών εις Άδου**». (Γέν. 37,35).

Και όταν η γη άνοιξε και κατάπιε τον Κορέ και όλους όσους αντιτάσσονταν στον Μωυσή, τότε **κατέβηκαν στον Άδη** όλοι αυτοί και μάλιστα ζώντες: «... και ηνοιχθη η γη και κατέπιεν αυτούς και τους οίκους αυτών και πάντας τους ανθρώπους τους όντας μετά Κορέ και τα κτήνη αυτών. Και **κατέβησαν αυτοί και όσα εστίν αυτών ζώντα εις άδου, και εκάλυψεν αυτούς η γη**»... (Αρ. 16,33). Ο Κύριος είναι αληθώς ο μόνος Κύριος ζωής και θανάτου. Αυτός κατάγει (οδηγεί κάτω) στον Άδη, και ανάγει (το αντίθετο, φέρνει επάνω): **«Κύριος θανατοί και ζωογονεί, κατάγει εις άδου και ανάγει»** (Βασ. Α’ 2,6). Είναι λοιπόν ο Άδης «κάτω» από την επιφάνεια της Γης, δηλώνοντας και με τον τρόπο αυτό ότι είναι διαμονή των πνευμάτων²⁷ που **ξέπεσαν** δηλ. κινήθηκαν πτωτικά ως προς την αρετή. Αντίθετα ο Ουρανός που πηγαίνουν οι ψυχές των δικαίων είναι «πάνω» από την ατμόσφαιρα και τον περίγειο χώρο, και σ’ αυτόν πάνε όσοι ανέρχονται πνευματικά, δηλ. αξιοποιούν καλώς τα δώρα του Θεού που υψώνουν το πνεύμα μας από τα γήινα. Το ότι παρατηρείται σε πολλές χριστιανικές μαρτυρίες η εμπειρία του ανεβάσματος μέσω του αισθητού ουρανού (και συχνά των τελωνίων) προς τις πύλες του πνευματικού Ουρανού ή Παραδείσου, φανερώνει ότι ο αισθητός ουρανός χρησιμεύει σαν μεταβατική περιοχή, και όχι σαν χώρος αναπαύσεως των ψυχών.

Ο ίδιος ο Σατανάς είναι εγκλωβισμένος στον περίγειο χώρο, δηλ. **του έχει απαγορευθεί πλέον να βρίσκεται στον Ουρανό**. Ο Κύριος διαβεβαιώνει ότι είδε τον Σατανά ως αστραπή εκ

²⁶ Ο Άγιος Νεκτάριος αναφέρει: «Εν τη μέση ταύτη καταστάσει αι μεν ψυχαί των δικαίων προαπολαύουσι μακαριότητός τινός, αι δε των αμαρτωλών υφίστανται ποιινήν τινά ανάλογον των αμαρτιών αυτών». (Ορθόδοξος Ιερά Κατήχησις, έκδοση Βασ. Ρηγοπούλου 2001, σελ. 64)

²⁷ Οι ψυχές είναι πνεύματα, αλλά συνήθως το «ψυχές» αναφέρεται στους ζωντανούς. Πνεύματα είναι και οι άγγελοι, αγαθοί και πονηροί (δαίμονες).

του Ουρανού πεσόντα. Και ο Ησαΐας απορεί: «πως εξέπεσεν εκ του ουρανού ο εωσφόρος ο πρῶν ανατέλλων; συνετρίβη εις την γην ο αποστέλλων προς πάντα τα ἔθνη» (Ησ. 14,12). Για τον λόγο αυτό ο Σατανάς που ονομάζεται και Εωσφόρος, έχει ρίξει το μεγαλύτερο βάρος της προσπάθειάς του στον έλεγχο των ψυχών στον αέρα, και πήρε γι' αυτό από τη Γραφή το όνομα «άρχων του αέρος²⁸». Διαμένει όμως στον Άδη: «...**νυν δε εις Άδην καταβήση και εις τα θεμέλια της γης**». (Ησ. 14,15) Από την παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου, μαθαίνουμε για τον πλούσιο ότι βρίσκεται σε βάσσανα στον Άδη, και μάλιστα ότι υποφέρει από την φλόγα που υπάρχει εκεί: «**οδυνώμαι εν τη φλογί ταύτη**». (Λουκ. 16,24). Ο Άδης αναφέρεται πάντα σαν χώρος βασάνων.

Η ψυχές είναι απλές και δεν έχουν επομένως πολλές διαστάσεις. Ο κόσμος μας, από κτιστή ύλη και ενέργεια, έχει 4 αισθητές διαστάσεις, και πολλές ακόμη επινοηθείσες από τους επιστήμονες, για χρήση στους τύπους των φυσικο-μαθηματικών υπολογισμών. Ο πατήρ Δαμασκηνός λέγει ότι «αυτό είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον, λαμβάνοντας υπόψη τη σύγχρονη επιστημονική θεωρία, ότι υπάρχουν εκεί πολύ περισσότερες διαστάσεις στην πραγματικότητα από τις τρεις που γνωρίζουμε συνήθως». Το λέει θεωρώντας ότι βοηθάει τον αμύητο πνευματικά να καταλάβει ότι υπάρχει και κάτι άλλο εκτός αυτών που ήξερε. Όμως η ψυχή δεν έχει σχέση παρά μόνο με τη διάσταση του χρόνου, και μάλιστα όχι του μηχανικού, αλλά του πνευματικού, όπως εξηγήσαμε στο περί πνευματικών οντοτήτων²⁹.

Είναι ενδιαφέρον αυτό που γράφεται από τον Άγιο Γρηγόριο τον Διάλογο: «**Καθώς ο παρών κόσμος πλησιάζει προς το τέλος του, ο κόσμος της αιωνιότητας πλησιάζει... Το τέλος του κόσμου συγχωνεύεται με την αρχή του μέλλοντος αιώνας**». Όμοια ο Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος: «**την πόλιν την αγίαν Ιερουσαλήμ καινήν είδον καταβαίνουσαν εκ του Ουρανού από του Θεού**» (Αποκ. 21,2).³⁰

Όπωςδήποτε «**όλα τα σημάδια δείχνουν το γεγονός ότι ζούμε στο τέλος του κόσμου**», λέει ο π. Σεραφείμ, και φανερώνοντας ότι είναι πολύ καλά καταρτισμένος στις Ορθόδοξες προφητείες συνεχίζει: «**και οποιαδήποτε εμφανής αποκατάσταση της Αγίας Ορθόδοξης Ρωσίας θα είναι βραχύβια**».

Οι προφητείες μας βοηθάνε σημαντικά. Η γνώση τους είναι απαραίτητη κατά τον Άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο³¹, και αν οι Ιουδαίοι τις μελετούσαν δεν θα αποτύγχαναν στην αναγνώριση του Κυρίου Ιησού ως Μεσσία, για να καταλήξουν στο τέλος να δεχτούν σαν σωτήρα τον Αντίχριστο. «Υπέπεσαν στο μέγιστο σφάλμα για την άγνοια των χρόνων», λέγει ο ιερός Χρυσόστομος. Και βέβαια ισχύει το «καιρός παντί πράγματι».

Από τις προφητείες γνωρίζουμε³² ότι θα γίνει **Ογδόη Οικουμενική Σύνοδος** για να

²⁸ «κατά τον άρχοντα της εξουσίας του αέρος, του πνεύματος του νυν ενεργούντος εν τοις υιοίς της απειθείας». (Εφ 2,2).

²⁹ www.imdleio.gr/diaf/2009/10/Bible-angels-aliens.pdf

³⁰ Γιαυτό και σύγχρονες επιστημονικές εκφράσεις, φαίνεται να βοηθούν στην στοιχειώδη κατανόηση πνευματικών όρων. Όπως, για παράδειγμα, στις έρευνες των υποατομικών σωματιδίων της πυρηνικής φυσικής, από ένα σημείο και μετά δεν ενδιαφερόμαστε για το τι ακριβώς γίνεται αλλά μόνο για «γεγονότα», αν κάτι έγινε ή όχι, έτσι και στον πνευματικό χρόνο ενδιαφερόμαστε μόνο για γεγονότα (χάριτος ή ελλειψείως της), που για τους ζώντες σημαίνει γεγονότα αρετής ή κακίας. Και από το **ιντερνέτ** που είναι μια επινόηση των εσχάτων χρόνων μπορούμε να καταλάβουμε την έννοια του τόπου πνευματικότερα, διότι οι συγγενείς δικτυακοί τόποι (sites) παρόλο που εκφράζουν την ίδια ιδεολογία ή θρησκευτική πίστη μπορεί να βρίσκονται εγκατεστημένοι στα πιο απομακρυσμένα μεταξύ τους σημεία της υδρογείου χωρίς να παύουν να αποτελούν νοητικά μια ενότητα. Επίσης, ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός από τον άγιο Γρηγόριο Νύσης αναφέρει για τα πνευματικά: «Ὡν δὲ ἡ ἐνέργεια μία, τούτων πάντως καὶ ἡ δύναμις ἡ αὐτή· **πᾶσα γὰρ ἐνέργεια δυνάμεώς ἐστὶν ἀποτελεσμα**». Αυτό λέει και η Φυσική για τα γήινα!

³¹ «πρὸς Ἰουδαίους τοὺς ἀθλίους καὶ ταλαιπώρους, οἱ διὰ τὴν τῶν χρόνων ἄγνοιαν τὸ μέγιστον σφάλμα ἐσφάλησαν. Εἰ γὰρ ἤκουσαν τοῦ πατριάρχου λέγοντος· «Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, οὐδὲ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται» καὶ εἰ παρετήρησαν μετ' ἀκριβείας τοὺς τῆς παρουσίας καιροὺς, οὐκ ἔμελλον, ἐκπεσόντες τοῦ Χριστοῦ, τῷ Ἀντιχρίστῳ περιπίπτειν»... Δείτε και «Επίτομο» υπό ΛΜΔ σελ. 205.

³² Σαφώς μίλησε για την 8η Οικ. Σύνοδο ο Άγιος Νείλος ο Μυροβλύτης, ο Άγιος Σεραφείμ του Σαρώφ, ο όσιος Δανιήλ ο εξ Αγαρηνών που μας λέει ότι η ίδια η Παναγία του το φανέρωσε, ενώ άλλοι μίλησαν λιγότερο φανερά.

επιλύσει οριστικά τις υπάρχουσες εκκρεμότητες πάνω σε θέματα πίστεως. Μία εκκρεμότης είναι αυτή του εκκλησιαστικού ημερολογίου, παλιού ή νέου, άλλη η του Οικουμενισμού και της Πανθηρησκείας. Το θέμα του ημερολογίου διασπάει την ενότητα της Εκκλησίας χωρίς να είναι το ίδιο θέμα πίστεως³³. Το ημερολογιακό πρόβλημα ίσως να είχε παύσει να υπάρχει προ πολλού, αν δεν υπήρχε το πρόβλημα του Οικουμενισμού στο οποίο οι παλαιοημερολογίτες θεωρούν τον εαυτό τους σαν τον κατ' εξοχήν πολέμιο. Και σ' αυτό το θέμα ο π. Σεραφείμ ακολουθούσε συνεπή στάση. Καταδίκασε τον Οικουμενισμό, αλλά όχι και τους ταλαίπωρους ανθρώπους που προσπαθούν, ιδιαίτερα στη Δύση, να βρουν την αλήθεια μέσα από αμέτρητες πλάνες³⁴.

Η Οικουμενική Σύνοδος απαιτεί την ύπαρξη θεοφιλούς βασιλείας που να εκπροσωπεί τον πιστό λαό, και γι' αυτό³⁵ θα γίνει η αναλαμπή της Ορθοδοξίας αμέσως μετά τον Παγκόσμιο ή Γενικό Πόλεμο. Όσοι προσπαθούν τώρα να λύσουν τα προβλήματα αυτά πρέπει να ξέρουν ότι η οριστική λύση θα έρθει αργότερα, με αξιόπιστη διαδικασία, από αξιόπιστη Σύνοδο, σε αξιόπιστο (όχι νεοταξίτικο) περιβάλλον ευσεβών προσώπων της ιεραρχίας της Εκκλησίας αλλά και της πολιτικής εξουσίας. Καλόν είναι προς το παρόν να υπάρχει ενημέρωση πάνω στα θέματα αυτά, αλλά και όλα τα θέματα πίστεως.

Η αναλαμπή του αληθινού (παραδοσιακού) Ορθόδοξου πνεύματος θα γίνει σε όλο τον πλανήτη, ιδιαίτερα όμως στις Ορθόδοξες χώρες και στο Ισραήλ. Η Ρωσία θα βοηθήσει πολλούς να προσέλθουν στην Ορθοδοξία και να βαπτισθούν. **Ο άγιος Ιωάννης (Μαξίμοβιτς) το προείδε: «θα υπάρξει ένα αληθινό Πάσχα στη Ρωσία που θα λάμψει μπροστά σε ολόκληρο τον κόσμο πριν από το τέλος των πάντων και την αρχή της παγκόσμιας Βασιλείας του Θεού».** (12) «**Η Ανατολή θα βαπτισθεί στη Ρωσία**», προφήτευσε³⁶ ο ιερομόναχος Σεραφείμ Βυρίτσκι από τη Μόσχα (+1942). «Όλος ο Ουράνιος Κόσμος, μαζί και αυτός της Γης, το αντιλαμβάνονται, και προσεύχονται για το φωτισμό της Ανατολής».

Ο πατήρ Σεραφείμ Ρόουζ μας μιλάει με ζωντάνια: **«ο σκοπός μου δεν είναι να σας φοβίσω, αλλά να σας ενημερώσω για αυτό που συμβαίνει γύρω μας. Είναι πράγματι πιο αργά από ότι σκεφτόμαστε, η Αποκάλυψη είναι τώρα!** Και εμείς τον αντιλαμβανόμαστε σαν ζωντανό πρέσβη υπέρ ημών και του κόσμου όλου.

8/21-7-2010

Προκοπίου Μεγαλομάρτυρος

Λεόντιος Μοναχός Διονυσιάτης

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

www.imdleo.gr

³³ Έλεγε, ο Γέροντας Παΐσιος: «Καλό θα ήταν να μην υπήρχε αυτή η εορτολογική διαφορά, αλλά όμως δεν είναι θέμα πίστεως... Και εμείς βέβαια εδώ στο Άγιον Όρος με το παλιό πάμε. Αλλά είναι άλλη περίπτωση. Είμαστε ενωμένοι με την Εκκλησία, με όλα τα Πατριαρχεία, και μ' αυτά που έχουν το νέο ημερολόγιο και μ' αυτά που έχουν το παλιό ημερολόγιο. Αναγνωρίζουμε τα μυστήριά τους και αυτοί τα δικά μας. Οι ιερείς τους συλλειτουργούν με τους ιερείς μας. Ενώ αυτοί οι καημένοι ξεκόπηκαν»...

³⁴ Η "υπέρ-ορθή" ομάδα, κατά τον π. Σεραφείμ, αυτοπεριορίζεται, εμποδίζοντας τους πλανημένους αναζητητές της αλήθειας να προσεγγίσουν την Ορθοδοξία. Πρέπει όμως οι άνθρωποι να αποφασίζουν στα θέματα πίστεως ελεύθερα. Όταν δεν τους πιέζουμε αλλά τους αφήνουμε ελεύθερους να πάρουν τις αποφάσεις τους, το εκτιμούν πολύ. Όπως πχ αναφέρει ο π. Πλακίδας που έγινε Ορθόδοξος: «Από το πρώτο ταξίδι μας, ενώ ακόμη ήμασταν ρωμαιοκαθολικοί, και η σκέψη να γίνουμε ορθόδοξοι μας ήταν εντελώς ξένη, υπήρξε για μας πολύ εύκολο να εκτιμήσουμε πόσο ξέρουν οι μοναχοί του (Αγίου) Όρους να συνδυάζουν μια αγάπη πολύ λεπτή και πολύ περιπονητική προς τα πρόσωπα, όποιες κι αν είναι οι πεποιθήσεις τους κι οπουδήποτε κι αν ομολογιακά ανήκουν, με την ανυποχώρητη στάση σε δογματικά ζητήματα. Εξάλλου, γι' αυτούς ο πλήρης σεβασμός της αλήθειας είναι ένα από τα πρώτα καθήκοντα, που τους επιβάλλει η αγάπη προς τον άλλο. (ΠΛΑΚΙΔΑΣ DESEILLE: Η ΠΟΡΕΙΑ ΜΟΥ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ. Εκδόσεις Ακρίτας)

³⁵ Όχι για να τρώνε οι άνθρωποι με ασημένια κουτάλια (κατά τον άγιο Κοσμά). Αυτό έπεται.

³⁶ Δείτε στον «Επίτομο» υπό ΛΜΔ σελ. 219.